

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 23.6.2021 antanut seuraavan kaivoslupapäätöksen Mieslahden kaivospiirin laajentamiseksi ja tieyhteyden perustamiseksi:

Kaivosalueen haltija:	Elementis Minerals B.V.
Kaivosalueen nimi:	Mieslahti
KaivNro:	3030
Lupatunnus:	KL2019:0010
Alueen sijainti:	Paltamo

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Paltamon kunnan yleisessä tietoverkossa. Päätösasiakirjoihin voi tutustua osoitteessa (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>).

Lisätietoja: Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 23.6.2021

Pidetään nähtävänä 30.7.2021 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN MYÖNTÄMISESTÄ (kaivospiirin laajennus) JA KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN ANTAMISESTA

Asia

Mieslahden kaivospiirin laajentaminen (kaivosalue ja apualue), KaivNro 3030

Lupatunnus

KL2019:0010

Kaivosalueen nimi

Mieslahti

Hakija

Elementis Minerals B.V. Branch Finland (Alkuperäisessä hakemuksessa hakijana oli Mondo Minerals B.V. Branch Finland, hakijayhtiön nimenmuutos 2.12.2019)

Suomi

Yhteystiedot:

Elementis Minerals B.V. Branch Finland
(y-tunnus 2137749-9)
PL 603
87101 Kajaani
puh. 010 562 11

Lisätietoja antaa:

Ilari Kinnunen, puh. +358 50 464 9554

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 3.6.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. *Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.*

Kaivosviranomainen antoi Mieslahden kaivospiirin laajentamista koskevan kaivospiirimääräyksen 2.2.2016.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumosi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antaman päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon päätöksellään 27.4.2018. Asia palautettiin uudelleen käsittelyyn, koska Tukes ei ollut antanut riittävän yksityiskohtaisia yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavia määräyksiä eikä määrännyt lupakohtaista vakuutta.

Kaivosviranomaisen käsittelee asian uudelleen kaivoslain 2011 nojalla. Tässä hakemuksessa on kysymys kaivospiirin laajentamisesta. Laajennusalueita koskeva hakemus käsitellään kaivoslupahakemuksena.

Kaivosviranomaisen antaa tässä päätöksessä kaivosluvan myöntämisen lisäksi myös päätöksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä johtuen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antaman päätöksen 24.6.2014 lupamääräyksestä 7, jonka mukaan lupamääräykset tarkistetaan ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.9.2018.

Hakijayhtiön päivittämä laajennushakemus ja selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi esitettiin kuulemisasiakirjassa 21.1.2020.

Etuoikeuspäivämäärä

3.6.2011

Mieslahti -kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta 28.8.2018

Mieslahden kaivospiirille on myönnetty jatkoaikaa 28.11.2013. Päätöksen mukaan jatkoaika on voimassa 8.11.2018 saakka. Päätöksestä valitettiin. Korkein hallinto-oikeus on antanut asiasta päätöksen 7.3.2017. Korkein hallinto-oikeus piti päätöksellään Mieslahden kaivospiirin (KaivNro 3030) voimassa.

Uusi kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus on tullut vireille 28.8.2018 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon Mondo Minerals B.V.:n jättämällä hakemuksella, jolla on haettu Mieslahden kaivospiirille jatkoaikaa eli uutta määräaika kaivostoiminnan uudelleen aloittamiseksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto totesi Mieslahden kuulemisasiakirjassa, että Mieslahden kaivospiiriä koskeva laajennushakemus tuli vireille jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta.

Kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kuitenkin kaivospiiriä voimassa, joten kaivosviranomaisen piti kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen käsittelyä tarpeettomana. Tämän johdosta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto keskeytti Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019).

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa asian suhteen tämän päätöksen lupamääräyksiin.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Elementis Minerals B.V. Branch Finland:lle kaivosluvan Mieslahti -nimisen kaivosalueen ja apualueen perustamiseksi lupatunnuksella KL2019:0010 (Mieslahti -kaivospiirin laajennus). Apualueen osalta myönnetään käyttöoikeus tieyhteyden järjestämistä varten kaivosalueelle. Päätöksessä annetaan lisäksi määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

Nykyinen Mieslahden kaivospiirin alue jää ennalleen.

Päätöksen jälkeen Mieslahden kaivoksella on Mieslahti -niminen kaivospiiri ja Mieslahti -niminen kaivosalue ja apualue.

Perustelut:

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki 45 § ja 48 §

Kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (*kaivostoiminnan sivutuote*) sekä muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella. Kaivoslupa oikeuttaa lisäksi malminetsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään.
Kaivoslaki 17 §

Kaivosviranomainen on ottanut kaivoslain 49 §:n mukaisesti lupaharkinnassa huomioon, mitä 47 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kaivosalueesta kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voima- tai vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten. Kaivoslaki 19 §

Kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltu siten, että siitä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Kaivoslaki 19 §

Kaivosluvassa voidaan myöntää rajoitettu käyttö- tai muu oikeus kaivoksen apualueeseen, jos muualla laissa ei toisin säädetä ja apualue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Kaivoslaki 49 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätty lopulliset korvaukset on suoritettu, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti, asianomaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Kaivoksen rakentamista ja tuotannollista toimintaa ei kuitenkaan saa aloittaa, ennen kuin kaivosturvallisuuslupa on lainvoimainen.

Valitus kaivostoimituksessa määrättyistä korvauksista ei estä kaivoslupa- ja kaivosturvallisuuslupa- perustuvien toimenpiteiden aloittamista.
Kaivoslaki 168 §

Laajennusalue ja apualue

Hakemuksen kohteena oleva laajennusalue sijoittuu Paltamoon seuraavien kiinteistöjen alueelle:

Paltamo (578)

Kaivosalue

Tilan nimi	Tilan RN:o	Pinta-ala, ha
Heinikangas	578-405-64-12	1,8
Uusitalo	578-405-19-40	3,3
Mäntylä	578-405-19-95	0,2
	Yhteensä ha	5,3

Kaivospiirin käyttöaluetta laajennetaan kaivosalueena 5,3 ha.

Uuden apualueen muodostaminen

Tilan nimi	Tilan RN:o	Pinta-ala, ha
Tolola	578-405-12-15	1,0
Autio	578-405-12-16	0,1
	Yhteensä ha	1,1

Uuden muodostettavan apualueen pinta-ala on 1,1 ha.

Kaivospiiriä laajennetaan yhteensä 6,4 ha.

Laajennusalueen kartta on esitetty liitteessä 1 ja käyttösuunnitelmakartta liitteessä 2.

Tiivistelmä Mieslahden kaivoshankkeesta ja laajennus- sekä apualueen käyttösuunnitelmista

Kuulemisasiakirjassa 21.1.2020 esitettiin hakijayhtiön perustelut hakemukselle, tietoja kaivospiirin alueesta, alueen erityispiirteistä ja kaivoshankkeen pääpiirteistä. Tässä esitetään tiivistelmä.

Voimassa olevan kaivospiirin alueelle sijoittuvat avolouhos ja osa läjityksestä sekä vesienkäsittelyn vaatimat toiminnot. Urakoitsijan tukitoiminnot ja malmin välivarasto sijoittuvat myös voimassa olevalle kaivospiirille.

Laajennusalueelle varaudutaan sijoittamaan osa sivukiven läjitysalueesta. Apualueelle tullaan sijoittamaan kaivoksen yhdystie yleiselle tielle.

Apualueen tarkoituksena on uuden tieyhteyden rakentaminen kaivospiirille. Alkuvaiheessa kaivoksen liikenne tapahtuu paikallisten 19089 (Savirannan tie) kautta valtatie 22:lle. Myöhemmin rakennetaan uusi tieyhteys paikallistielle 19081 ja sen kautta valtatie 22:lle. Rakennettava uusi kaivostie vie raskaan liikenteen pois Savirannan paikallistieltä. Uuden tieyhteyden myötä Savirannan tien kunnossapito ja liikenneturvallisuus paranevat. Uusi tieyhteys on linjattu luontoselvitysten perusteella siten, että sen luontovaikutukset ja vaikutukset Natura-alueeseen ovat mahdollisimman pienet. Tieyhteys on suhteellisen suora eikä sen vaikutuspiirissä ole asutusta. Uusi tieyhteys lyhentää kuljetusmatkaa ja samalla vältetään Savirannan tien liikenteen kasvu ja jyrkkä ylämäki heti kaivokselta lähdeäessä.

Lähimmät asutut talot ja loma-asunnot ovat noin puolen kilometrin päässä kaivoksen pohjois- ja luoteispuolella ja noin kilometrin päässä idässä valtatie 22 varrella.

Nykyisillä ratkaisuilla läjitysalue sijoittuu mahdollisimman kauas sekä asutuksesta ja Natura-alueesta.

Mieslahden kaivos tulee toimimaan avolouhoksena ja louhintaan käytetään perinteistä poraus-panostus -menetelmää. Irrotettu malmikivi ajetaan joko suoraan louhoksesta tehtaalle tai vaihtoehtoisesti se nostetaan välivarastoon kaivosalueelle odottamaan kuljetusta. Sivukivet ajetaan läheiselle läjitysalueelle ja alue maisemoidaan hyödyntäen esiintymän päältä poistettavia pintamaita. Louhinta aloitetaan esiintymän eteläosasta. Louhinta tehdään kausittaisesti siten, että louhintaa tehdään muutamana kampanjana syys- talvi- ja kevätaikana. Louhintatyöt, sivukiven läjitys ja malmirekkojen ajo tapahtuvat arkisin kahdessa vuorossa klo 6–22 välisenä aikana työvuorojärjestelyiden ja sujuvan kaivostoiminnan vuoksi. Toiminta on suunniteltu jaksottaiseksi, minkä avulla vältetään mahdollisesti häiritsevä toiminta, kuten räjäytykset, louhinta, murskaus, lastaukset ja kuljetukset, pääasiallisena loma- ja virkistyskäyttökautena sekä vuorokausitasolla öiseen aikaan. Räjäytyksiä, malmin louhintaa ja malmin

kuljetusta rikastettavaksi ei tehdä 1.6-15.8. Sivukiven murskausta ei tehdä 1.5-31.8. Malminajo Sotkamon tehtaalle voi olla kampanjaluonteista tai jatkuvaa välivarastosta tehtaan tuotantotilanteen ja malmin laatuvaatimusten mukaan.

Suunnitellussa avolouhoksessa on noin 3 miljoonaa tonnia louhittavaa malmia ja noin 1,5 miljoonaa tonnia sivukiveä. Louhoksen suunnitteluparametrit ovat samat kuin yhtiön muillakin kaivoksilla. Pengerkorkeus on 20 m, seinämäkaltevuus 80° ja turvatasojen leveys 12 m. Louhoksen yleiskaltevuudeksi muodostuu näillä parametreilla 42 - 54 astetta. Vuosittain malmia louhitaan keskimäärin 100 000 tonnia, vaihteluvälin ollessa 30 000–300 000 tonnia. Enimmillään louhintamäärä voi olla 500 000 tonnia malmia vuodessa. Avolouhoksen pinta-ala on laajimmillaan 5,6 hehtaaria ja syvyys 60 m. Pintamaita tullaan poistamaan noin 150 000 kuutiometriä. Pintamaat varastoidaan sivukivialueen reunaan, josta niitä voidaan hyödyntää muun muassa alueen maisemointiin. Kaivoksen arvioitu toiminta-aika on 30 vuotta.

Olemassa oleva sähkölinja sijoittuu alle 100 metrin etäisyydelle suunnitellusta louhoksesta.

Kaivosalueen ja sen lähiympäristön vesien hallinta käsittää yleispiirteisesti puhtaiden pintavesien ja kaivostoiminnassa muodostuvien kaivosaluevesien keräilyn ja johtamisen erillään, sekä kaivosaluevesien käsittelyn. Haitta-aineita sisältäviä kaivosaluevesiä muodostuu avolouhoksen kuivanapidosta, sivukivialueen suoto- ja valumavesistä sekä huolto- ja varastoalueiden pintavalumavesistä. Kaivoksen kuivanapitovedet ja läjitysalueen suotovedet ohjataan ojituksin ja pumppauksin käsittelyyn.

Kaivospiirialueelle on varattu tarvittava tila vesienkäsittelylle.

Kaivosluvan voimassaolo

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosluvan tarkistusväli on 10 vuotta.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein.

Kaivosmineraali

Talkki ja nikkeli

Kaivostoimitus

Kaivostoimitus suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti. Kaivostoimitusta koskeva Maanmittauslaitoksen esite löytyy Maanmittauslaitoksen sivuilta osoitteesta:

www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/kaivostoimitus-esite.pdf

Ympäristölupa

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksellään 17.12.2019 (Nro 157/2019) ympäristöluvan Mieslahden kaivostoimintaan. Ympäristöluvasta on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen. Kaivosviranomaisen on huomionut päätöksen.

Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun valkovuokon esiintymät

Tietoja kaivoshankkeen ympäristöolosuhteista ja ympäristön nykytilasta on esitetty laajemmin vuonna 2008 valmistuneessa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (Pöyry Finland Oy 2008). Alueen ympäristöolosuhteita on kartoitettu aiemmin myös muun muassa Geologian tutkimuskeskuksen toimesta Mieslahden alueen ympäristön nykytilaselvityksessä (Saarelainen ja Räisänen 2001). YVA-menettelyn jälkeen luontoselvityksiä on täydennetty keväällä 2010 (Pöyry Finland Oy 2010), kesällä 2013 (Pöyry Finland Oy 2013 a ja b), keväällä 2015 (Pöyry Finland Oy 2015) ja syksyllä 2017 (Pöyry Finland Oy 2017).

Alueen luontoselvityksissä on havaittu luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitetun valkovuokon esiintymiä. Rauhoitetun lajin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulain mukaan kielletty, ja siten edellyttää ELY-keskuksen myöntämän poikkeamisluvan lajin rauhoitusmääräyksistä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on perehtynyt ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja muihin ympäristö-, luonto- ja Natura-selvityksiin sekä Kainuun ELY-keskuksen antamiin lausuntoihin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei näe Kainuun ELY-keskuksen antaman lausunnon (3.2.2020) perusteella estettä kaivosluvan myöntämiselle ja viittaa samalla tämän päätöksen lupamääräyksiin.

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi ja esitys kaivosvakuuden suuruudesta

Kaivosyhtiön selvitys esitettiin kuulemisasiakirjoissa.

Kaivosviranomaisen katselmus

Kaivosviranomaisen on suorittanut alueella valvontakäynnin 2.6.2020.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston Rovaniemen toimipaikan ilmoitustaululla ja osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvut> sekä Paltamon kunnan ilmoitustaululla. Hakemus kuulutettiin 21.1.2020 ja on ollut nähtävillä 20.2.2020 saakka. Hakemuksesta kuulutettiin

myös Kainuun Sanomat -sanomalehdessä. Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 20.2.2020.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt 21.1.2020 Paltamon kunnalle, Kainuun ELY-keskukselle ja Kainuun liitolle.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä hakijan selitys

Lausunnon antoivat Sotkamon kunta, Kainuun ELY-keskus ja Kainuun liitto. Muistutuksen jättivät Mieslahden kyläläiset (yhteismuistutus, jossa on mukana laajennusalueen maanomistajia) ja mielipiteen Paltamon luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry sekä Vesiluonnon puolesta ry yhteismuistutuksena sekä yksi muu mielipide (ei laajennusalueen maanomistaja).

Lausunnot, muistutus, mielipiteet ja hakijan selitys on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 3.

Kaivosviranomaisen vastaus lausunnoissa ja muistutuksessa esitettyyn

LAUSUNNOT

Paltamon kunta (ote pöytäkirjasta 10.2.2020)

Kaivoslain 47 §:n nojalla kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa. Kaavan oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Kaivosviranomaisen viittaa Kainuun liiton lausuntoon (18.2.2020). Kaivosviranomaisen ei näe maankäytön suhteen estettä kaivosluvan myöntämiselle.

Alue on merkitty maakuntakaavassa kaivostoimintojen alueeksi. Paltamon kunta ei ole esittänyt pätevää syytä maankäytön esteestä kaivostoimintaan.

Laajennusalue sijoittuu käytännössä jo aiemmin myönnetyn kaivospiirin sisälle.

Mieslahden kaivosalueen suhteen ristiriitaa ei ole ja vaihemaakunta- ja/tai maakuntakaava on riittävä peruste kaivosluvan myöntämiselle.

Kainuun liitto (lausunto 18.2.2020)

Kaivosviranomaisen toteaa lausunnon mahdollistavan kaivosluvan myöntämisen maankäytön ja kaavoituksen osalta.

Kainuun ELY-keskus (lausunto 3.2.2020)

Kaivosviranomaisen on huomionnut lausunnossa esitetyn tämän päätöksen lupamääräyksissä.

MUISTUTUSMieslahden kyläläisten yhteismuistutus

Kaivosviranomaisen vastaa annetun muistutuksen kohtiin seuraavasti:

1.

”Katsomme, että asian hallintoviranomaisena toimiva Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- oikeudelliset perusteet Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämiselleen;”

Kaivosviranomaisen vastaus:

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Kaivoslaki 68 §

Kaivosviranomaisen toteaa kaivoslain nojalla, että Mieslahden kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus (jatkoaikahakemus) on tarpeeton, koska jatkoaikahakemusta huomattavasti aikaisemmin vireille tullut laajennushakemus osoittaa kaivostoiminnan hajoittajan pyrkivän vakavasti kaivostoimintaan hakemalla siihen tarvittavia alueita sen mahdollistamiseksi.

Kaivosviranomaisen viittaa tässä päätöksessä aiemmin esitettyyn (s. 2) ja toteaa kaivospiirin laajennushakemuksen pitävän Mieslahden kaivospiirin voimassa. Vakiintuneen hallintokäytännön mukaisesti laajennushakemukset pitävät laajennettavan, jo olemassa olevan kaivospiirin voimassa. On täysin mahdotonta, että kaivospiirin laajennusalue olisi voimassa, mutta laajennettava, jo olemassa oleva kaivospiiri ei.

2.

"Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- Mieslahden kaivospiirin voimassa olevan kaivosluvan lupamääräyksineen, mukaan lukien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset ja niiden lupamääräysten voimassaolon tai voimassaolon puuttumisen perusteet;"

Kaivosviranomaisen vastaus:

Mieslahden laajennushakemuksen kuulemisasiakirjassa 21.1.2020 on esitetty Mieslahden kaivospiirille annetut lupamääräykset.

3.

"Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- hakijan Mieslahden alueen toiminnallisen hankekokonaisuuden;"

Kaivosviranomaisen vastaus:

Kaivosviranomaisen karttapalvelussa on nähtävillä alueen kaivospiirit. Toiminnallisen hankekokonaisuuden osalta kaivosviranomaisen toteama, että Jormua 1 kaivospiiri on lakkautettu, eikä Tyynelä -nimisessä kaivospiirissä ole aloitettu kaivostoimintaa. Maailmankorven hakemuksen käsittelyä ei ole aloitettu.

4.

"Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- Mieslahden kaivospiiriin ja laajennushakualueeseen sisältyvät haitalliset mineraalit;"

Kaivosviranomaisen vastaus:

Kaivosviranomaisen toteama yleisesti, että kaivoshankkeiden mahdollisten haitallisten mineraalien aiheuttamaa haittaa ihmisten terveydelle valvotaan usean tahon toimesta, kuten työsuojeluviranomaisten ja terveystieteiden toimesta (työhygieniä) sekä STUK:n toimesta, ja tarvittaessa toiminnan aikana määrätään tarvittavia toimenpiteitä.

5.

"Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- oikeudelliset perustelut tulkinnoilleen, että kaivospiirin yli 8 vuotta sitten jätetyn laajennushakemuksen uusi kuulutus toisi tai loisi lainvoimaisen oikeudellisen perusteen varsinaisen kaivospiirin kaivosluvan voimassaolon jatkumiselle

lupamääräyksineen ilman virallisia kaivospiirin raukeamis- tai raukeamisen lykkäämisen käsittelypäätöksiä;”

Kaivosviranomaisen vastaus:

Kaivosviranomaisen viittaa aiemmin esittämäänsä.

6.

” Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- hakijan Mieslahden hankkeen vaikutusalueen asianosaiset;”

Kaivosviranomaisen vastaus:

Kaivosviranomaisen toteaa, että kaivoslupakäsittelyyn liittyville asianosaisille annetaan mahdollisuus esittää muistutuksensa ja tieto heille toimitetaan kuulemisen yhteydessä kaivoslain ja hallintolain nojalla. Asiasta kuulutettiin lisäksi Tukesin nettisivuilla ja alueella yleisesti julkaistavassa sanomalehdessä.

7.

” Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- yksityiskohtaista ehdotusta kaivospiirin laajentamisaluetta koskevaksi ’yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi’, johon yksilöityyn ehdotukseen asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä lausua yksilöidyn muistutuksensa ja mielipiteensä;”

Kaivosviranomaisen vastaus:

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi määräykset perustuvat lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Kaivoslainsäädäntö ei edellytetä lupamääräysten kuuluttamista etukäteen, eikä niitä ole käytettävissäkään, koska jokainen tapaus on yksilöllinen ja lupamääräykset muotoutuvat vasta kuulemismenettelyn jälkeen.

8.

” Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- hakijan Mieslahden kaivospiirin ja kaivospiirin laajennuksen lopetus- ja jälkihoitosuunnitelmat, jotka ovat tarpeen asiaa koskevan vakuusvaatimuksen määrittämiseksi.”

Kaivosviranomaisen vastaus:

Kaivosviranomainen toteaa, että hakijayhtiön esitys kaivoslain mukaisten lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteiden toteuttamiseen tarvittama vakuus esitettiin kuulemisasiakirjassa 21.1.2020.

Kaivosviranomainen toteaa lopuksi, että hakemus on kuulutettu kaivoslain 40 §:n ja valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 26 §:n mukaisesti.

MIELIPITEET

Mielipide 1

Kaivosviranomaisen vastaus:

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Kaivoslaki 68 §

Kaivosviranomainen toteaa kaivoslain nojalla, että Mieslahden kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus (jatkoaikahakemus) on tarpeeton, koska jatkoaikahakemusta huomattavasti aikaisemmin vireille tullut laajennushakemus osoittaa kaivostoiminnan hajoittajan pyrkivän vakavasti kaivostoimintaan hakemalla siihen tarvittavia alueita sen mahdollistamiseksi.

Kaivosviranomainen viittaa tässä päätöksessä aiemmin esitettyyn (s. 2) ja toteaa kaivospiirin laajennushakemuksen pitävän Mieslahden kaivospiirin voimassa. Vakiintuneen hallintokäytännön mukaisestikin laajennushakemukset pitävät laajennettavan, jo olemassa olevan kaivospiirin voimassa. On täysin mahdotonta, että kaivospiirin laajennusalue olisi voimassa, mutta laajennettava, jo olemassa oleva kaivospiiri ei.

Kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevat hakemukset käsitellään kaivoslakia noudattaen.

Yhteisvaikutuksen osalta kaivosviranomainen toteaa, että Jormua 1 kaivospiiri on lakkautettu, eikä Tyynelä -nimisessä kaivospiirissä ole aloitettu kaivostoimintaa.

Paltamon luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry ja Vesiluonnon puolesta ry

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa mielipiteen kohtiin A 1- 10 seuraavaa:

Lupaviranomaisen on päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Kaivoslaki 68 §

Kaivosviranomainen toteaa kaivoslain nojalla, että Mieslahden kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus (jatkoaikahakemus) on tarpeeton, koska jatkoaikahakemusta huomattavasti aikaisemmin vireille tullut laajennushakemus osoittaa kaivostoiminnan hajoittajan pyrkivän vakavasti kaivostoimintaan hakemalla siihen tarvittavia alueita sen mahdollistamiseksi.

Kaivosviranomainen viittaa tässä päätöksessä aiemmin esitettyyn (s. 2) ja toteaa kaivospiirin laajennushakemuksen pitävän Mieslahden kaivospiirin voimassa. Vakiintuneen hallintokäytännön mukaisestikin laajennushakemukset pitävät laajennettavan, jo olemassa olevan kaivospiirin voimassa. On täysin mahdotonta, että kaivospiirin laajennusalue olisi voimassa, mutta laajennettava, jo olemassa oleva kaivospiiri ei.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa mielipiteen antajia siitä, että Kainuun ELY-keskuksen lausunnossa esitetty on huomioitu tämän päätöksen lupamääräyksissä ja toteaa ettei lausunnossa esitetty mitään sellaisia luonnon- tai ympäristönsuojelua eikä Natura -selvityksiin liittyviä seikkoja, jotka olisivat esteenä kaivosluvan myöntämiselle.

Kaivosviranomainen toteaa Kainuun liiton lausunnon mahdollistavan kaivosluvan myöntämisen maankäytön ja kaavoituksen osalta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa mielipiteen kohtaan B:

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten kuuleminen ja päätöksen antaminen nojautuu voimassa olevaan kaivoslainsäädäntöön ja se on toteutettu myös hallintolain edellyttämällä tavalla.

Mielipiteessä on annettu ohjeita, mitä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarkoitettujen lupamääräysten tulisi sisältää. Määräykset ja kaivosvakuuden suuruus annetaan ja määrätään tässä päätöksessä kaivoslain nojalla. Ympäristöluvassa määrätään vakuudet ympäristölainsäädännön nojalla.

Kaivostoimituksesta ja siinä määrättävistä korvauksista on säädetty kaivoslain 8 luvussa.

Kaivosviranomainen informoi mielipiteen antajaa lisäksi seuraavasti:

Kaivostoimituksen asianosainen on kaivosalueen lunastusluvan ja kaivosluvan haltija sekä muu henkilö, jonka oikeutta tai etua toimitus välittömästi koskee. Kaivoksesta taikka kaivosalueen tai kaivoksen apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta voidaan vaadittaessa määrätä korvaus lunastuslain 38 §:n estämättä. Kaivoslaki 81 §

Jos kaivostoimintaa varten luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan

lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset. Kaivoslaki 82 §

Jos kaivoshanke on merkittävästi korottanut tai alentanut lunastettavan omaisuuden arvoa, korvaus on määrättävä vastaamaan sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman sanottua vaikutusta. Kaivoslaki 83 §

Kun lunastetaan käyttöoikeus omaisuuteen, jota sen omistaja pääasiallisesti käyttää asumiseensa tai ammattinsa harjoittamiseen, lunastuslaissa tarkoitettu kohteenkorvaus on 1 momentin estämättä aina määrättävä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan oman asunnon tai saman toimeentulon tarjoavan, lunastettua vastaavan omaisuuden hankkimiseen lunastetun tilalle. Kaivoslaki 83 §

Jos kaivosalueesta tai kaivoksen apualueesta aiheutuu merkittävää haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, että kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltija lunastaa kiinteistön tai sen osan. Kaivoslaki 86 §

Kaivosviranomainen toteaa lopuksi, että korvauskysymyksissä voidaan soveltaa kaivoslain 97 §:ää:

Jos tässä luvussa tarkoitettu korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltijan tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä toimituksessa, jossa noudatetaan vastaavasti, mitä kaivostoimituksesta säädetään.

Toimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Määräyksen sen suorittamiseen antaa hakemuksesta toimivaltainen maanmittaustoimisto. Kaivosviranomaisen on toimivaltaisen maanmittaustoimiston pyynnöstä annettava lausunto asian selvittämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimituksessa korvattava omaisuus, haitta tai vahinko arvioidaan ja korvaus määrätään toimituksen päättymisajankohdan mukaisena sekä 96 §:n mukainen vuotuinen korko lasketaan alkavaksi kaivostoimituksen loppukokouksen ajankohdasta lukien.

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti, toimituksen kustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettavaksi.

Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Kaivoslaki 56 §

Kaivosviranomaisen lupamääräykset

LUPAMÄÄRÄYS 1

Hakijayhtiön on ennen kaivoksen rakentamistoimenpiteiden aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Kainuun ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla (valkovuokko). Toimintaa kaivospiirin alueella ei saa aloittaa ennen kuin valkovuokon suojelumääräyksistä poikkeamista koskeva lupa on saanut lainvoiman.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 2

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tässä päätöksessä tarkoitetulla kaivosalueella kymmenen vuoden kuluessa.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n perusteella kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan on oltava kaivosviranomaisen lupa (kaivosturvallisuuslupa).

Perustelut: Kaivoslaki 121 §

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen kaivosalueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*). Louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on 50 euroa hehtaarilta.

Kaivosviranomaisen lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

Tämän päätöksen lupamääräykset korvaavat 24.6.2014 annetut määräykset.

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan, mitä kaivoslain 2011 6, 17, 18, 97, 101 ja 108—111 §:ssä, 11 ja 13—15 luvussa sekä 171 ja 172 §:ssä säädetään.

Mieslahden kaivospiiriä ja kaivosaluetta koskevat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annetut lupamääräykset ovat:

LUPAMÄÄRÄYS 5

Tämän päätöksen laajennusalueelle ei kohdistu kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä. Kaivosluvan haltijan on asetettava voimassa olevan kaivospiirin osalta 50 000 euron suuruinen omavelkainen pankkitakaus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

Perustelut

Mieslahden voimassaolevan kaivospiirin osalta kaivoslain mukaiset lopetus- ja jälkitoimenpiteisiin liittyvällä vakuudella katetaan seuraavat toimenpiteet :

1. Nykyisten avolouhosten aitaaminen (250 m) ja varoituskylttien asentaminen
Vakuuden suuruus 5 000 euroa
2. Suunnitellun Mieslahden avolouhoksen aitaaminen (700 m) ja varoituskylttien asentaminen
Vakuuden suuruus 13 000 euroa
3. Kaivospiirillä olevien putkistojen ja pumppaamorakenteiden purkaminen, sähköpylväiden poistaminen, rakennelmien poistaminen, laskeutusaltaiden tasaaminen ja malmivarastoalueen siistiminen
Vakuuden suuruus 32 000 euroa

Vakuuden suuruus on yhteensä 50 000 euroa.

Vakuus tulee asettaa kolmen kuukauden kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Kaivoslaki 108 §, 109 §, 168 § ja 181 §

LUPAMÄÄRÄYS 6

Lupamääräykset mukaanlukien vakuuden suuruus tarkistetaan uudelleen ennen kaivostoiminnan aloittamista, mutta viimeistään 1.6.2028.

Lupamääräysten tarkistamiseksi kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä 6 kk ennen kaivostoiminnan aloittamista, mutta viimeistään 1.3.2028 mennessä.

Perustelut:

Kaivoslaki 62 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla.
Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Elementis Minerals B.V. Branch Finland:lle, Paltamon kunnalle, Kainuun ELY-keskukselle ja Kainuun liitolle.
Jäljennös lupapäätöksestä toimitetaan Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Paltamon kunnan yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Kainuun Sanomat - sanomalehdessä.
Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä ei peritä maksua, koska asia on käsitelty uudelleen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa [\(808/2019\)](#). Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 4 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säädökset

Kaivoslaki (621/2011)
Hallintolaki (434/2003)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

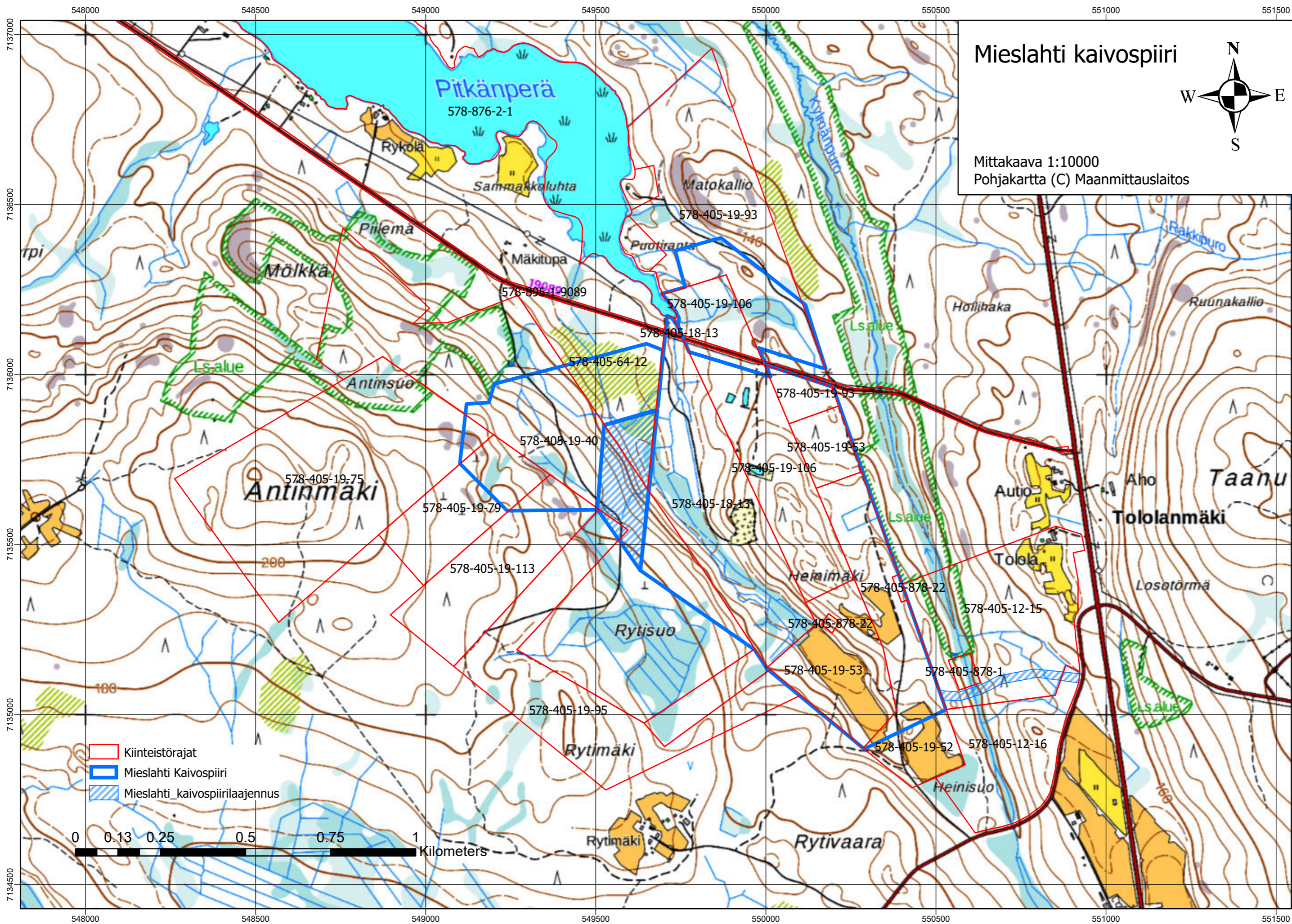
Lisätietoja

Lisätietoja antaa Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Ossi Leinonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

LIITTEET

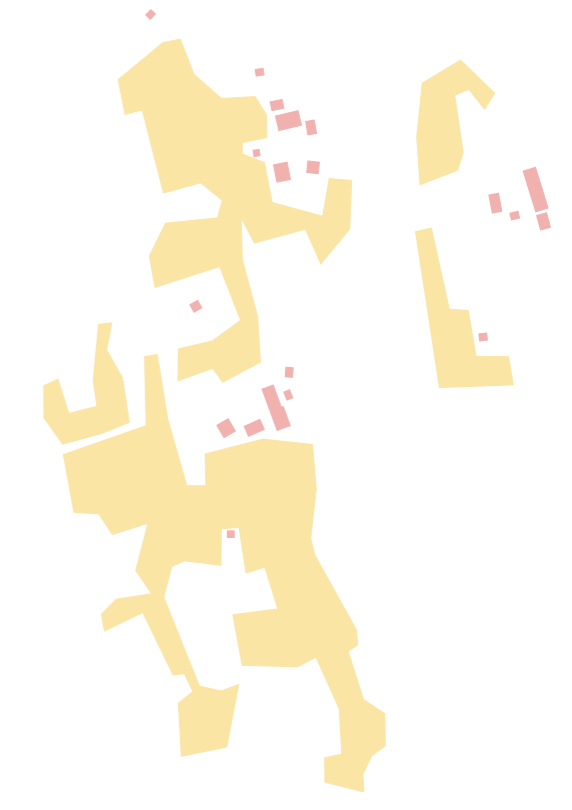
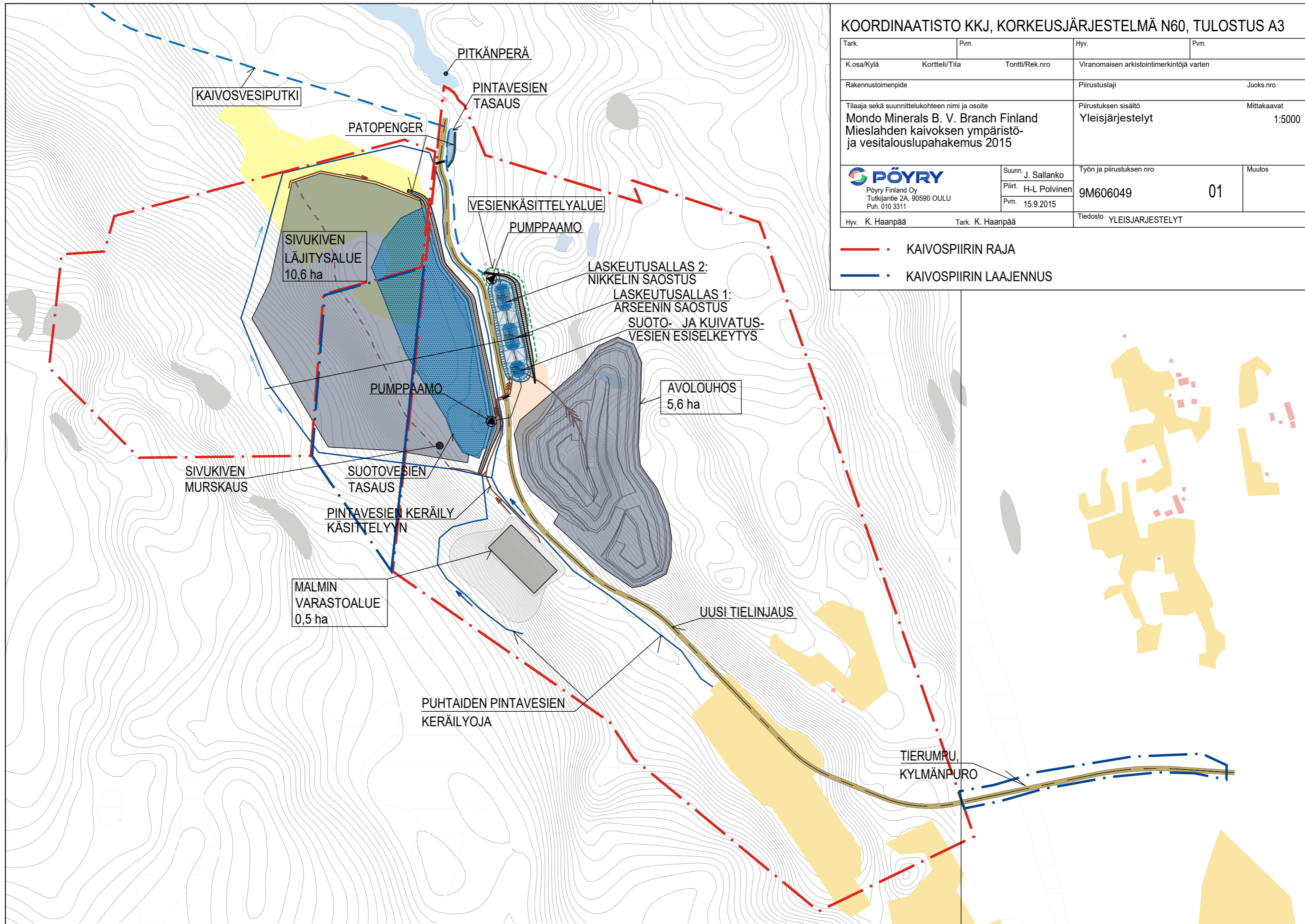
1. Kaivospiirin kartta
2. Käyttösuunnitelmakartta
3. Annetut lausunnot ja muistutus ja mielipiteet sekä hakijayhtiön esittämä kaivoslain 42 §:n tarkoittama selitys
4. Valitusosoitus
5. Asianosaiset

KOORDINAATISTO KKJ, KORKEUSJÄRJESTELMÄ N60, TULOSTUS A3

Tark.	Pvm.	Hyv.	Pvm.
K.osa/Kylä	Kortteli/Tila	Tontti/Rek.nro	Viranomaisen arkistointimerkintöjä varten
Rakennustoimenpide	Piirustuslaji	Juoks.nro	
Tilaaja sekä suunnittelukohteen nimi ja osoite	Piirustuksen sisältö	Mittakaavat	
Mondo Minerals B. V. Branch Finland Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemus 2015	Yleisjärjestelyt	1:5000	
 PÖYRY Pöyry Finland Oy Tutkijantie 2A, 90590 OULLU Puh. 010 3311	Suunn. J. Sallanko	Työn ja piirustuksen nro	Muutos
	Piirt. H-L Polvinen	9M606049	01
	Pvm. 15.9.2015		
Hyv. K. Haanpää	Tark. K. Haanpää	Tiedosto YLEISJARJESTELYT	

- · - KAIVOSPIIRIN RAJA
- · - KAIVOSPIIRIN LAAJENNUS

Lausunto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) Mieslahti-kaivospiirin laajentamisesta (KaivNro 3030) kaivoslupahakemuksesta

Khall 10.02.2020 § 36
46/00.04.02/2020

Valmistelija

Tekninen johtaja Mikko Karjalainen p. 044 2885 500.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla Paltamon kunnalta lausuntoa Mieslahti-kaivospiirin laajentamisesta (KAivNro 3030). Hakemuksessa on kysymys kaivospiirin laajentamisesta ja laajennusaluetta koskeva hakemus käsitellään kaivoslupahakemuksena sekä päätöksestä kaivostyön ryhtymisen uudesta määräajasta nykyiselle että laajennusalueelle.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Mieslahti-kaivospiiri kaivoslupahakemuksesta (KAivNro 3030) oheismateriaalina.

Mondo Minerals B.V on hakenut 28.8.2018 uutta määräaikaa kaivostoiminnan aloittamiseen. Kaivosviranomaisen on keskeyttänyt Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019), Kaivosviranomaisen on perustellut päätöstä sillä, että kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiirin voimassa ja jatkoaikaa koskevan asian käsittely on tarpeetonta.

Paltamon kunnanhallitus on antanut 25.3.2019 § 87 lausunnon kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta ja kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkastamisesta. Oheismateriaalina kunnanhallituksen lausunto 25.3.2019 § 87.

Kaivosviranomaisen tiedottaa, että laajennusaluetta koskeva hakemus käsitellään siten, että mikäli laajennusta koskeva hakemus hyväksytään, annetaan siinä päätöksessä uusi ja molemmille sama määräaika kaivostyöhön ryhtymiseksi koskien sekä nykyistä kaivospiiriä että laajennusaluetta.

Voimassa olevan Mieslahden kaivospiiri on pinta-alaltaan 80,8 ha. Kaivospiirin käyttöaluetta laajennetaan

kaivosalueena 5,3 ha. Laajennusalueella varaudutaan läjitysalueen sijoittamiseen.

Uuden muodostettavan apualueen pinta-ala on 1,1 ha. Apualueen tarkoituksena on uuden tieyhteyden rakentaminen kaivospiirille.

Pohjois-Suomenaluehallintovirasto on myöntänyt 17.12.2019 (Dnro PSAVI/3365/2014) ympäristöluvan Mieslahden kaivostoimintaan. Ympäristölupapäätös ei ole lainvoimainen, koska päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Kaivoslain 48 §:n mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa.

Kainuun maakuntakaavassa on osoitettu kohdemerkinnällä EK kaivostoimintaan tarkoitettu alue Paltamon kunnan Mieslahteen ja alueelle on annettu seuraava kaivostoimintaan tarkoitettu suunnittelumääräys: alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa on osoitettu merkinnällä EK (ek, ek-t kohdemerkinnät) kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä on osoitettu kaivostoiminnassa olevia alueita apualueineen ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivospiiri). Maakuntakaavan em. alueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Mieslahden kaivoshanke on ollut prosessissa kymmeniä vuosia, jona aikana Mieslahden alueen ja sen ympäristön maankäyttö on oleellisesti muuttunut. Mieslahden kaivoshankkeen vaikutukset tulee selvittää ja ratkaista. Toiminta ei saa aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa vahingollisia ympäristövaikutuksia. Kaivostoiminnasta ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai se ei saa vaarantaa yleistä turvallisuutta eikä se saa aiheuttaa huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käyttöä koskevat tavoitteet ja suunnitelmat on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämistä.

Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- 2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä, (29.12.2006/1441)
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä; (6.3.2015/204)
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia (MRL 9 §).

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden

käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen (MRL 25 §).

Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. Asemakaavassa osoitetaan kunnan osa-alueen käytön ja rakentamisen järjestäminen (MRL 4 §).

Kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta (MRL 20 §).

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella.

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla (MRL 50 §). Asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää (MRL 51 §).

Mieslahden-kaivospiirin (KaivNro 3030) alueella ei ole voimassa olevaa kunnallista kaavaa (yleis- / asemakaava). Mieslahden alueen hankkeilla voi olla vaikutusta muun muassa ihmisten terveydelle, yleiseen turvallisuuteen, yleiselle tai yksityiselle edulle, rakennettuun ympäristöön, luonnon- ja ympäristön suojeluun sekä liikenteeseen. Kaivostoiminnan vaikutukset alueen maankäyttöön tulisi ratkaista kunnallisella kaavoituksella (yleis- / asemakaava).

Maakuntakaava ei ole riittävä Mieslahden kaivoshankkeen vaikutusten arvioimiseen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Teknisen johtajan ehdotus

Kaivoslain 47 §:n mukaan kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on se, että kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain

mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa.

Kaavan oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Mieslahti-kaivospiiri (kaivNro 3030) alueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista kunnallista kaavaa (yleis- tai asemakaava). Maakuntakaava ei ole riittävä kaivostoiminnan vaikutusten arvioimiseen. Mieslahden alueen ja sen ympäristön maankäyttö on oleellisesti muuttunut, mistä johtuen kaivostoiminnan vaikutukset maankäyttöön tulee kaivoslain 47 §:n mukaisesti selvittää yhteistyössä kunnan kanssa ja ratkaista kunnallisella kaavoituksella.

Kaivoslupaa ei saa myöntää ennen kuin kaivostoiminnan vaikutukset muun muassa ihmisten terveydelle, yleiseen turvallisuuteen, yleiselle tai yksityiselle edulle, rakennettuun ympäristöön, luonnon- ja ympäristön suojeluun sekä liikenteeseen on selvitetty maakuntakaavaa tarkemmalla kunnallisella kaavoitusmenettelyllä (yleis- / asemakaava).

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy teknisen johtajan ehdotuksen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanvaltuuston puheenjohtaja Marisanna Jarva palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 15:55.

Toimeenpano: ote, lausunnon toimittaminen lupatunnus "KL2019:0010" mainiten viimeistään 20.2.2020 osoitteeseen:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) Valtakatu 2, 96100 Rovaniemi tai sähköisesti osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta sekä ilmoitettuna aikana 17.2.2020 alkaen www.paltamo.fi nähtävänä olevasta pöytäkirjasta kirjatun otteen oikeaksi todistaa

Paltamossa 17.2.2020

Raija Leinonen, arkistosihteeri

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 36

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Dnro 24/11.01.00/2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI

Viite: Lausuntopyyntönnö 21.1.2020, KL2019:0010

LAUSUNTO PALTAMON MIESLAHDEN KAIVOSPIIRIN LAAJENTAMISEN KAIVOSLUPAHAKEMUKSESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Paltamon Mieslahti -kaivospiirin KaivNro 3030 kaivoslupahakemuksesta.

Asia on tullut vireille 3.6.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uudenkaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset. Kaivosviranomaisen antoi Mieslahden kaivospiirin laajentamista koskevan kaivospiirimääräyksen 2.2.2016. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumosi TUKES:iin antaman päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi TUKES:iin päätöksellään 27.4.2018. Kaivosviranomaisen käsittelee asia uudelleen kaivoslain 2011 nojalla. Tässä hakemuksessa on kysymys kaivospiirin laajentamisesta. Laajennushanketta koskeva hakemus käsitellään kaivoslupahakemuksena.

Mieslahti -kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskeva asia on tullut vireille 28.8.2018 TUKES:iin hakijayhtiön jättämällä hakemuksella, jolla on haettu Mieslahden kaivospiirille jatkoaikaa eli uutta määräaikaa kaivostoiminnan uudelleen aloittamiseksi.

Lausuntopyynnössään Kaivosviranomaisen toteaa, että Mieslahden kaivospiiriä koskeva laajennushakemus on ollut vireillä jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta. Kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa, joten kaivosviranomaisen pitää kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen käsittelyä tarpeettomana. Tämän johdosta kaivosviranomaisen keskeyttää Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019).

Kaivosviranomaisen tiedottaa, että laajennusaluetta koskeva hakemus käsitellään siten, että mikäli laajennusta koskeva hakemus hyväksytään, annetaan siinä päätöksessä uusi ja molemmille sama määräaika kaivostyöhön ryhtymiseksi koskien sekä nykyistä kaivospiiriä että laajennusaluetta.

Mieslahden kaivoshankkeesta on tehty YVA-lain ja -asetuksen mukainen ympäristövaikutusten arviointi vuosina 2006–2008. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 17.12.2019 ympäristöluvan Mieslahden kaivostoimintaan. Ympäristölupapäätös ei ole lainvoimainen, koska päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Mieslahden kaivospiirin pinta-ala on 80,8 ha. Kaivospiirin kaivosmineraalit ovat talkki ja sivutuotteena nikkeli. Alueella ei ole vielä aloitettu kaivostoimintaa. Kaivospiirin laajennusalueella varaudutaan läjitysalueen sijoittamiseen. Kaivospiirin käyttöaluetta laajennetaan kaivosalueena 5,3 ha. Uuden muodostettavan apualueen pinta-ala on 1,1 ha. Apualueen tarkoituksena on uuden tieyhteyden rakentaminen kaivosalueelle.

Kaivoslupahakemus

Lausuntopyyntöasiakirjassa on todettu Kainuun maakuntakaava 2020:n Mieslahden kaivospiiriä koskeva kaavamerkintä ek kaavamääräyksineen. Kainuun liitto on tarkastellut maakuntakaavan kaivostoiminnan ajantasaisuutta ja alueidenkäyttötarpeita Kainuun vaihemaakuntakaava 2030:n laatimisen yhteydessä.

Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa 16.12.2019. Vaihemaakuntakaavassa Kainuun maakuntakaava 2020:n Kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettun alueen kaavamerkintää on muutettu. Maakuntakaavakartalla alueena osoitettavat kaivokset tai kaivostoimintaan tarkoitettun alueet osoitetaan aluevarausmerkinnällä EK ja maakuntakaavakartalla kohteena osoitettavat kaivokset tai kaivostoimintaan tarkoitettun alueet osoitetaan kohdemerkinnällä ek. Kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettun alueelle on vaihemaakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys: ”*Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä*”.

Maakuntakaavassa em. kaavamerkinnöillä osoitetaan kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri). Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja alueet. Kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettun alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavassa kaivostoimintaan kohdemerkinnällä osoitetun alueen sijainti ja laajuus täsmennyvät alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vaihemaakuntakaavaan merkittyjen alueiden lisäksi kaivannaiskivennäisten hyödyntäminen on sallittua myös vaihemaakuntakaavan M-merkinnällä osoitetuilla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, mikäli kaivannaiskivennäisten ottoon liittyvät lupaehdot täyttyvät.

Kaivostoimintaan liittyy ympäristövaikutuksia kaivoksen suunnittelu-, rakentamis- ja tuotantovaiheessa sekä kaivoksen sulkemisen aikana. Näitä vaikutuksia voivat olla mm. maise-
mamutokset, päästöt vesistöön sekä melu-, pöly- ja värinävaikutukset. Maakuntakaavamääräyksellä ohjataan alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset huomioidaan tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Lait ja lupakäytännöt velvoittavat kaivostoimintaa minimoimaan haitalliset ympäristövaikutukset ja määrittävät toiminnan päästöraajat. Kielteisiä vaikutuksia voidaan lieventää mm. teknisillä ratkaisuilla sekä vesien käsittelyllä ja seurannalla.

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa on osoitettu Mieslahden Pitkänperän ym. alueelle luonnonsuojelualueeksi SL-kohdemerkinnällä Natura 2000-verkoston kuuluva aluekokonaisuus Antinmäki-Kylmänpuro-Hevossuo (FI1200304). Tästä aluekokonaisuudesta Antinsuon alue sisältyy valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan. Maakuntakaavassa on annettu luonnonsuojelualueille Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 tarkistettu suojelumääräys (MRL 30.2 §) ”*Alueella saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alueen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ELY-keskuksen tai vastaavan toimivaltaisen viranomaisen lausunto*” ja suunnittelumääräys ”*Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei toimenpiteillä vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta ja suojeluarvoja*”.

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa kaivoslupahakemukseen.

Kainuun liitto

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntö 21.1.2020, KL2019:0010

Lausunto Mieslahden kaivospiirin laajentamisesta

Turvallisuus ja -kemikaalivirasto on kaivoslain (621/2011) nojalla pyytänyt Kainuun ELY-keskukselta lausuntoa Mieslahden kaivospiirin (KaivNro 3030) laajentamista koskevasta Elementis Minerals B.V.:n kaivoslupahakemuksesta. 5,3 ha laajennuksesta koskee kaivoksen käyttöaluetta, ja 1,1 ha uutta tielinjausta varten suunniteltua apualuetta.

Kaivospiirin laajennus

Kaivospiirin muuttamistarve liittyy suunnitelmiin ottaa käyttöön Paltamon kunnassa sijaitseva Mieslahden talkkikaivos. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksellään (Nro 157/2019) luvan Mieslahden kaivoksen toimintaan, ja Oulujärven Mieslahteen johtavan kaivosvesien purkuputken rakentamiseen. Kaivosvesien purkuputken rakentaminen voidaan aloittaa lupamääräyksiä noudattaen muutoksenhausta huolimatta. Muilta osin lupa ei ole lainvoimainen.

Ympäristölupapäätöksessä oli huomioitu Kainuun ELY-keskuksen lausunnot. ELY-keskus katsoi ympäristö- ja vesitalouslupahakemusta koskevassa lausunnossaan 19.12.2017, että ympäristölupaprosessin yhteydessä tehdyt täydentävät luontoselvitykset ja Natura-arviointi antavat hyvän kokonaiskuvan alueen luonnosta ja toimenpiteiden vaikutuksista luontoarvoihin putkilinjauksen alueella.

Kainuun ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että alueen luontoselvityksissä on havaittu luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitetun valkovuokon esiintymiä. Rauhoitetun lajin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulain mukaan kielletty, ja siten edellyttää ELY-keskuksen myöntämän poikkeamisluvan lajin rauhoitusmääräyksistä. Yhtiön 30.8.2013 toimittama poikkeamislupahakemus (KAIELY/219/07.01/2013) on yhä vireillä Kainuun ELY-keskuksessa, sillä siinä ei ole riittävällä tarkkuudella kuvattu sitä, mitkä valkovuokkoesiintymät tai esiintymien osat tuhoutuisivat. Tämä on oleellinen tieto suotuisan suojelutason arvioimiseksi. Poikkeamislupa-asian tullessa vireille luonnonsuojeluviranomaisessa hanketta koskevat suunnitelmat ovat olleet vielä liian yleisluntuoisia päätöksen antamiseksi. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 29.1.2015 käydyssä neuvottelussa luonnonsuojeluviranomainen on todennut kaivosyhtiölle, että lupahakemuksen etenemistä varten tarvitaan tieto siitä, millaisille vesienkäsittelyrakenteille lupaa haetaan.

Vuonna 2017 tehdyissä täydentävissä luontoselvityksissä havaittiin myös kaivosvesille suunnitellun purkuputken linjauksen alueella esiintyvän runsaasti valkovuokkoa, joten vuonna 2013 jätetyn hakemuksen ei katsota olevan enää ajantasainen. Ympäristölupahakemuksen täydennykseksi toimitetuista luontoselvityksistä 19.12.2017 antamassaan lausunnossa ELY-keskus totesi poikkeamisluvan tarpeellisuuden. Asia on tuotu esille myös Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämisestä koskevassa, 26.3.2019 päivätyssä lausunnossa. Kaivosyhtiötä on 23.9.2019 Pohjois-Suomen AVI:ssa järjestetyssä ennakkoneuvottelussa pyydetty toimittamaan tarkentuneita suunnitelmia vastaava, tuhoutuvien valkovuokkoesiintymien tarkat sijainnit sisältävä poikkeamislupahakemus luonnonsuojeluviranomaiselle, mutta Kainuun ELY-keskukseen ei ole toistaiseksi saapunut kyseistä asiakirjaa.

Kaivoslain 3 §:n säädetyn perusteella kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia. Tästä seuraa, ettei kaivospiirin alueella saa aloittaa toimintaa ennen kuin suojelumääräyksistä poikkeamista koskeva lupa on saanut lainvoiman. Kainuun ELY-keskus katsoo, että kaivoslain 48 § tarkoittamat huomattavat vahingolliset ympäristövaikutukset ovat vältettävissä ympäristölupamääräysten ja tässä lausunnossa esitetyn mukaisesti toimittaessa.

Yleisten ja yksityisten etujen varmistamiseksi annettavat määräykset

Kainuun ELY-keskus pitää tärkeänä, että Mieslahden kaivospiirille 24.6.2014 yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettu lupamääräys 1 sisällytetään myös jatkossa Mieslahden kaivospiiriä koskevaan kaivoslupaan. Määräyksen mukaisesti hakijayhtiön on ennen kaivostoiminnan aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Kainuun ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla.

Mieslahdella ei ole parhaillaan aktiivista kaivostoimintaa. Koelouhintaa on tehty viimeksi vuonna 2006, minkä jälkeen alue on saatettu yleisen turvallisuuden vaatimalle tasolle. Kaivosyhtiön kertoman mukaan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden toteuttamiseksi tarkoitettu 10 000 €:n vakuus käytetään ennen kaikkea avolouhoksen turvalliseen tilaan saattamiseksi. Koko toiminnan ajalle vakuuden suuruudeksi esitetään 30 000 €.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että kaivosviranomaisen tulee määrätä vähintään yhtiön esittämän suuruisen kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden varmistamiseksi. Vakuuden riittävyys on syytä tarkastaa säännöllisin väliajoin ja aina louhinnassa tapahtuvien merkittävien muutosten yhteydessä, jotta se kaikissa tilanteissa riittää kattamaan kulloinkin tarvittavien jälkihoitotoimenpiteiden todelliset kustannukset.

Tämä lausunto on allekirjoitettu sähköisesti, ja hyväksymismerkintä on asiakirjan viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Mari Helin ja ratkaissut ympäristövastuualueen johtaja Sari Myllyoja. Lausunnon valmisteluun on osallistunut luonnonsuojeluasiantuntija Marja Hyvärinen.

Tämä asiakirja KAIELY/61/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/61/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Helin Mari 03.02.2020 12:43

Ratkaisija Myllyoja Sari 03.02.2020 14:52

Mieslahden kyläläisten yhteismuistutus

Tukes

96100 Rovaniemi

kaivosasiat@tukes.fi

kirjaamo@tukes.fi

Viite

Kuulutukseenne 21.1.2020 KaivNro 3030 lupatunnus KL2019:0010
Elementis Minerals B.V. Mieslahden kaivoslupahakemuksen (kaivospiirin
laajentaminen).

Asia

1) Muistutus kuulutukseen KaivNro 3030 lupatunnus KL2019:0010
Elementis Minerals B.V. Mieslahden kaivoslupahakemus (kaivospiirin
laajentaminen).

2) Uudistamme aloitteemme Mieslahden kaivospiirin 3030
raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi.

Määräpäivä

20.2.2020.

Muistuttaja ja aloitteen tekijä

Mieslahden kyläläiset.

Yhteismuistutukseen ja aloitteeseen osallistujat osoite- ja
kiinteistötietoineen on esitetty muistutuksen liitteessä.

Mieslahden kyläläisten asiamiehenä asiassa toimii

Lasse Flöjt

Muistutuksen yleiskuvaus

Mieslahden kyläläisten yhteismuistutukseen osallistujat katsovat, että lupaviranomainen Tukes on perusteettomasti tähän kaivospiirin laajennushakemukseen liittyen keskeyttänyt vireillä olevan Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn, keskeyttänyt perusteettomasti kaivospiirin kaivoslupaan liittyvän yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiskäsittelyn, ja kuuluttaessaan kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn sijasta uudelleen vanhan kaivospiirin laajennushakemuksen, on lupaviranomainen toiminut kuulutusmenettelyssään Århusin sopimuksen, perustuslain oikeusturvatakuun, hyvän hallintotavan sekä kaivoslainsäädännön velvoitteiden vastaisesti.

Katsomme, että asian hallintoviranomaisena toimiva Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiirin laajennushakemuksen uudessa kuulutusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- oikeudelliset perusteet Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämiselleen;
- Mieslahden kaivospiirin voimassa olevan kaivoslupan lupamääräyksineen, mukaan lukien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset ja niiden lupamääräysten voimassaolon tai voimassaolon puuttumisen perusteet;
- hakijan Mieslahden alueen toiminnallisen hankekokonaisuuden;
- Mieslahden kaivospiiriin ja laajennushakualueeseen sisältyvät haitalliset mineraalit;
- oikeudelliset perustelut tulkinnaalleen, että kaivospiirin yli 8 vuotta sitten jätetyn laajennushakemuksen uusi kuulutus toisi tai loisi lainvoimaisen oikeudellisen perusteen varsinaisen kaivospiirin kaivoslupan voimassaolon jatkumiselle lupamääräyksineen ilman virallisia kaivospiirin raukeamis- tai raukeamisen lykkäämisen käsittelypäätöksiä;
- hakijan Mieslahden hankkeen vaikutusalueen asianosaiset;
- yksityiskohtaista ehdotusta kaivospiirin laajentamisaluetta koskevaksi 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi', johon yksilöityyn ehdotukseen asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä lausua yksilöidyn muistutuksensa ja mielipiteensä;
- hakijan Mieslahden kaivospiirin ja kaivospiirin laajennuksen lopetus- ja jälkihoitosuunnitelmat, jotka ovat tarpeen asiaa koskevan vakuusvaatimuksen määrittämiseksi.

Katsomme asian hallintoviranomaisena toimivan Tukesin tehneen hyvän hallintotavan vastaisen menettelyvirheen jättäessään kuulutusasiakirjassa selostamatta hakijan hankekokonaisuuden oleelliset seikat sekä kuuluttaessaan kaivospiirin laajennushakemuksen riittämättömiin

selvityksiin perustuen, joilla menettelyillä katsomme hallintoviranomaisen loukanneen asianosaisten ennakkollista oikeusturvaa.

Katsomme, että lupaviranomaisen on hallintolain mukaisesti korjattava menettelyvirheeseen perustuva kuulutuksensa perumalla menettelyvirheeseen perustuva kuulutuksensa.

Perustelemme muistutuksemme kohdassa 'muistutuksen yksityiskohtaiset perustelut'.

Katsomme lupaviranomaisen perustuslain oikeusturvatakuun vastaisesti jättäneen käsittelemättä aikaisemmin tekemämme aloitteen kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämisestä, jonka vuoksi uudistamme aloitteemme Mieslahden kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi.

Perustelemme aloitteemme Mieslahden kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi kohdassa 'aloitteen yksityiskohtaiset perustelut'.

Muistutuksen yksityiskohtaiset perustelut

1. Lupaviranomainen ei esitä oikeudellisia perusteita toteamukselleen Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämisestä.

1.1. Lupaviranomainen on aikaisemmin 31.1.2019 kuuluttanut Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn.

Viittaamme lupaviranomaisen 31.1.2019 kuulutukseen KL2018:0006 Mieslahden kaivospiiriä (3030) koskevaan:

A. Kaivosluvan (kaivospiirin) raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus.

B. Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen.

Viittaamme 25.3.2019 antamaamme muistutukseen Mieslahden kaivospiirin osalta:

Lupaviranomaisen kuulutusasiakirjan KL2018:0006 mukaan:

Hakijayhtiö on perustellut hakemusta kaivosluvan raukeamisen lykkäämiseksi seuraavasti: "Kaivostoiminnan aloittamista on jouduttu lykkäämään pitkittyneistä lupaprosesseista johtuen. Kaivostoimintaa ei ole voitu aloittaa ilman ympäristö- ja vesitalouslupaa. Uudistettu ja täydennetty ympäristölupahakemus on jätetty Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle syyskuussa 2015. Kaivostoiminta on tarkoitus aloittaa lupa-asioiden ratkettua".

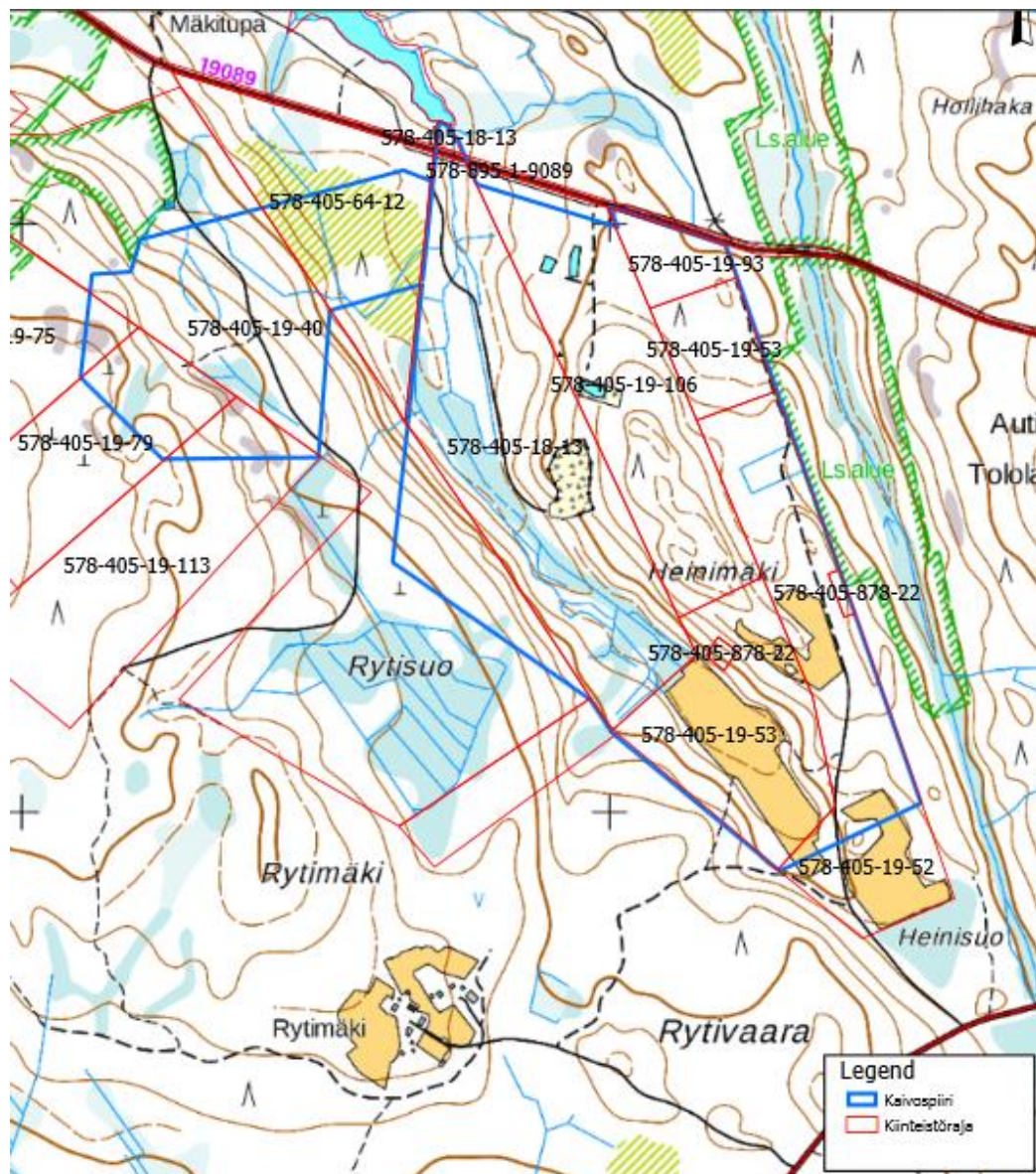
Lupaviranomaisen mukaan:

"Mondo Minerals B.V. Branch Finland pyytää, että lupaviranomainen lykkää Mieslahden kaivosoikeuden raukeamista kaivoslain 68 §:n mukaisesti sekä asettaa uuden määräjän kaivostyöhön ryhtymiselle.

Tässä kaivoslupahakemuksessa on kysymys kaivosluvan (kaivoslaki 621/2011 68§) raukeamisen lykkäämisestä, joka tässä tapauksessa tarkoittaa jatkoajan myöntämistä kaivostyöhön ryhtymiseksi Mieslahti-kaivospiirissä.

Kaivoslupahakemus käsitellään kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevana hakemuksena. Kaivoslaki 68 §."

Lupaviranomaisen kuulutuksen KL2018:0016 liitteen 3 mukaan Mieslahden kaivospiiri 3030 on seuraava:

Viittaamme muistutuksemme 25.3.2019 kohtiin:

A.1. Lupaviranomainen ei osoita yhteenvedossaan oikeudellista perustetta ratkaisulleen käsitellä hakemus kaivosluvan raukeamisen lykkäämisenä (kaivoslaki 621/2011 68 §).

A.2. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan osoita tarkistaneensa hakijan lupahakemuksen täyttävän kaivoslupahakemukselle asetetut vaatimukset, eikä ota kantaa lupahakemuksen ristiriitaisiin perusteluihin.

A.3. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta lupahakemuksen toiminnallisen suunnitelman kohdistumista kaivospiirin ulkopuoliselle alueelle.

A.4. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta hakijan kaivostoimintaa kokonaisuutenaan, vaan käsittelee kaivoslupahakemusta irrallisena reservinä toimivana satelliittikaivoshankkeena.

A.5. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta saman kaivosyhtiön vireillä olevia lupahakemuksia Mieslahden ja Jormuan kylien alueella Oulujärven vieressä.

B.1. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta tämän B. kohdassa esittämänsä lupahakemuksen ja A. kohdassa esittämänsä lupahakemuksen keskinäisiä oikeudellisia riippuvuuksia, oikeudellisia vaikutuksia eikä niiden hakemusten keskinäisiä ristiriitaisuuksia.

B.2. Lupaviranomainen esittelee yhteenvedossaan ensimmäisen 24.6.2014 antamansa Mieslahden kaivospiirin 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' kuin ne täyttäisivät kaivoslain vaatimukset.

B.3. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta, kuinka KHO:n päätökset kaivoslain soveltamisesta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten' antamiseksi on otettu ja otetaan huomioon tässä kaivoslupahakemuksen käsittelyssä.

B.4. Lupaviranomainen esittää yhteenvedossaan kaivoslupahakemuksen asianosaiset kaivoslain vastaisesti.

B.5. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta kaivoslupahakemuksen erityispiirteitä eikä hakemuksen vireillä olevien laajennushakemusten ja läheisyydessä olevia muita satelliittikaivoslupahakemuksia.

B.6. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan esitä sellaista todellista ja YKSILÖITYÄ ehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi' johon me asianosaisina voisimme muistutuksessamme ottaa kantaa.

B.7. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan osoita Mieslahden kaivospiirin kaivosturvallisuutta tarkistetun.

B.8. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan esitä perusteluja asetettavan vakuuden suuruuden määrittämiseksi.

B.9. Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan esitä perusteluja lupamääräysten tarkistamismenettelylle.

Viitaten edellä kuvattuihin aikaisemman 25.3.2019 kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemukseen tekemämme muistutuksen kohtiin, katsomme hallintoviranomaisen tässä 21.1.2020 uudessa kaivospiirin laajennushakemuksen kuulutusasiakirjassa ilmaisema toteamus olevan täysin perusteeton sekä oikeudellisesti perustelematon ja pätemätön:

Kaivosviranomainen toteaa, että Mieslahden kaivospiiriä koskeva laajennushakemus on ollut vireillä jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta. Kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa, joten kaivosviranomainen pitää kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen käsittelyä tarpeettomana. Tämän johdosta kaivosviranomainen keskeyttää Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019).

Katsomme 31.1.2019 kuulutettuun kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemukseen antamamme muistutuksen käsittelemättä jättämisen olevan perustuslain 20 §:n 2 momentin ja 21 §:n 1 momentin vastainen lupaviranomaisen menettelyvirhe, hallintolain 6 §:n, 4 luvun, 31 §:n ja 7 luvun vastainen menettelyvirhe sekä kaivoslain 68 §:n 1, 2 ja 3 momentin vastainen menettelyvirhe.

1.2. Lupaviranomainen ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin aikaisemman muistutuksessa 25.3.2019 tekemämme aloitteen 'Aloite lupaviranomaiselle Mieslahden kaivospiirin raukeamismenettelyn käynnistämiseksi' johdosta.

Viittaamme edellä kohdassa 1.1. lausumaamme.

Viittaamme 25.3.2019 muistutuksen kohdassa 2. tekemäämme 'Aloite lupaviranomaiselle Mieslahden kaivospiirin raukeamismenettelyn käynnistämiseksi', josta ote:

Katsomme Mieslahden kyläläisten oikeusturvan kannalta olevan kohtuutonta, että lupaviranomaisen ilman selvää oikeudellista perustetta tekemän käsittelyratkaisun käsitellä asia kaivoslupan raukeamisen lykkäämisestä aiheuttaa vuosikausien epäselvän tilanteen ennen kuin asia voi tulla oikeudellisesti ratkaistuksi juuri noiden luvan myöntämisen esteiden vuoksi. Täten vuosikymmeniä jatkunut alueen muiden elinkeinojen kehittämisen estänyt este edelleen jatkuisi.

Edellä kuvattuihin perusteisiin viitaten katsomme, että Mieslahden kaivospiiriin kohdistuva kaivoslupahakemus tulee käsitellä kaivoslupan raukeamisen käsittelynä kaivoslain 68 §:n 1 ja 2 momentin vaatimusten mukaisesti.

Edellä kuvattuihin perusteluihin perustuen teemme kaivoslain 68 §:n 2 momentin mukaisen aloitteen lupaviranomaiselle pikaisesti käynnistää Mieslahden kaivospiirin 3030 kaivoslupan raukeamiskäsittely, koska luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan.

Huomautamme painokkaasti, ettei asian hallintoviranomaisena toimiva lupaviranomainen Tukes ole vastannut kyseiseen aloitteeseemme, ei ole

pyytänyt mitään lisäselvitystä aloitteeseemme, ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin aloitteemme johdosta, eikä ole tehnyt valituskelpoista viranomaispäätöstä vireille pantuun aloitteeseemme, jonka vuoksi katsomme Tukesin tehneen perustuslain, hallintolain ja kaivoslain vastaisen menettelyvirheen jättäessään käsittelemättä kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämistä koskeva aloitteemme ja täten toimiessaan on toiminut vastoin viranomaisvastuutaan ja -velvollisuuttaan.

Katsomme lupaviranomaisen Tukesin näin toimiessaan tehneen perustuslain 20 §:n 2 momentin vastaisen menettelyvirheen estäessään Mieslahden kyläläisiä vaikuttamasta elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon, sekä perustuslain 21 §:n 1 momentin vastaisen menettelyvirheen jättäessään tekemämme aloite käsittelemättä ja siten estäen meitä saamasta oikeuksiamme koskeva lupaviranomaisen päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Katsomme hallintoviranomaisen menettelyllään toimineen vastoin hallintolain 6 §, hallintolain 4 lukua, hallintolain 31 §, sekä hallintolain 7 luvun velvoitteita.

Katsomme hallintoviranomaisen menettelyllään toimineen vastoin kaivoslain 1 §:n, 6 §:n ja 68 §:n velvoitteita.

1.3. Mieslahden kaivospiirin (3030) raukeamisen lykkäämishakemuksen käsittelyn keskeyttämisestä ei lupaviranomainen ole tehnyt lainvoimaista päätöstä.

Viittaamme edellä kohdissa 1.1. ja 1.2. lausumaamme.

Huomautamme, että Tukes ei ole lupakäsittelysivustolleen 13.2.2020 mennessä merkinnyt että Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelystä tai sen keskeyttämisestä olisi lupaviranomainen tehnyt valituskelpoisen päätöksen.

Mondo Minerals B.V. Branch
Finland

Paltamo

KaivNro 3030

Kuuleminen hakemuksesta
31.01.2019
[KaivNro 3030 kuuleminen](#)

Mutta nyt tässä uudessa kaivospiirin laajentamisen kuulutuksessa *21.1.2020 KaivNro 3030 lupatunnus KL2019:0010 Elementis Minerals B.V. Mieslahden kaivoslupahakemuksen (kaivospiirin laajentaminen)* lupaviranomainen lausuu oikeudellisesti perustelemattoman toteamuksen:

Mieslahti -kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta 28.8.2018

Asia on tullut vireille 28.8.2018 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon Mondo Minerals B.V.:n jättämällä hakemuksella, jolla on haettu Mieslahden kaivospiirille jatkoaikaa eli uutta määräaikaa kaivostoiminnan uudelleen aloittamiseksi.

Kaivosviranomaisen toteaa, että Mieslahden kaivospiiriä koskeva laajennushakemus on ollut vireillä jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta. Kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa, joten kaivosviranomaisen pitää kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen käsittelyä tarpeettomana. Tämän johdosta kaivosviranomaisen keskeyttää Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019).

Kaivosviranomaisen tiedottaa, että laajennusalueita koskeva hakemus käsitellään siten, että mikäli laajennusta koskeva hakemus hyväksytään, annetaan siinä päätöksessä uusi ja molemmille sama määräaika kaivostyöhön ryhtymiseksi koskien sekä nykyistä kaivospiiriä että laajennusalueita.

Katsomme ettei hallintoviranomainen Tukes osoita tehneensä kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksesta valituskelpoista päätöstä; ei raukeamisen lykkäämishakemuksen hyväksymisestä, hylkäämisestä, käsittelyn jatkamisesta tai keskeyttämisestä, eikä hallintoviranomainen ole perustellut hallintolain velvoittamalla tavalla esittämäänsä toteamusta keskeyttää kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyä.

1.3.1. Kaivospiirin laajennushakemusta ei kuulutusasiakirjassa esitetä

Katsomme hallintoviranomaisen väitteen kaivospiirin laajennushakemuksen vireilläolosta jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen vireille tuloa, olevan tahallisen harhauttava, perustelematon ja käsiteltävää asiaa ja asiayhteyksiä sekoittava väite, ja siten olevan vastoin hallintolain 9 §:n vaatimusta selkeästä ymmärrettävästä kielenkäytöstä.

Katsomme, ettei Mieslahden kaivospiirin hyväksymisen ja voimassaolon perusteena ja/tai edellytyksenä ole ollut vuoden 2011 kaivospiirin laajennushakemus.

Katsomme myös, ettei nyt 21.1.2020 kuulutettu kaivospiirin laajennushakemus voi *"pitää kaivospiiriä voimassa"*, kuten lupaviranomainen 21.1.2020 kuulutuksessaan *"toteaa"*. Katsomme painokkaasti, ettei lupaviranomainen osoita oikeudellisia perusteita toteamukselleen *"kaivospiirin laajennushakemus pitää kaivospiiriä voimassa"*.

Katsomme lupaviranomaisen luovan tahallisen harhauttavan kuvan kaivospiirin laajennuksen vireilletulosta, kuulemis- ja lupakäsittelyistä. Harhauttavaa on myös jo sinällään se, että lupaviranomainen sanoo hakemuksen tulleen vireille 2011, mutta kuuluttaessaan sen laajennushakemuksen nyt 2020 kuin uutena hakemuksena, osoittaa lupaviranomainen asiassa olevan selvittämättömiä seikkoja.

Huomautamme, ettei lupaviranomainen ole kyseistä hakijan kaivospiirin laajennushakemusta kuulutusasiakirjaan sisällyttänyt.

Katsomme vastoin lupaviranomaisen luomaa käsitystä, että lupaviranomaisen teki Mieslahden kaivospiirin laajennushakemuksesta päätöksen 2.2.2016 ja sen Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumosi päätöksellään 27.4.2018 (pätösnumero 18/0083/1).

Johtopäätöksensä hallinto-oikeus lausui:

Johtopäätös

Kun otetaan huomioon mitä edellä on todettu asianosaisille varattavasta mahdollisuudesta lausua yhtiön selityksen johdosta kaivospiirin muuttamista koskevassa lupamenettelyssä sekä vakuuden ja riittävien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisesta, Tukesin päätös on lainvastaisena kumottava ja asia palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksen tultua edellä mainituilla perusteilla kumotuksi lausuminen muista valitusperusteista kuin edellä tarkastelluista valitusperusteista ei ole tarpeen. Hallinto-oikeus ei ensi asteena määrää vakuudesta ja anna määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme, ettei alkuperäinen kaivospiirin laajennushakemus ole enää voimassa (siihen perustunut Tukesin päätös on hallinto-oikeudessa kumottu), ja koska lainvoimaisesti kumotun päätöksen jälkeen asian uudelleen käsittely on tehtävä alusta alkaen uusien voimassa olevien lakien mukaisesti, myös laajennuslupahakemuksen perustelujen ja selvitysten osalta, joten on katsottava mahdolliseksi alkuperäisen laajennushakemuksen täyttävän uusiutuneen lainsäädännön vaatimukset.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme nyt lupaviranomaisen 21.1.2020 kuuluttama Mieslahden kaivospiirin laajennushakemus uudeksi hakemukseksi, joka tulisi osoittaa täyttävän nykyisen voimassaolevan lainsäädännön vaatimukset, ja joka laajennushakemus vastoin lupaviranomaisen väittämää ei suinkaan voi pitää yllä varsinaista Mieslahden kaivospiirin voimassaoloa.

Kaivospiirin raukeamista on aikaisemmin lykätty jo kahdesti, eikä kaivospiirin raukeamisen edelleen lykkäämiselle ole kaivoslain mukaisia oikeudellisia edellytyksiä, eikä myöskään sellaiselle ”pitää yllä kaivospiirin voimassaoloa” väitteelle ole lupaviranomainen esittänyt oikeudellisia perusteluja.

1.3.2. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset vuodelta 2014 eivät enää ole voimassa.

Katsomme myös, että hallinto-oikeuden 27.4.2018 päätöksen mukaan myös Mieslahden kaivospiiriin 2014 annettu ’yleiset ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset’ kumoutuivat.

Huomautamme, että hallinto-oikeus lausui asiasta:

Kaivoslain (621/2011) 181 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lupamääräysten osalta Tukes on valituksenalaisessa päätöksessään määrännyt, että Mieslahden kaivospiirille 24.6.2014 annetun päätöksen mukaiset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset 1 - 7 koskevat myös kaivospiirin laajennusalueita. Kysymyksessä olevat määräykset ovat luonteeltaan yleisluontoisia ja toistavat osittain kaivoslain säännöksiä, jotka ovat voimassa lupamääräyksistä riippumatta suoraan lain nojalla. Tukesin käytettävissä oleva muun muassa edellä mainittu aineisto huomioon ottaen asiassa olisi kuitenkin ollut mahdollista antaa kaivospiirin laajennushakemuksen johdosta yksityiskohtaisemmat kaivoshankkeen ominaispiirteet huomioon ottavat lupamääräykset, joiden tarvetta ja sisältöä olisi voitu arvioida tulevaisuudessa aiotun

kaivostoiminnan kannalta. Näissä oloissa Tukes ei ole yhtiön hakemuksen johdosta 2.2.2016 antamassaan päätöksessä antanut riittäviä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä.

Katsomme edellä kuvatun hallinto-oikeuden lainvoimaisen ratkaisun selkeästi osoittavan, ettei kaivospiirin laajennuksen kumottu kaivoslupapäätös yleisten ja yksityisten etujen turvaamismääräyksineen ole pätevä oikeudellinen peruste vuonna 2018 kuulutetun varsinaisen kaivospiirin raukeamisen lykkäämiselle, eikä myöskään oikeudellinen peruste nyt tässä kuulutuksessa lupaviranomaisen esittämälle toteamukselle kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämiseksi.

Katsomme hallintoviranomainen Tukesin tehneen perustuslain oikeusturvatakuun ja hallintolain hyvän kielenkäytön vastaisen menettelyvirheen sekoittaessaan Mieslahden kaivospiirin lainvoimaisen voimassaolon selvittämisen, kaivospiirin laajennushakemusten, kaivospiirin kaivoslupamääräysten, kaivospiirin kaivoslupamääräyksiin sisältyvien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten ja niiden tarkistamismenettelyjen lupaprosessimenettelyt sekavaksi useaksi eri vaiheiseksi prosessivyyhdeksi, jolla menettelyllään katsomme hallintoviranomaisen suorastaan pyrkineen estämään asianosaisia saamasta selkeää kuvaa käsillä olevasta asiasta ja mahdollisuuksistaan vaikuttaa oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen oleellisesti koskevan hankkeen lupapäätösmenttelyyn.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme, ettei asian hallintoviranomainen Tukes ole asian käsittelyssä toiminut hallintolain 6 §:n 'hallinnon oikeusturvaperiaatteen mukaisesti' eikä ole kohdellut meitä tasapuolisesti hankkeen käsittelyissään.

Katsomme ettei Tukes ole asian käsittelyssään toiminut puolueettomasti eikä oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, eikä ole turvannut meidän ennakkollista oikeussuojaamme perustuslain velvoittamalla tavalla.

2. Lupaviranomainen kuvailee 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa kaivospiirin laajennus- ja apualuehakemusta puutteellisin ja virheellisin perustein.

2.1. Kuulutus KL2019:0010 Mieslahti -kaivospiirin laajentaminen (KaivNro 3030), Laajennusalue käsitellään kaivoslupahakemuksena.

Viittaamme edellä kohdassa 1. lausumaamme.

2.1.1. Lupahakemuksen vireilletulo

Lupaviranomainen lausuu kuulutusasiakirjassa hakemuksen tulleen vireille 3.6.2011. Tukes antoi kaivospiirin laajentamista koskevan kaivospiirimääräyspäätöksen 2.2.2016. Hallinto-oikeus kumosi Tukesin päätöksen 27.4.2018.

Huomautamme että Tukesin 2.2.2016 päätöksen jälkeen aloitettu kaivospiirin laajentamisen kaivospiiritoimitus on keskeytetty hallinto-oikeuden 27.4.2018 kumottua Tukesin päätöksen.

Lupaviranomainen Tukes luo 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa vaikutelmaa kuin hallinto-oikeuden päätös 27.4.2018 olisi laajennushakemuksen uusi vireilletulo päivämäärä. Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjassa osoita pyytäneensä asian uudelleen käsittelemistä varten hakijalta täydennyspyyntöä hakemuksen uusimisesta ja korjaamiseksi hallinto-oikeuden päätöksessä osoitettujen epäkohtien osalta.

Hallintoviranomainen Tukes ei kuulutusasiakirjassa esitä eikä osoita, että hakija olisi tehnyt uuden korjatun hakemuksen kaivospiirin laajentamiseksi ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta 28.8.2018.

Huomautamme, ettei kyseisessä kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksessa eikä silloisessa hakemuksen kuulutuksessa 31.1.2019 KL2018:0006 hallintoviranomainen Tukes ole maininnut kaivospiirin laajennushakemusta, eikä sellaisen laajennushakemuksen mahdollista oikeudellista vaikutusta varsinaisen kaivospiirin raukeamisen lykkäämispäätökseen tai kaivospiirin voimassaoloon.

Lupaviranomainen lausuu nyt 21.1.2020 kuulutusasiakirjassaan pelkästään toteamuksena, että hakijayhtiö on päivittänyt hakemuksen vastaamaan nykyistä tilannetta. Katsomme toteamuksen harhauttavaksi.

Katsomme että kyseinen "päivittänyt" tarkoittaa pelkästään hakijayhtiön nimen muutosta kuulutusasiakirjan liitteessä 4 'Selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta Mieslahden kaivospiirillä', ja liitteen 4 mukaan kyseinen "päivitys" on tehty 13.1.2020. Ei siis suinkaan ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta 28.8.2018.

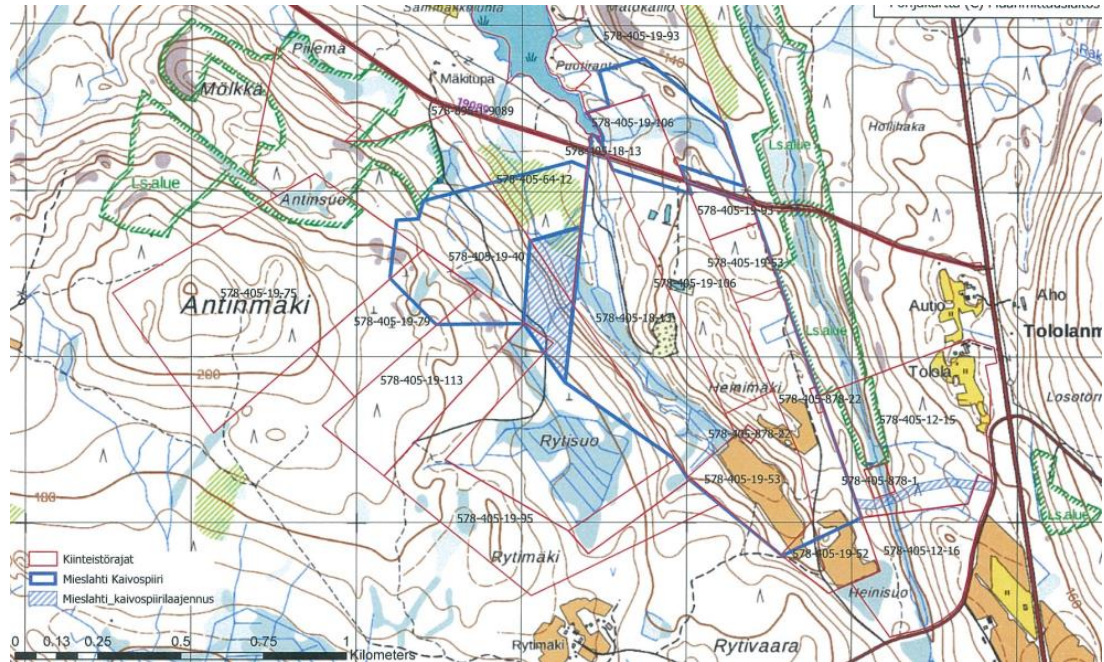
Edellä kuvattuihin perusteluihin viitaten katsomme, että 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa lupaviranomainen on esittänyt kaivospiirin

laajennushakemuksen vireilletulon hyvän hallintotavan vastaisesti riittämättömästi, sekavasti ja oikeudellisesti perustelematta.

2.1.2. Kaivospiirin laajennusalue

Viittaamme edellä kohdissa 1. ja 2.1.1. lausumaamme.

Haettava kaivospiirin laajennusalue on kuvattu 21.1.2020 kuulutusasiakirjan liitteessä 2 seuraavasti.

Viittaamme edellä kohdassa 1.1. kuvaamaamme karttaan varsinaisesta kaivospiiristä.

Huomautamme, että nyt 21.1.2020 lupaviranomainen esittää Mieslahden kaivospiirin erilailla kuin aikaisemmin 31.1.2019 kuulutusasiakirjassa. Nyt lupaviranomainen esittää virheellisesti kuin KHO:n kumoama Pitkäperän kaivospiiri kuuluisi Mieslahden kaivospiiriin. Katsomme kuvaustavan olevan vakava hallintolain 6 §:n vastainen menettelyvirhe.

Huomautamme myös, että nyt 21.1.2020 haettavana oleva laajennus (sininen vinoviivitus) täyttää alkuperäisestä kaivospiiristä sen alueen, joka on alunpitäen rajattu kaivospiirin ulkopuolelle rauhoitettujen luontokohteiden (valkovuokko) vuoksi.

Hallintoviranomainen viittaa kuulutusasiakirjassa puuttuviin luontoselvityksiin seuraavasti:

Kaivospiirin alueella ja osittain suunniteltujen toimintojen alueella esiintyy valkovuokkoa, joka on Kainuussa alueellisesti uhanalainen ja rauhoitettu, mutta Mieslahden alueella yleinen. Valkovuokkoa esiintyy mm. suunnitellulla sivukiven läjitysalueella, vesienkäsittelyalueella ja avolouhoksen alueella. Koska näiden sijoittamiselle ei ole vaihtoehtoja tai vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen vaikutukset olisivat vielä suuremmat, Elementis Minerals on 30.8.2013 hakenut Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lupaa poiketa luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisesta rauhoitussäännöksestä koskien valkovuokon esiintymiä Mieslahden kaivoksella. Hakemuksesta (dnro KAIELY/219/07.01/2013) ei ole annettu päätöstä 7.1.2020 mennessä.

Huomautamme painokkaasti, että kyseinen Elementis Mineralsin poikkeamislupahakemus on tehty 30.8.2013, johon perustuen Tukes myönsi luvan, mutta hallinto-oikeus kumosi kyseisen kaivospiirin laajennusluvan.

Nyt 21.2.2020 kuulutetusta uudesta laajennuslupahakemuksesta ei käy ilmi, että luvanhakija olisi hallinto-oikeuden kumoamispäätöksen jälkeen uudistanut Kainuun ELY-keskukselle luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisen hakemuksen poiketa valkovuokon esiintymän rauhoitussäännöksestä.

Katsomme, että nykyinen luvanhakija *Elementis Minerals B.V.* ei "päivitettyssä hakemuksessaan" lausu päivitettyjä tietoja kaivospiirin laajennusalueella olevasta valkovuokkojen esiintymästä, niistä johtuvasta poikkeamislupatarpeesta eikä ilmaise minkäänlaista aikomusta "päivittää" hakemustaan ja/tai hakea uutta poikkeamislupaa Kainuun ELY-keskukselta.

Katsomme ettei hallintoviranomainen Tukes osoita kuulutusasiakirjassaan luvanhakija *Elementis Minerals B.V.:*n tehneen varsinaista uutta lupahakemusta kaivospiirin laajentamiseksi, eikä hallintoviranomainen osoita pyytäneensä hakijalta lisäselvityksiä laajennushakemuksesta.

Katsomme hallintoviranomainen Tukesin kuuluttaneen 21.1.2020 kuulutusasiakirjansa ilman varsinaista uutta hakijan laajennushakemusta ja tehneen kuulutuksen perusteettomasti riittämättömiin selvityksiin perustuen.

2.1.3. Laajennushakemuksen vaikutus vireillä olevaan kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyyn.

Viittaamme edellä kohdissa 1. ja 2.1.1. ja 2.1.2. lausumaamme.

Viittaamme lupaviranomaisen 21.1.2020 kuulutuksen toteamukseen laajennushakemuksen vaikutuksesta aikaisemmin kuulutettuun kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyyn:

Mieslahti -kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta 28.8.2018

Asia on tullut vireille 28.8.2018 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon Mondo Minerals B.V.:n jättämällä hakemuksella, jolla on haettu Mieslahden kaivospiirille jatkoaikaa eli uutta määräaikaa kaivostoiminnan uudelleen aloittamiseksi.

Kaivosviranomaisen toteaa, että Mieslahden kaivospiiriä koskeva laajennushakemus on ollut vireillä jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaa hakemusta. Kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa, joten kaivosviranomaisen pitää kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen käsittelyä tarpeettomana. Tämän johdosta kaivosviranomaisen keskeyttää Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevan asian käsittelyn (kuulutettu 31.1.2019).

Kaivosviranomaisen tiedottaa, että laajennusaluetta koskeva hakemus käsitellään siten, että mikäli laajennusta koskeva hakemus hyväksytään, annetaan siinä päätöksessä uusi ja molemmille sama määräaika kaivostyöhön ryhtymiseksi koskien sekä nykyistä kaivospiiriä että laajennusaluetta.

Katsomme että lupaviranomaisen väite laajennushakemuksen vireillä olosta jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemusta on toteen näyttämätön väite. Lupaviranomainen ei ole sellaista laajennushakemusta esille tuonut tässä kuulutusasiakirjassa.

Mikäli sellainen laajennushakemus olisi ollut vireillä, ja lupaviranomainen olisi sen vuoksi nyt jälkikäteen huomannut tehneensä hallintolain vastaisen menettelyvirheen kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen kuulutuksessaan 31.1.2019, niin lupaviranomaisen olisi tullut tuoda menettelyvirheensä esille ja hallintolain mukaisesti korjata menettelyvirheeseensä perustuva 31.1.2019 kuulutuksensa perumalla kuulutus ja tiedottamalla siitä päätöksestään asianosaisia ja merkitsemällä kyseinen kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen kuulutuksen peruspäätös lupakäsittelysivustolleen. Mutta lupaviranomainen ei ole noin toiminut.

Selvästikään ei sellaista laajennushakemuksen jo vireillä oloon perustuvaa menettelyvirhettä 31.1.2019 kuulutukseen sisälly, koska lupaviranomainen ei 31.1.2019 kuulutustaan ole perunut eikä tässäkään kuulutuksessaan peru, vaan tässä uudessa 21.1.2020 laajennushakemuksen kuulutuksessaan toteamuksen tasoisesti väittää kaivospiirin laajennushakemuksen pitävän kaivospiiriä voimassa.

Katsomme ettei hallintoviranomainen Tukes esitä päteviä oikeudellisia perusteluja toteamukselleen. Näin ollen toteamus on katsottava tahalliseksi perusteettomaksi lausumaksi, jolla lupaviranomainen pyrkii estämään asiaosaisia saamasta selkää ja ymmärrettävää kuvaa hankkeen lupahakemustilanteesta ja vaikutusmahdollisuuksistaan siihen.

Katsomme ettei tuon alkuperäisen kaivospiirin ulkopuolelle luontoarvojen vuoksi rajatun alueen nyt 21.1.2020 kuulutetulla erillisellä uudella laajennushakemuksella voida oikeudellisesti perustella alkuperäisen kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämistä.

Lupaviranomainen tiedottaa 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa myös, että laajennushakemusta koskeva hakemus käsitellään siten, että mikäli laajennusta koskeva hakemus hyväksytään, annetaan siinä päätöksessä uusi ja molemmille sama määräaika kaivostyöhön ryhtymiseksi koskien sekä nykyistä kaivospiiriä että laajennusaluetta.

Katsomme lupaviranomaisen tiedonannon perusteettomaksi. Kaivoslain 5, 6 ja 7 luvun mukaan yhden lupahakemuksen perusteella ratkaistaan vain sen hakemuksen mukainen asia.

Katsomme ettei lupaviranomainen osoita oikeudellista perustetta aikomukselleen yhdistää tulevaan kaivospiirin laajennushakemuksen päätöskäsittelyyn myös päätös varsinaisen kaivospiirin voimassaoloa koskien. Lupaviranomainen luo itselleen kuin vastuuvapauslauseketta "mikäli hakemus hyväksytään", mutta sekään lause ei poista asian käsittelyn menettelyvirhettä.

Viittaamme edellä kohdassa 1.3. lausumaamme.

Katsomme hallinto-oikeuden ratkaisussaan ottaneen selvän kannan siihen, että varsinainen kaivospiiri ja siihen erillisellä hakemuksella haettu kaivospiirin laajennus- ja apualueen lupahakemus ovat siinä määrin eri asian ja erilaisia hakemuksia, ettei kaivospiirin "voimassa olevia lupamääräyksiä" ole sellaisenaan sovellettava laajennus- ja apualueen lupamääräyksiksi.

Katsomme oikeudenkäytön kannalta selväksi, että samanlainen rajoite toimii myöskin toiseen suuntaan; laajennus- ja apualueita koskevat lupamääräykset eivät ole sellaisenaan sovellettavissa varsinaisen kaivospiirin voimassaolon määrittäjäksi eikä lupamääräyksiksi, varsinkaan tässä tilanteessa jossa kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittely on vireillä, eikä siitä raukeamisen lykkäämiskäsittelyn jatkamisesta tai keskeyttämisestä ole lupaviranomainen tehnyt valituskelpoista päätöstä.

2.1.4. Lupaviranomaisen kuvaus 'Hakijayhtiön perustelut hakemukselle'.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1.1., 2.1.2. ja 2.1.3. lausumaamme.

2.1.4.1. Hakijan lupahakemus.

Huomautamme, ettei lupaviranomainen kuulutusasiakirjassa esitä kyseistä hakijan lupahakemusta, hakemuksen vireilletulo -päivämäärää, eikä hakijan perusteluja ja/tai selvityksiä koskien laajennuslupahakemusta.

2.1.4.2. Mieslahden kaivospiirin voimassaolo.

Lupaviranomainen kirjoittaa: *"Voimassa oleva Mieslahden kaivospiiri on pinta-alaltaan 80,8 ha."*

Katsomme kuvauksen harhauttavaksi viitaten lupaviranomaisen aikaisemmin 31.1.2019 kuuluttamaan Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemukseen, joka prosessi on edelleen kesken lupaviranomaisessa. Viittaamme myös lupaviranomaisen toteamukseen

edellä kuulutusasiakirjassa, että *”kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa”*.

Katsomme asian hallintoviranomaisena toimivan lupaviranomaisen esittäneen oikeusperustaa vailla olevan kehäpäättelyn: *”kaivospiiri on voimassa”* johon perustuen tämä kaivospiirin laajennushakemus voidaan käsitellä, ja *”kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa”*.

2.1.4.3. Laajennusalue.

”Laajennusalueella varaudutaan läjitysalueiden sijoittamiseen.” On ainoa kuvaus laajennusalueesta, joka on katsottava riittämättömäksi.

Kuulutusasiakirjan 21.1.2020 liitteenä 2 on kartta Mieslahden kaivoksen yleisjärjestelyistä, joka on tehty Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen liitteeksi, päiväys 15.9.2015.

Kuulutusasiakirjan 21.2.2020 liitteenä 3 on kartta *”Mieslahti kaivospiiri”*. Karttaan ei ole merkitty päiväystä, eikä merkintää mihin lupahakemukseen kartta on tehty.

Katsomme painokkaasti, että alkuperäisen Mieslahden kaivospiirihakemuksen mukaan nyt esillä oleva laajennusalue rajattiin kaivospiirin ulkopuolelle rauhoitetun valkovuokkoesiintymän takia. Asia on kyllä lupaviranomainen Tukesin tiedossa, mutta vaikennee siitä tässä kuulutusasiakirjassa.

Nyt tässä laajennushakemuksessa kaivosyhtiö esittää läjitysaluetta tuon valkovuokkoesiintymän päälle. Lupaviranomainen ei osoita kuulutusasiakirjassaan pyytäneensä asiasta lisäselvityksiä hakijalta eikä luonnonsuojeluviranomaisilta.

Katsomme ettei kuulutetussa kaivospiirin laajennushakemuksessa ole esitetty kaivoslain 34 §:n 3 momentin tarkoittamaa selvitystä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arvioinnista, jonka vuoksi katsomme lupahakemuksen kuulutetun kaivoslain 34 §:n vastaisesti.

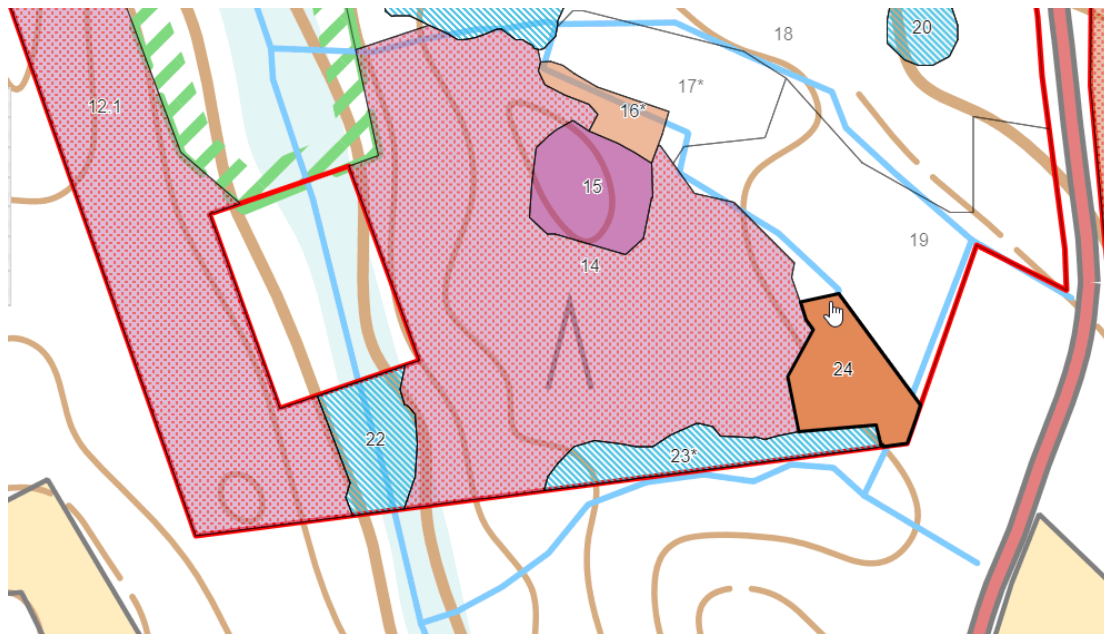
Katsomme lupaviranomaisen tarkoituksella jättäneen selvittämättä ja selostamatta laajennusalueeseen ja siihen liittyviin toimintoihin tehdyt muutokset verrattuna aikaisempaan laajennusaluehakemukseen, jonka lupaviranomainen väittää jätetyn jo ennen kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen jättämistä, jonka vuoksi katsomme kuulutusasiakirjan perustuvan riittämättömiin selvityksiin.

2.1.4.4. Apualue.

Lupaviranomainen kuvaa apualueen tarkoituksena olevan uuden tieyhteyden rakentaminen kaivospiirille. *”Uusi tieyhteys on linjattu luontoselvitysten perusteella siten, että sen luontovaikutukset ja Natura-alueeseen ovat mahdollisimman pienet.”*

Katsomme ettei lupaviranomainen kuulutusasiakirjassa osoita väitettyjä kyseisiä luontoselvityksiä tehdyn.

Viittaamme Metsäkeskuksen sivustollaan ylläpitämiin ns. metsälakikohteisiin kiinteistön 578-405-12-15 Tolola alueella.

Kiinteistön Tolola tilalla määriteltyjä lakisääteisiä kohteita ovat Liito-orava (kuvio 22), Puro (kuvio 22), Kosteaa lehto (23).

Huomautamme, että 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa esitetty uusi kaivostie menisi kuvion 22 läpi ja kuvion 23 vierestä. Kaivostien vaikutusta kyseisiin lain suojaamiin luontokohteisiin ei kuulutusasiakirjassa osoiteta selvitetyn, jonka vuoksi katsomme lupaviranomaisen kuuluttaneen kuulutusasiakirjan riittämättömiin selvityksiin perustuen.

Katsomme ettei kuulutetussa kaivospiirin laajennushakemuksessa ole esitetty kaivoslain 34 §:n 3 momentin tarkoittamaa selvitystä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitetusta arvioinnista, jonka vuoksi katsomme lupahakemuksen kuulutetun kaivoslain 34 §:n vastaisesti.

Kiinteistön Tolola omistajat esittävät kantanaan, etteivät he hyväksy Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä, kaivospiirin laajennushakemusta eikä kaivostien rakentamista kiinteistönsä kautta.

2.1.5. Mieslahden kaivoshankkeen toiminnallinen kokonaisuus.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3. ja 2.1.4. lausumaamme.

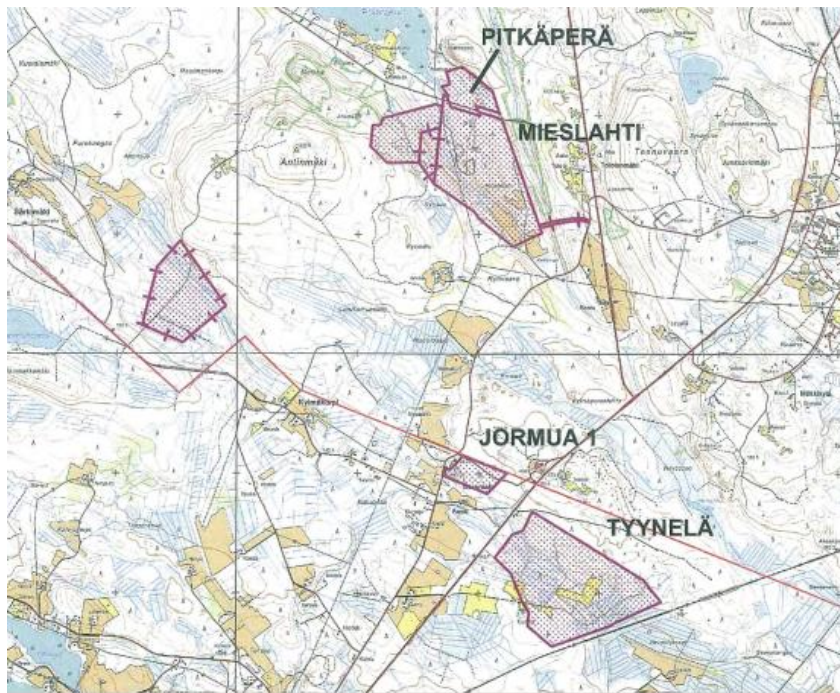
Kuulutusasiakirjassa lupaviranomainen puhuu kaivospiirin alueesta ja viittaa kuulutusasiakirjan liitteeseen 1, jossa on esitetty Mieslahden kaivos ja Sotkamon tehdas, jonne on tarkoitus ns. kampanjatoimituksin kuljettaa Mieslahden malmi rikastettavaksi.

Kyseinen kaivospiirin hyödyntämistapa moninkertaistaa kaivoksen louhimisajan, siis moninkertaistaa haitankärsijöiden haitat (eikä kaivospiirin hyödyntämisen hyödyt siitä parane), pitkittää ympäristö-, luonto- ja vesistöhaittoja ja siirtää yhtiön vastuun sulkemis- ja jälkihoitotöiden suorittamisesta useiden vuosikymmenten päähän. Nykyinen luvanhakija on tuskin niistä silloin vastaamassa.

Kun lupaviranomainen viittaa alkuperäiseen Mieslahden kaivospiiriin (jonka kaivoslain mukainen kaivospiirin raukeamis aika on jo ylittynyt), niin samalla lupaviranomainen Tukes on jättänyt kuulutusasiakirjassa selostamatta hakijan Mieslahden ja Jormuan alueen toiminnallisen hankekokonaisuuden.

Viittaamme lupaviranomaisen päätökseen 24.6.2014 'Päätös yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista määräyksistä KaivNro 3030.'

Kyseisen Tukesin 2014 päätöksen liitteenä on kartta Mieslahden ja Jormuan alueen kaivospiireistä:

Kyseiset kaivospiirit muodostat hakijan toiminnallisen hankekokonaisuuden, jonka yhteiset vaikutukset alueen käyttöön, ympäristöön, luontoon ja vesistöihin tulisi selvittää ja arvioida sekä kaivoslain mukaisissa lupaprosesseissa että ympäristölainsäädännön mukaisissa lupaprosesseissa.

Viittaamme myös lupaviranomaisen 31.1.2019 KL2018:0006 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen' kuulutukseen antamaamme muistutuksen kohtaan A.5. 'Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan selosta saman kaivosyhtiön vireillä olevia lupahakemuksia Mieslahden ja Jormuan kylien alueella Oulujärven vieressä.'

Lupaviranomainen ei nytkään 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa selosta hakijan vireillä olevia lupahakemuksia Mieslahden ja Jormuan kylien alueella Oulujärven vieressä, niiden hakemusten muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta eikä sen toiminnallisen kokonaisuuden yhteisvaikutuksia ja niiden yhteisvaikutusten huomioonottamista lupaprosessissa.

Huomautamme painokkaasti, että Mieslahden ja Jormuan kyläläiset, Paltamon kunta ja useat muistuttajat tekivät Kainuun ELY-keskukselle vaatimusaloitteen Mondo Minerals Oy:n Mieslahden alueen kaivoshankkeita koskevan harkinnanvaraisen YVA-prosessin käynnistämisestä, mutta sellaista tarveharkintaselvitystä ei Kainuun ELY-keskus käynnistänyt, vaan perusteli asian käynnistämättömyyttään sillä, ettei kaivosyhtiö ollut toimittanut riittäviä tietoja kyseisistä hankkeista yhteysviranomaiselle.

Mutta toisaalta Kainuun ELY-keskus tiedotti vaatimusaloitteen johdosta julkisella tiedotteellaan 2014 asiasta seuraavasti:

”Kaivospiireihin Jormualla ja Mieslahdessa ei voi vielä soveltaa YVA-menettelyä (Kainuun ELY-keskus)

Kainuun ELY-keskukseen on vedottu tänä vuonna useita kertoja, että sen olisi aloitettava harkinnanvarainen ympäristövaikutusten arviointimenettely Kajaanin Jormualla ja Paltamon Mieslahdessa olevissa Mondo Minerals -yhtiön kaivospiireissä. ELY-keskus ei kuitenkaan voi tehdä päätöstä YVA-menettelyn aloittamisesta, sillä kaivospiireihin mahdollisesti suunnitellusta toiminnasta ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa.

Lain mukaan ELY-keskuksen on tehtävä päätös harkinnanvaraisen YVA-menettelyn soveltamisesta viipymättä, kunhan ELY-keskus on saanut hankkeesta riittävät tiedot. Esimerkiksi kaivoksen sijoittuminen kaivospiiriin sisällä, louhintamäärät ja kaivoksen toiminta-aika ovat sellaisia asioita, joiden pitäisi olla tarkkaan tiedossa, että ympäristövaikutuksia voidaan arvioida ja kantaa hankkeeseen voidaan järkevästi ottaa.

Kainuun ELY-keskus pitää edelleen kantanaan, että Jormualla ja Mieslahdessa olevista kaivospiireistä tehdään päätös harkinnanvaraisen YVA-menettelyn soveltamisesta, kunhan riittävät tiedot ovat käytettävissä. Ennen päätöksentekoa Kainuun ELY-keskus pyytää tarvittavat lausunnot muilta viranomaisilta. Alueen asukkailla tulee joka tapauksessa olemaan vaikuttamisen mahdollisuuksia ennen mahdollisen kaivostoiminnan alkamista.

Kaivospiirit eivät anna niiden haltijalle oikeutta muokata ympäristöä, vaan kaivostoiminnan aloittamiseksi on pakko olla ympäristölupa. Aluehallintovirasto ei puolestaan voi tehdä päätöstä ympäristöluvasta millekään nyt kyseessä olevasta kaivospiiristä ennen kuin päätös harkinnanvaraisen YVA-menettelyn tarpeesta on tehty. Kaivospiirien

haltija ei voi myöskään välttää harkinnanvaraista YVA-menettelyä pilkkomalla hankkeita pienemmiksi, koska mahdollisten hankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan alueella kokonaisuutena.

Lisätietoja: Kainuun ELY-keskus,
yksikön päällikkö Sari Myllyoja, p. 029 502 3833.
30.6.2014”

Mutta Tukes on sallinut pilkkoa hankkeita pienemmäksi, vaikka on kyseisen Kainuun ELY-keskuksen kannanoton tiennyt. Tukes oli pyytänyt Mondo Mineralsilta vastinetta Kainuun ELY-keskuksen kantaan harkinnanvaraisen YVA-selvityksen käynnistämisestä hankekokonaisuuden ympäristövaikutusten selvittämiseksi.

Mondo Minerals antoi Tukesille vastineen:

”Mondo Minerals toteaa, että Paltamon kunnan lausunnon viitteellä ”kaikkiin kyseessä oleviin suunniteltuihin kaivosalueisiin on tehtävä kattava ympäristövaikutusten arviointi” viitattaneen keskustelutilaisuuden muistiossa ja saatteessa esille tuotuun vaatimukseen. Tämä vaatimus on tehty myös Kainuun ELY-keskukselle, joka kysyi huhtikuussa 2014 myös toiminnanharjoittajan mielipidettä esitettyyn vaatimukseen. ELY-keskus antoi asiasta lausuntonsa 16.5. ja 30.6.2014.

Mieslahden kaivoksen ympäristövaikutusten arviointi on tehty, ja selostus on liitetty mm. kaivospiirin laajennushakemukseen. Toiminnanharjoittajan näkemys on, että alueen kaivoksia koskevan harkinnanvaraisen YVA:n tarve tulee tarkastella sitten kun aidot toteuttamiskelpoiset suunnitelmat ovat olemassa ja vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia voidaan tarkastella ja vertailla. Myös ELY-keskus toi esille omassa lausunnossaan sen, että päätös harkinnanvaraisen YVA-menettelyn osalta tehdään, kun riittävät tiedot ovat saatavilla. Mondo Minerals haluaa myös muistuttaa, että harkinnanvaraisen YVA:n tarve koskee Mieslahden alueen kaivospiirien yhteisvaikutusta, ei nyt käsiteltävänä olevaa Mieslahden kaivospiiriä.”

Jottei lupaviranomainen Tukes turhaan tulkitsisi edellä kuvattua lausumaamme tahallisesti väärin, kuten olemme havainneen Tukesin useasti tekevän, niin tuomme esille että tiedostamme ja ymmärrämme kaivoslain ja ympäristönsuojelulain eron ja niiden erilliset lupaviranomaiset. Tiedämme myös, että kaivoslain mukaan on mahdollista tehdä ns. satelliittikaivoksia koskevia lupapäätöksiä.

Mutta katsomme painokkaasti, että se että ympäristölupahakemus on jätetty ja että kaivoshanketta voidaan käsitellä satelliittikaivoksena, ei tarkoita eikä anna oikeudellista perustetta sille ettei kaivoslain mukaisessa lupahakemuksessa ja lupaprosessissa tulisi selvittää ja ottaa huomioon hankkeesta ja hakijan toiminnallisesta hankekokonaisuudesta aiheutuvat yhteisvaikutukset kaivoslain 1 §:n, 6 §:n, 18 §:n, 19 §:n 34 §:n 37 §:n, 39 §:n 45 §:n, 47 §:n ja 48 §:n velvoitteiden mukaisesti.

Katsomme ettei lupaviranomainen osoita 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa kyseisiä yhteisvaikutuksia kaivoslain säädösten mukaisesti selvitetyn, jonka vuoksi katsomme lupaviranomaisen tehneen menettelyvirheen kuuluttaessaan riittämättömiin selvityksiin perustuvan kuulutuksen.

2.1.6. Ympäristölupa.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.1.4. ja 2.1.5. lausumaamme.

Lupaviranomainen kuvaa kuulutusasiakirjassa, että PSAVI myönsi 17.12.2019 (PSAVI/3365/2014) ympäristöluvan Mieslahden kaivostoimintaan.

Huomautamme, että olemme valittaneet kyseisestä ympäristölupapäätöksestä, joten myönnetty ympäristölupa ei ole lainvoimainen.

2.1.7. YVA-prosessi.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.5. ja 2.1.6. lausumaamme.

Lupaviranomainen kuvailee kuulutusasiakirjassa, että *”YVA-prosessissa ja luonnonsuojelulain 65 § mukaisessa Natura-arvioinnissa sekä niistä annetuissa lausunnoissa ja keväällä sekä kesällä 2010 tehdyissä luontoselvityksissä esiin tulleiden seikkojen perusteella suunnitelmia on muutettu niin, että ympäristöön kohdistuvat haitat jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.”*

Katsomme lupaviranomaisen kuvauksen YVA-prosessista tahallisen harhauttavaksi. Katsomme Tukesin tietävän, ettei vuonna 2010 aloitettua YVA-prosessia saatettu loppuun, vaan luvanhakija Mondo Minerals keskeytti YVA-prosessinsa ja pienensi Mieslahden louhintasuunnitelman YVA-asetuksessa määritellyn louhintarajan alapuolelle, jottei YVA-asetuksen mukaista YVA-prosessia tarvitsisi toteuttaa. Täten sellaista YVA-prosessia, josta yhteysviranomainen olisi antanut perustellun päätelmän, ei Mieslahden kaivospiiristä, eikä sen laajennusalueesta ole tehty.

Katsomme myös lupaviranomainen Tukesin kuvauksen alueen luontoselvityksistä oleellisen puutteelliseksi.

1.2.8. Louhittavien mineraalien ja läjitettävien sivukivien ympäristöominaisuuksia ei ole selvitetty riittävästi.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.5., 2.1.6. ja 2.1.7. lausumaamme.

Kuulutusasiakirjassa 21.1.2020 lupaviranomainen kuvaa:

Kaivosalueen ja sen lähiympäristön vesien hallinta käsittää yleispiirteisesti puhtaiden pintavesien ja kaivostoiminnassa muodostuvien kaivosaluevesien keräilyn ja johtamisen erillään, sekä kaivosaluevesien käsittelyn. Haitta-aineita sisältäviä kaivosaluevesiä muodostuu avolouhoksen kuivanapidosta, sivukivialueen suoto- ja valumavesistä sekä huolto- ja varastoalueiden pintavalumavesistä. Kaivoksen kuivanapitovedet ja läjitysalueen suotovedet ohjataan ojituksin ja pumppauksin käsittelyyn. Kaivospiirialueelle on varattu tarvittava tila vesienkäsittelylle. Kaivosaluevesien käsittelyjärjestelmä käsittää tasaus- ja esiselkeytysaltaat, tarvittaessa nikkelin ja arseenin saostamisen ja siihen liittyvän jälkiselkeytyksen ennen veden johtamista kaivosvesiputkella Oulujärveen. Käsittelyssä veden sisältämät metallit saostetaan vesienkäsittelykemikaalien avulla. Merkittävimmät saostettavat metallit ovat nikkeli ja arseeni. Niiden osalta päästään hakijayhtiön mukaan hyvin tehokkaaseen saostukseen. Hakijayhtiö toteaa hakemuksessaan myös seuraavaa:

Siis haitta-aineita sisältäviä kaivosaluevesiä, sivukivialueen suoto- ja valumavesistä, sekä varasto -alueiden (myös malmivarasto -alueen) pintavalumavesistä. Kuvauksessa myönnetään nikkeliä ja arseenia olevan kaivosvesissä, mutta ”niiden osalta päästään hakijayhtiön mukaan hyvin tehokkaaseen saostukseen”.

Katsomme kuvauksen harhauttavaksi ja riittämättömiin selvityksiin perustumattomaksi. Lupaviranomainen Tukes ei 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa kuvaile alueen kallioperää ja siihen sisältyviä haitallisia mineraaleja, vaikka lupaviranomainen Tukes on juuri se viranomainen, jonka hallussa ja käytettävissä nuo kallioperän mineraalitiedot ovat.

Katsomme perustuslain oikeusturvatakuun vastaiseksi menettelyksi sen, ettei lupaviranomainen Tukes lupahakemusten vireilletulon yhteydessä vaadi luvanhakijalta täydennysselvityksiä siitä, kuinka kyseiseen hankealueeseen sisältyvien haitallisten mineraalien ja aineiden haitalliset vaikutukset hakijayhtiö on suunnitellut estävän tai rajoittavan, eikä Tukes lupahakemusten kuulutusmenettelyissään esitä lupamääräysehdotusta kyseisten haitallisista mineraaleista aiheutuvien haittojen estämiseksi.

Katsomme lupaviranomainen Tukesin tietävän, että Mieslahden kaivospiirin alueen kallioperään sisältyy emäksisiä vulkaniitteja, serpentiinikiviä, kloriittiliuskeita, karbonaattikiviä, kiilleliuskeita ja sulfidipitoisia mustaliuskeita, uraania, fosforia, arseenia ja asbestia, mutta jättänyt kuulutusasiakirjassa tarkemmin selostamatta niihin liittyviä haittavaikutuksia.

Huomautamme ettei hakija ole Mieslahden kaivoshankkeen ympäristöselostuksessaankaan selostanut muiden kuin nikkelin ja arseenin pitoisuuksia kaivoksen jätevedessä.

1.2.8.1 Asbesti.

Huomautamme, ettei hakija eikä lupaviranomainen selosta louhittavaan mineraaliin sisältyvää asbestia tai asbestin kaltaisia mineraaleja, vaikka

yleisesti on tiedossa että fosfaatti- ja talkkiesiintymiin voi sisältyä haitallisessa määrin asbestia ja toisaalta asbestin käsittelyä koskevat tiukat erityismääräykset.

1.2.8.2. Uraani.

Lupaviranomainen ei kuulutusasiakirjassa selosta hankealueeseen sisältyvää uraania.

Hakija mainitsee ympäristölupahakemuksessaan, että:

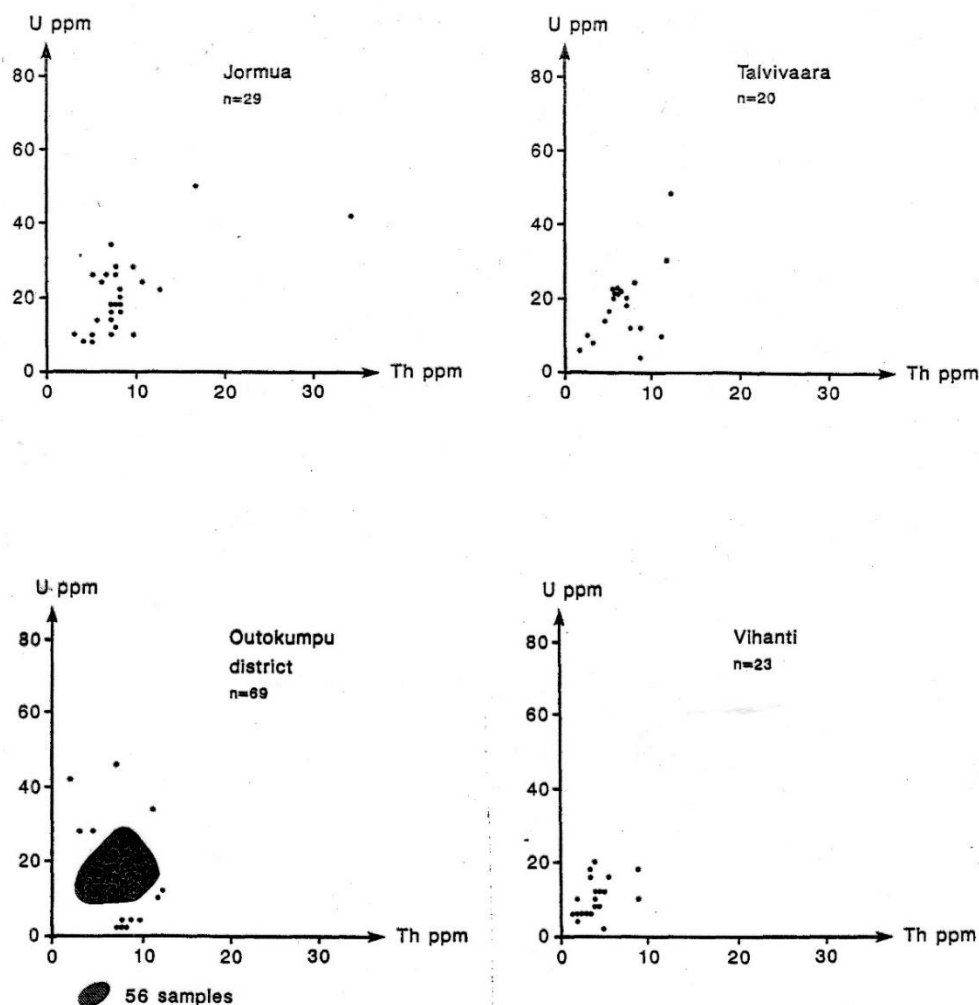
Uraanin pitoisuus serpentiniitissä on 7 ppm, muissa sivukivissä ja malmissa uraania ei ole havaittu. Valtioneuvoston asetuksessa 214/2007 ei ole viitearvoa uraanille. Aiemmin sovellettujen ohje- ja raja-arvojen perusteella pitoisuustaso on matala, sillä aiemmin teollisuusalueilla raja-arvo uraanille oli 500 mg/kg ja asuinalueilla sovellettu ohjearvo oli 50 mg/kg.

Hakija ei ympäristölupahakemuksessaan mainitse mitään YVA-asetuksen 713/2006 6 §:n hankeluettelon 2) kohdan d) vaatimuksesta tehdä uraanin käsittelystä ympäristövaikutusten arviointi. Huomautamme että kyseinen vaatimus on lisätty asetukseen sen vuoksi koska jo pienestäkin uraanin käsittelystä voi aiheutua terveydelle, ympäristölle ja ympäristön ekologialle haitallisia vaikutuksia.

Katsomme hakijan esittävän lupahakemuksessaan tahallisen virheellisesti väitteen, että uraanin pitoisuus serpentiniitissä on vain 7 ppm, eikä muissa sivukivissä ja malmissa olisi uraania havaittu. Hakijan lupahakemuksesta ei käy ilmi minkälaiseen näytteenottoselvitykseen hakijan esittämä luku 7 ppm perustuu.

Viittaamme Tukesin tiedossa olevaan GTK:n tutkimusraporttiin M19/3344/-91/1/30, jonka kuvassa 1. on esitetty uraani- ja toriumpitoisuudet Jormua, Talvivaara, Outokumpu, Vihanti.

Ohessa kuvakaappaus kyseisen GTK:n tutkimusraportin kuvasta 1.

Kuva 1. ICP-massaspektometrillä määritetyt uraani- ja toriumpitoisuudet Jormualla, Talvivaarassa, Outokummun alueella ja Vihannissa. Näytteenottoalueet on kuvattu liitteessä 2. Uraanipitoisuuden mediaani-, minimi- ja maksimi-arvot ovat taulukossa 2.

Katsomme kyseisen tutkimusraportin mukaan Jormuan ofioliittikompleksiin sisältyvän uraania peräti enemmän kuin Talvivaaran esiintymään, joten hakijan väite uraanipitoisuudesta vain 7 ppm vaikuttaa perättömältä, vaikka sekin pitoisuus on lähes kaksinkertainen Suomen keskimääräiseen pitoisuuteen verrattuna.

Katsomme edellä kuvatun haitalliset -mineraalit tiedon puuttumisen lupaviranomainen Tukesin kuulutusasiakirjoista johtavan tahalliseen oleellisten tietojen pimittämiseen kaivoslain mukaisissa lupaprosesseissa, sekä sen jälkiseurauksena myös ympäristölainsäädännön mukaisissa lupaprosesseissa.

Se kaivosviranomaisen menettely, ettei kaivosviranomaisen itse tuo kuulutusasiakirjoissaan esille tietämiään haitallisia mineraaleja eikä vaadi luvanhakijaa esittämään tietoja haitallisista mineraaleista

lupahakemuksessaan, niin ei tietenkään luvanhakija esitä niitä kaivoslain mukaisessa lupahakemuksessa. Eikä sitten myöskään ympäristölainsäädännön mukaisessa lupahakemuksessaan.

Tämä menettely johtaa siihen, että kummassakaan lupaprosessissa asianosaiset eivät yleistä ympäristöetuutta valvovat viranomaiset eivät saa riittäviä oleellisia tietoja käyttöönsä hankkeiden kuulutusvaiheen aikana, mitä on pidettävä tietoisena oleellisten tietojen pimittämisenä lupaprosessissa.

Katsomme kyseisen perustuslain oikeusturvatakuun vastaisen menettelytavan johtuvan erityisesti kaivosviranomaisen menettelyvirheestä hakemusten kuulutusmenettelyissä.

2.2. Lupaviranomainen ei kuulutusasiakirjassa esitä yksilöityä ehdotusta kaivospiirin laajennusaluetta ja apualuetta koskeviksi 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi, johon asiaosaiset voisivat kuulemismenettelyssä kohdistaa muistutuksensa.

Viittaamme edellä kohdissa 1. ja 2.1. lausumaamme.

2.2.1. Lupaviranomainen sekoittaa kuulutusasiakirjassaan kaivospiirin ja kaivospiirin laajennuksen lupamääräysehdotukset ja niiden käsittelyprosessit keskenään.

Lupaviranomainen toistaa tässä 21.1.2020 kaivospiirin laajennushakemuksessa aikaisemmin vuonna 2014 varsinaiselle Mieslahti-kaivospiirille tekemänsä päätöksen "Kaivosviranomaisen päätökset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista määräyksistä Mieslahti -kaivospiirille päätöksen 24.6.2014 mukaan.

Huomautamme, että kyseiset vuoden 2014 päätökset eivät koskeneet nyt käsillä olevaa kaivospiirin laajennus- ja apualuetta.

Huomautamme, että hallinto-oikeus 27.4.2018 päätöksellään kumosi aikaisemman kaivospiirin laajennus- ja apualuetta koskevan Tukesin päätöksen, ja siinä yhteydessä kumosi myös Tukesin tulkinnan, että aikaisemmin annetut varsinaisen kaivospiirin 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' olisivat sellaisenaan sovellettavissa myöhemmin erikseen haettuun laajennus- ja apualueen lupamääräyksiksi.

Huomautamme, että Tukes katsoi Mieslahden kaivospiirille 24.6.2014 annetun päätöksen mukaiset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset koskevan myös kaivospiirin laajennusaluetta.

Huomautamme, että hallinto-oikeus katsoi kyseiset Tukesin antamat lupamääräykset yleisluontoisiksi ja toistavan kaivoslain säännöksiä, jotka ovat muutenkin voimassa suoraan lain nojalla, jonka vuoksi ne lupamääräykset eivät ole kaivoslain mukaisia.

Huomautamme, että hallinto-oikeus katsoi että Tukesilla olisi ollut mahdollista antaa kaivospiirin laajennushakemusta koskien

yksityiskohtaisemmat kaivoshankkeen ominaispiirteet huomioon ottavat lupamääräykset, joiden tarvetta ja sisältöä olisi voitu arvioida tulevaisuudessa aiotun kaivostoiminnan kannalta,

Huomautamme, että hallinto-oikeus lausui ratkaisunaan, ettei Tukes ole yhtiön hakemuksen johdosta antanut riittäviä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä.

Katsomme ettei lupaviranomainen Tukes voi olla tietämätön kyseisestä hallinto-oikeuden päätöksestä, joka koskee Mieslahden kaivospiirin aikaisempaa laajennushakemusta.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme lupaviranomaisen tehneen tahallisen hallintolain ja kaivoslain vastaisen menettelyvirheen kuuluttaessaan nyt 21.1.2020 samalla lailla riittämättömiin selvityksiin perustuvan kaivospiirin laajennuksen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' -kuulutuksen, jossa kuulutussasiakirjassa lupaviranomainen esittää vain nuo aikaisemmin varsinaiselle kaivospiirille 24.6.2014 annetut lupamääräykset, jotka on osoitettu annetun hallintolain ja kaivoslain vastaisesti.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme myös, että lupaviranomainen yrittää tässä kuulutussasiakirjassaan luoda harhauttavaa käsitystä, kuin tässä laajennushakemuksen lupaprosessissa määrättävät 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' olisivat sovellettavissa varsinaisen kaivospiirin lupamääräyksiksi, jonka kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn (ja siten myös 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiskäsittelyn) käsittelyn lupaviranomainen "totesi" keskeyttäneensä tässä 21.1.2020 kuulutuksessaan.

Katsomme lupaviranomaisen edellä kuvatut menettelyt perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain hyvän hallintoperiaatteen ja kaivoslain vastaiseksi menettelyksi.

2.2.2. Lupaviranomaisen 21.1.2020 kuulutussasiakirjassa esittämät 24.6.2014 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' ovat annettu kaivoslain vastaisesti.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1. ja 2.2.1. lausumaamme.

Viittaamme myös KHO:n päätökseen 6029/2017, jossa KHO on katsonut Tukesin omaksuman menettelytavan antaa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä vain kaivoslakiin viitaten hallintolain ja kaivoslain velvoitteiden vastaiseksi.

Tuomme esille muutamia kohtia KHO:n 6029/2017 päätöksestä:

"Kumotussa kaivoslaissa (503/1965) tarkoitettuja kaivosoikeuksia koskevien kaivoslain 181 §:n 3 ja 4 momentin siirtymäsäännösten tarkoituksena on turvata se, että kaivostoiminnan harjoittajan oikeuksien ja velvollisuuksien sisältö ei poikkea olennaisesti sen

mukaan, onko toiminnan perustana kaivoslain nojalla myönnetty kaivoslupa vai kumotun kaivoslain nojalla saatu kaivosoikeus.

Kaivoslain 181 §:n 4 momentissa ja 52 §:n 3 momentissa tarkoitettujen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisen tarkoituksena ei ole se, että Tukesin päätöksissä omaksutulla tavalla kaivosoikeuden tai kaivoslupan haltijaa ainoastaan informoidaan kaivoslupan haltijan velvollisuuksia koskevan kaivoslain 18 §:n sisällöstä. Tämä voidaan päätellä jo siitä, että kaivoslain 18 § tulee suoraan lain nojalla sovellettavaksi paitsi kaivoslupien, kaivoslain 181 §:n 3 momentin perusteella myös kumotun kaivoslain mukaisten kaivosoikeuksien haltijoiden suhteen. Siltä osin kuin määräysten antaminen on kaivoslain 52 §:n 3 momentissa säädetty huomioon ottaen tarpeellista, niiden tulee olla mainitun lainkohdan tarkoitukseen nähden riittävän konkreettisia.

Määräysten antamisen tulee perustua sellaiseen selvitykseen, jonka perusteella niiden tarvetta ja sisältöä voidaan arvioida yksityiskohtaisesti ja kulloisenkin kaivoshankkeen ominaispiirteet ja vaikutukset huomioon ottaen. Tämä arviointi ei voi perustua pelkästään siihen, millaiset jo toteutetun kaivostoiminnan vaikutukset ovat olleet tai ovat taikka siihen, että kaivostoimintaa ei ole vielä aloitettu, vaan määräyksiä annettaessa on otettava huomioon myös se, millaista kaivostoimintaa alueella tulevaisuudessa aiotaan harjoittaa.”

”Tukes ei ole hallintolain 31 §:ssä edellytetysti huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä tyytyessään ainoastaan kaivospiirien nykytilaa koskevaan selvitykseen. Se ei ole määräyksiä antaessaan myöskään arvioinut niiden tarvetta ja sisältöä sen kannalta, millaista kaivostoimintaa kaivospiireissä tulevaisuudessa aiotaan harjoittaa.

Lupamääräysten tarkistamista koskeviin Tukesin päätösten määräyksiin 6 ei ole sisällytetty tarkistamismenettelyn toimittamisen ja sisällön kuvausta, eivätkä tällaiset puutteellisiksi jääneet tarkistamismääräykset oikeuta antamaan pelkästään kaivoslain 18 §:n sisältöä toistavia määräyksiä, jotka eivät sisällöllisesti vastaa sitä, mitä yleistä ja yksityistä etua turvaavilta määräyksiltä kaivoslain 52 §:n 3 momentissa edellytetään.”

Edellä kuvattuun viitaten katsomme, että lupaviranomaisen 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa viittaamat 24.6.2014 Mieslahden kaivospiiriin annetut ’yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset’ on annettu hallintolain ja kaivoslain vastaisesti, eivätkä ne siten voi olla millään tavoin tämän kaivospiirin laajennuskäsittelyn lupamääräysehdotuksena tai edes ehdotuksen perusteena.

2.2.3. Lupaviranomainen ei 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa esitä sellaista yksityiskohtaista ehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi', johon asianosaiset voisivat muistutuksissaan ottaa kantaa.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1., 2.2.1. ja 2.2.2. lausumaamme.

Viittaamme muistutukseemme 29.3.2019 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen', muistutukseemme kohtaan:

B.6. 'Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan esitä sellaista todellista ja YKSILÖITYÄ ehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi' johon me asianosaisina voisimme muistutuksessamme ottaa kantaa'.

Muistutuksessamme lausuimme mm.:

"Katsomme ettei lupaviranomainen ole yhteenvedossaan selostanut sellaisia kaivoslain 52 §:n tarkoittamia kaivostoimintaa koskevia lupamääräyksiä joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Edellä kuvattuun lupaviranomaisen omaan kaivoslainsäädännöstä piittaamattomaan toimintaan nähden pidämme asianosaisten oikeusturvaa loukkaavana, että lupaviranomainen lupahakemuksen kuulutuksen yhteenvedossaan korostaa, että:

"Kaivoslupaa koskevassa päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen.

Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin YKSILÖITYIHIN vaatimuksiin.

Katsomme ettei lupaviranomainen voi edetä lupaharkintapäätökseen, jossa voisi ottaa kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin YKSILÖITYIHIN vaatimuksiin, kun ei asian kuulutuksen yhteenvedossaan ole itse antanut asianosaisille yksilöityjä tietoja kaivoslupahakemuksen vaikutuksista, vaikutusalueesta, asianosaisista ja alueen erityispiirteistä, joihin perustuen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset' tulee määrätä, eikä itse myöskään lupahakemuksen yhteenvedossaan esitä yksilöityjä lupamääräyksiä annettaviksi 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi'."

Huomaamme, että lupaviranomainen on nyt tässä 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa jättänyt pois aikaisemmin yleisesti käyttämänsä virheelliseen viittauksen **Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin YKSILÖITYIHIN vaatimuksiin.**

Mutta samalla katsomme, ettei lupaviranomainen ole muilta osin muuttanut kuulutusmenettelyään, sillä edelleenkin lupaviranomainen ei

tässä 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa esitä riittäviä selvityksiä kaivosalueen laajennuksen vaikutuksista, alueen erityispiirteistä eikä hankkeen vaikutusalueen asianosaisista, asianosaisille aiheutuvista haitoista, niiden haittojen estämiskeinoista, estämiskeinojen toteuttamisen varmistamiseksi tarvittavista lupamääräyksistä, eikä kuulutusasiakirjassa lupaviranomainen esitä sellaista yksilöityä lupamääräysehdotusta 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliseksi määräykiksi', johon lupamääräysehdotukseen asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä lausua yksilöidyt muistutuksensa.

Katsomme lupaviranomaisen toimineen ja edelleenkin toimivan, kuin meidän asianosaisten tulisi kuulemisvaiheessa laatia riittävän yksilöidyt kaivoslain mukaiset lupamääräysehdotukset 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliseksi määräykiksi' lupaviranomaiselle. Tuollainen lupaviranomaisen asenne on pöyristyttävä.

Katsomme edellä kuvatun yksilöidyn lupamääräysehdotuksen puuttumisen lupaviranomaisen kuulutusasiakirjasta olevan Århusin sopimuksen, perustuslain, hallintolain ja kaivoslain muodostaman oikeusturvajärjestelmän vastainen menettely, joka vaikeuttaa ja haittaa asianosaisten ja lausunnonantajien lausuntoja oman elinympäristönsä tulevaisuuteen liittyvässä asiassa, sekä haittaa myös käsiteltävän asian oikeudenmukaista ratkaisua ja siten muodostaa luvan myöntämisen esteen.

Edellä kuvattuun viitaten katsomme lupaviranomaisen kuuluttaessaan riittämättömiin selvityksiin perustuvan kaivospiirin laajennushakemuksen kuulutusasiakirjan tehneen perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain ja kaivoslain vastaisen menettelyvirheen.

2.2.4. Lupaviranomainen ei 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa esitä kaivostoimintaa eikä haettua kaivospiirin laajennusalueutta koskevaa sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelmaa, eikä esitä laajennusaluehakemusta koskevaa ehdotusta hakijayhtiölle esitettäväksi vakuusvaatimukseksi.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1., 2.2.1., 2.2.2. ja 2.2.3. lausumaamme.

Viittaamme muistutukseemme 29.3.2019 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen', muistutukseemme kohtaan B.8. 'Lupaviranomainen ei yhteenvedossaan esitä perusteluja asetettavan vakuuden suuruuden määrittämiseksi':

"Katsomme lupaviranomaisen vuoden 2014 antamat lupamääräykset kaivoslain vastaiseksi myös siksi, ettei lupaviranomainen silloin määrännyt Mieslahden kaivospiirille kaivoslain 108 §:n velvoitteen mukaista vakuusvaatimusta kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevien velvoitteiden suorittamisen turvaamiseksi.

Muistutamme, että KHO on vuosikirjaratkaisussa asiassa dn:o 1217/1/16 katsonut päätöksestä lähemmin ilmenevin perustein muun

ohella, että kaivoslain 108 § on vakuuden asettamisvelvollisuutta koskeva erityissäännös, eikä 52 §:n 3 momentin johdantokappaleessa määräysten tarpeellisuudesta säädettyä tule tällöin tulkita siten, että vakuusmääräyksen antaminen jäisi kaivosviranomaisen harkintaan.

Edellä kuvatulla perusteella katsomme lupaviranomaisen yhteenvedossaan esittämä vuoden 2014 lupamääräysten lupamääräys nro 6 olevan kaivoslain vastainen (ei vakuusvaatimusta koska kaivostoimintaa ei vielä ollut aloitettu). (KHO: 2017:177).

Nyt lupaviranomainen kertoo yhteenvedossaan luvanhakijan ehdottaman summan ensivaiheessa 10 000 euroa, joka myöhemmin nostettaisiin 30 000 euroon.

Huomautamme myös, että lupaviranomainen on kirjannut yhteenvedoonsa hakijan esittämän perustelun: "Mieslahdessa on tehty koelouhinta viimeksi vuonna 2006 ja koelouhinnan jälkeen alue on saatettu yleisen turvallisuuden vaatimalle tasolle", mutta lupaviranomainen ei kuitenkaan yhteenvedossaan osoita tuollaista kaivosturvallisuuden tarkastusta suoritettuna."

Katsomme, että lupaviranomainen esittää tässä 21.1.2020 kaivospiirin laajennusaluehakemuksen kuulutusasiakirjassaan saman luvanhakijan ehdotuksen, minkä hakija esitti 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen' -lupahakemukseensa.

Lupaviranomainen ei tässäkään kuulutusasiakirjassa yksilöi mitä toimenpiteitä voitaisiin luvanhakijan ehdottomalla summalla (jossa ei ole edes huomioitu arvonlisäveron vaikutusta) teetättää, mikäli hakija ei itse pystyisi niitä toimenpiteitä toteuttamaan, eikä lupaviranomainen osoita selvitystä siitä, mitkä noista tarvittavista toimenpiteistä koskettavat tätä haettavana olevaa kaivospiirin laajennusaluetta ja mitkä varsinaista kaivospiiriä.

Katsomme ettei lupaviranomainen nytkään kaivospiirin laajennushakemuksen 21.1.2020 kuulutusasiakirjassaan esitä kaivoslain 108 §:ssä mainittuja arviointiperusteita, joihin perustuen lupaviranomaisen tulee määritellä tämän kaivospiirin ja kaivospiirin laajennuksen vakuusvaatimukset eikä selosta arvioineensa mihin yksilöityihin lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteisiin kohdistuen tarvittava vakuus tullaan määrittämään.

Katsomme lupaviranomaisen vakuusvaatimuksen määrittämisperusteiden puuttumisen kuulutusasiakirjasta olevan Århusin sopimuksen, perustuslain, hallintolain ja kaivoslain muodostaman oikeusturvajärjestelmän vastainen menettelyvirhe, joka haittaa käsiteltävän asian oikeudenmukaista ratkaisua ja joka oikeusturvajärjestelmän vastainen menettely muodostaa ehdottoman esteen kaivospiirin laajennusaluehaku myöntämiselle.

2.2.5. Lupaviranomainen ei 21.1.2020 kuulutusasiakirjassa esitä kaivospiirin eikä haetun kaivospiirin laajennusalueen vaikutusalueen asianosaisia kaivoslain velvoitteen mukaisesti.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3. ja 2.2.4. lausumaamme.

Viittaamme myös muistutukseemme 29.3.2019 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen',

Katsomme ettei lupaviranomainen ole kuulutusasiakirjassaan määritellyt kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen eikä kaivospiirin laajennusaluehakemuksen mukaisten toimintojen vaikutusalueita ja vaikutusalueen asianosaisia, eikä noista toiminnoista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia asianosaisille.

Lupaviranomainen on kuulutusasiakirjassaan vain luetellut kaivospiirin laajennushakueella sijaitsevat kiinteistöt, jotka eivät kuitenkaan muodosta kaivoslain tarkoittamaa kaivoslupahakemuksen asianosaisia, sillä kaivoslain yksityiskohtaisten perustelujen mukaan asianosainen on se, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea.

Lupaviranomainen kuitenkin kuulutusasiakirjassa väittää virheellisesti lähettäneensä hakemuksen kuulutuksesta asianosaisille kirjeen, vaikka on lähettänyt kirjeen kuulutuksesta vain kaivospiirin laajennus- ja apualueen kiinteistöjen omistajille.

Katsomme edellä kuvatun lupaviranomaisen menettelyn erityisen törkeäksi sen vuoksi, että kuulutusasiakirjassa Tukes kuitenkin "toteaa", että "kaivospiirin laajennushakemus pitää kaivospiirin voimassaolon voimassa" ja että sillä perusteella Tukes on keskeyttänyt kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen käsittelyn.

Katsomme, että edellä kuvatulla tavalla tämän kaivospiirin laajennushakemuksen vaikutus Tukesin omankin tulkinnan mukaan vaikuttaa koko kaivospiirin lupahakemuksen käsittelyyn, mutta lähettäessään kirjeensä vain laajennusalueen kiinteistöjen omistajille, on Tukes jättänyt kaivospiirin vaikutusalueen muut asianosaiset tietämättömäksi tekemästään "toteamuksesta" laajennushakemuksen vaikutuksesta koko kaivospiirin lupahakemustilanteeseen, ja on siten tällä menettelyllään tehnyt hallintolain ja kaivoslain vastaisen menettelyvirheen.

Katsomme edellä kuvatun asianosaisselvityksen puuttumisen kuulutusasiakirjasta olevan Århusin sopimuksen, perustuslain, hallintolain ja kaivoslain säädösten muodostaman oikeusturvajärjestelmän vastainen menettely, joka vaikeuttaa ja haittaa asianosaisten ja lausunnonantajien lausuntoja oman elinympäristönsä tulevaisuuteen liittyvässä asiassa sekä haittaa myös käsiteltävän asian oikeudenmukaista ratkaisua, jonka vuoksi katsomme kyseisen lupaviranomaisen oikeusturvajärjestelmän vastaisen

menettelyvirheen muodostavan kaivospiirin ja kaivospiirin laajennusluvan myöntämisen esteen.

2.2.6. Lupaviranomainen on pyytänyt myös lausunnot riittämättömiin selvityksiin perustuen.

Viittaamme edellä kohdissa 1., 2.1., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. ja 2.2.5. lausumaamme.

Lupaviranomainen kertoo kuulutusasiakirjassa pyytävänsä lausunnot Paltamon kunnalta, Kainuun ELY-keskukselta ja Kainuun Liitolta.

Koska lupaviranomaisen kuulutusasiakirjasta ei muuta ilmene, niin katsomme lupaviranomaisen pyytäneen kyseiset lausunnot samanlaisiin lainvastaisesti riittämättömiin selvityksiin perustuen kuin kuulutusasiakirjassaankin.

Katsomme, että mikäli lausunnonantajien mahdolliset lausunnot perustuvat edellä kohdissa 1. ja 2. lausutuilla tavoilla lainvastaisesti riittämättömiin selvityksiin perustuviin lausuntopyyntöihin, ovat silloin kyseiset lausunnot katsottava oikeudellisesti pätemättömiksi, jonka vuoksi edellytykset luvan myöntämiselle eivät täyty.

Yhteenveto

Viitaten edellä kohdissa 1. ja 2. lausumaamme katsomme, että lupaviranomainen on tehnyt perustuslain oikeusturvatakuun, hallintolain hyvän hallintoperiaatteen sekä kaivolain säädösten vastaisen menettelyvirheen kuuluttaessaan 21.1.2020 kaivospiirin laajennusaluehakemuksen riittämättömiin selvityksiin perustuen ja liittäessään laajennusaluehakemuksen käsittelyyn varsinaisen kaivospiirin voimassaolon "ylläpitämiskäsitteen".

Katsomme että lupaviranomaisen on korjattava menettelyvirheeseen perustuva kuulutuksensa hallintolain mukaisesti perumalla menettelyvirheeseen perustuva kuulutus.

3. Kaivoslain mukainen aloite Mieslahden kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi

Viittaamme edellä kohdissa 1. ja 2. lausumaamme.

Viittaamme muistutukseemme 29.3.2019 'Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen ja yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen'.

Viittaamme 29.3.2019 lupaviranomaiselle tekemäämme aloitteeseen 'Aloite lupaviranomaiselle Mieslahden kaivospiirin raukeamismenettelyn käynnistämiseksi'.

Katsomme painokkaasti, ettei lupaviranomainen Tukes ole ryhtynyt toimenpiteisiin 29.3.2019 tekemämme aloitteen johdosta, minkä

katsomme olevan vakava perustuslain oikeusturvatakuun vastainen lupaviranomaisen menettelyvirhe.

Me Mieslahden kyläläiset uudistamme 29.3.2019 tekemämme kaivoslain 68 §:n 2 mukaisen aloitteen Mieslahden kaivospiirin raukeamismenettelyn käynnistämiseksi.

Katsomme, ettei lupaviranomaisen aikaisempi kuulutus kaivospiirin raukeamisen lykkäämisestä täytä kaivoslain vaatimuksia eikä lupaviranomaisen nyt 21.1.2020 tekemä uusi kaivospiirin laajennushakemuksen kuulutus myöskään täytä kaivoslain vaatimuksia, eikä tällä 21.1.2020 kaivospiirin laajennushakemuksella voi oikeudellisesti perustella lupaviranomaisen "toteamalla" tavalla kaivospiirin "pitää kaivospiiriä voimassa", kuten lupaviranomainen kuulutusasiakirjassaan väittää.

Muistutamme, että aloitteessa 29.3.2019 lausuimme:

"Mikäli lupaviranomainen kuitenkin jatkaa lupahakemuksen käsittelyä kaivosluvan raukeamisen lykkäämisen käsittelynä, katsomme sen menettelyn olevan Århusin sopimuksen, perustuslain, hallintolain ja kaivoslain säädösten vastainen menettely, joka johtaa pitkittyneeseen asianosaisten oikeusturvan loukkaukseen."

Katsomme että se, että lupaviranomainen "toteaa" tässä 21.1.2020 kuulutuksessaan "keskeyttäneensä" kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen käsittelyn, ei poista kaivospiirin raukeamisen lykkäämishakemuksen kuulutuksen menettelyvirheitä, eikä nyt lupaviranomaisen esittämä "toteamus" muodosta oikeusperusteista viranomaispäätöstä, ei poista oikeusturvamme loukkaamista, vaan katsomme että päinvastoin lupaviranomainen uudella kaivospiirin laajennushakemuksen kuulutusasiakirjan "toteamuksellaan laajennushakemuksen ylläpitämästä kaivospiirin voimassaolosta" suorastaan pitää pilkkanaan perustuslain oikeusturvatakuuta, hyvän hallinnon periaatetta ja kaivoslain velvoitteita.

Katsomme Mieslahden kyläläisten oikeusturvan kannalta olevan kohtuutonta, että lupaviranomainen on ilman selvää oikeudellista perustetta jättänyt käsittelemättä aikaisemman aloitteemme kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi.

Edellä kuvattuihin perusteluihin sekä kaivoslain 68 §:n 2 momenttiin viitaten, vaadimme uudestaan lupaviranomaista välittömästi käynnistämään Mieslahden kaivospiirin 3030 kaivosluvan raukeamiskäsittely, koska kaivospiirin raukeamista on jo lykätty kaivoslain sallima maksimimäärä sekä myös maksimi vuosimäärä, eikä edelleen lykkäämiselle ei ole kaivoslain mukaisia edellytyksiä.

Tietopyynnöt

Pyydämme tiedottamaan meille tähän muistutukseen annettavista vastineista ja antamaan meille mahdollisuus lausua niihin.

Pyydämme tiedottamaan meille tähän lupahakemukseen annettavista lausunnoista ja lupaviranomaisen päätöksestä lupahakemukseen.

Pyydämme tiedottamaan meille mihin toimenpiteisiin lupaviranomainen ryhtyy aloitteemme johdosta, toimittamaan meille mahdolliset tekemänsä lausuntopyynnöt, toimittamaan meille mahdolliset lausuntopyyntöihin annetut vastaukset, sekä antamaan meille mahdollisuus lausua niihin.

Pyydämme tiedottamaan meille lupaviranomaisen aloitteemme johdosta tekemän päätöksen.

Kuusamossa 20.2.2020

Mieslahden kyläläisten yhteisvalitukseen osallistujien puolesta
asiamiehenä

Lasse Flöjt

Erillinen LIITE 1

Mieslahden kyläläisten yhteisvalitukseen osallistujat

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Mieslahden kaivospiirin laajentamisesta, lupatunnus KL2019:0010
MUISTUTUS7MIELIPIDE MIESLAHTI 3030 LAAJENTAMISLUPAHAKEMUS

Pyydämme ottamaan huomioon seuraavaa:

Elementis Minerals B.V. hallinnoi lukuisia talkkikaivoksia ympäri Kainuuta sekä Sotkamon tehdasta. Yksin Jormuan laatan alueella Oulujärven tuntumassa Paltamon ja Kajaanin alueilla on ollut lukuisia eri vaiheessa olevia kaivospiirejä jo kymmeniä vuosia. Kaivospiirit Mieslahti (3030), Tyynelä (5490) ja Jormua1 (806) on katsottava yhdeksi ja samaksi kaivokseksi, joten niiden yhteisvaikutus koskee lähiasukkaita. Kaivospiireille ei pidä myöntää jatkuvasti lisäaikoja raukeamisen estämiseksi.

Kyseisen Mieslahden kaivospiirin sijainti on sellainen, että kaivospiirin rajalta Kajaanin puoleiseen Jormuan kylään ja sen lähimpään asutukseen on vain reilu kilometri. Alueen asukkaille on kohtuutonta huolehtia eduistaan jatkuvassa kaivospiirien perustamisten ja lakkauttamisten ja muutosten aiheuttamassa byrokratiassa.

Kaivosviranomainen on todennut, että kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa. Se on mielestämme Kaivoslain virheellinen tulkinta. Mieslahti-kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus KL2018:0006, joka on tullut vireille 28.8.2018 ja kuulutettu yhdessä kaivosluvassa annettavien yleisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisen kanssa 31.1.2019, on keskeytetty, eikä sitä keskeyttämistä ole asianmukaisesti eikä millään tavoin ilmoitettu ennen kuin 21.1.2020 kuulutetun kaivoslupahakemuksena käsiteltävän kaivospiirin laajennusta koskevan hakemuksen yhteydessä. Mieslahden kaivospiiri on katsottava jo rauenneeksi eikä rauennutta kaivospiiriä voi laajentaa. Tässä yhteydessä edellytämme, että kaikki 30.1.2019 kuulutettuun hakemukseen ilmaistut muistutukset ja mielipiteet ja vastineet otetaan huomioon asiaa KL 2019:0010 nyt käsiteltäessä.

Oulujärvi on matalahko järvi, ja sitä kuormittavat hajapäästöt yksityistalouksien osalta on rajoitettu tiukasti. Kaivoksen yhteisvaikutukset tulevan Paltamon sellutehdashankkeen kanssa on aiheellista ottaa huomioon veden saastumisen ehkäisemiseksi.

Kaivoksen vaikutukset pohjavesiin on tutkimatta. Alueella on arvokkaita mineraalivesivarantoja.

Kaivoksen päätuotteiksi mainitaan talkki ja myös nikkeli. Nikkelimalmit voivat sisältää myös uraania, joten lupa kaivokselle tarvittaisiin myös valtioneuvostolta.

Malmin kuljetus tehtaalle lisää liikenteen vaarallisuutta esimerkiksi Kontiomäen huoltamon, Jormuan koulun ja kioskin kohdalla. Lasten turvallisuudesta ei ilmeisesti aiota huolehtia yhtiön eikä viranomaisen taholta. Kaivostoiminta laskee lähiseudun kiinteistöjen arvoa. Kansalaiset ovat huolehtineet kiinteistöjen kunnosta yleisesti ottaen hyvin. Kaivoksen valosaasteesta on monenlaista haittaa; melua syntyy muun muassa lisääntyvästä liikenteestä ja räjäytyksisistä.

TUKESin Kuulutus 21.1.2020

Muistutus

16.3.2020

kaivosasiat@tukes.fi

Kaivospiirin haltija: Mondo Minerals B.V.

Kaivospiiri: Mieslahti

Kaivospiiri ja KaivNro: Mieslahti 3030

Alueen sijainti: Paltamo

ASIA:

Kaivosluvan (kaivospiirin) raukeamisen lykkäämistä koskeva asia ja kaivospiirin laajennus sekä yleiset ja yksityiset edut

MÄÄRÄAIKA

Määräpäivä lisäajan kanssa 15.3.2020, koska määräpäivä on viikonloppuna siirtyy se maanantaiksi 16.3.2020.

Paltamon luonto ry

Vesa Hyyryläinen
Puheenjohtaja
vesahyyry5@gmail.com
040-5408830

Heljä Pylvänäinen
Sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

Antti Lankinen
puheenjohtaja

Ari Jäntti
toiminnanjohtaja/sihteeri

Vesiluonnon puolesta ry

Jari Natunen
Puheenjohtaja
040 77 13 781
njarit@yahoo.com

VIITE

Saman kaivospiirin raukeamisen ja yleisten ja yksityisten etujen määräysten käsittely, jonka Tukes tämän laajennushakemuksen ilmoittaa lopettaneensa. Viittaamme muistutukseemme 4.3.2019, jossa totesimme kaivospiirin raukeamisen lykkäämisen laittomaksi.

Vaatimukset

A. Vanhan kaivospiirin raukeaminen ja laajennus

TUKESin on todettava kaivospiiri/lupa rauenneeksi vuonna 2018.

TUKESin on todettava, koska kaivospiiri on rauennut sitä ei voi myöskään laajentaa, laajennuksella ei ole funktiota, se vain loukkaisi yleisiä ja yksityisiä etuja.

Laajennusaluetta koskevat selvitykset ovat yhtä puutteellisia tai puutteellisempia kuin vanhan kaivospiirin selvitykset, kuten seuraavassa kerrotaan.

Perustelut kaivospiirin ja laajennukset hylkäämiselle

1) Lainmukaiset pidennykset kaivospiirin/luvan jatkamiseksi tulivat täyteen 2018 (2015).

Kaivoslain 621/ 2011 siirtymäsäännöksen 182§ mukaan (lihavointi lisätty)

”Jos kaivosoikeuden raukeamista lykätään mainitun 68 §:n 3 momentin mukaisesti, sovelletaan vastaavasti, mitä tämän lain 100 §:n 4–7 momentissa säädetään, ja tällöin otetaan huomioon kumottavan lain 50 §:n nojalla myönnetty lykkäykset.”

621/2011 68 § (lihavointi lisätty)

”Kaivoslupa raukeaa määräajan päättyessä... Lupaviranomainen voi kuitenkin 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivosluvan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi tai määräajan toiminnan jatkamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella.”

Kaivospiiri/lupa on vanhentunut ja lain mukaan Tukesin olisi vuonna 2018 täytynyt ja se olisi voinut vain todeta kaivospiirin rauenneeksi.

Verrattuna nykyisen kaivoslain 20 vuoden maksimiaikaan kaivospiiri on ollut voimassa noin 30 vuotta. Tämä korostaa luvan pitkää voimassaoloaika, jota KHO:n piti jo edellisen pidennyksen aikana pitkänä vuoden 1965 kaivoslain perusteella, tuossa laissa ei ollut maksimiaika.

Kohtuuton viivyttely ei ole yleisten tai yksityisten etujen mukaista. Kaivosvaraus ja luvat haittaavat muuta alueiden käyttöä mukaan lukien ympäristönsuojelun.

Kaksi 5 vuoden pidennystä on selostettu raukeamisen lykkäyshakemuksessa. Kaivospiiriä on todennäköisesti pidennetty myös 5 vuotta 9.3.2000- 9.3.2005. Lisäksi Tukesin päätöksen hitaus venytti päätöstä lähes 4 vuotta vuonna 2013. KTM:n pidennykset alkavat edellisen loppumisesta.

Kaivospiiri on määrätty 29.1.1990 ja toimitus on saanut lainvoiman 9.3.1990. Kaivosoikeuden haltijana oli Oy Partek ab. Kaivoskirja on siirretty Oy Partek Ab:lta Finnminerals Oy:lle 17.1.1991 ja siirto on merkitty kaivosrekisteriin 23.7.1991. Finnminerals Oy:n muuttaessa nimensä Mondo Minerals Oy:ksi kaivoskirja on siirretty Mondo Minerals Oy:lle ja merkitty kaivosrekisteriin 1.9.1998. Mondo Minerals Oy:n fuusioituessa Mondo Minerals B.V:hen syyskuussa 2008, kaivoskirja on siirretty Mondo Minerals B.V.:lle. KTM myönsi kaivospiirille jatkoajan 9.3.2010 saakka päätöksellään 11.3.2005. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myönsi pidentettyä aikaa kaivostyöhön ryhtymistä varten 27.11.2018 saakka. Päätöksestä valitettiin ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 18.5.2015 päätöksellä nro 15/0177/1 kumonnut Tukesin päätökset ja hylännyt Mondo Mineralsin hakemuksen. Korkein hallinto-oikeus on 7.3.2017 (taltionro 972) kumonnut Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen Mieslahden kaivospiirin osalta. Näin ollen Tukesin Mieslahden kaivospiiriä koskeva päätös 28.11.2013 (3030) on saatettava voimaan.

1.1) Tukesin perustelu lain ohittamiseen on täysin kestävä ja itseasiassa peruste kaivospiirin raukeamiselle. Tukes esittää ilman mitään laillista perustelua, että aikaisemmin tehty laajennushakemus kumoaisi kaivospiirin raukeamisen. Perustetta toimelle ei ole laissa. Sen sijaan määräajat on säädetty yleisten ja yksityisten etujen turvaksi kohtuuttoman pitkäaikaiselta reserviesiintymien pitämiseltä. Jos Tukesin esittämä menettely olisi mahdollinen, ei lakiin kirjatulla määräajalla olisi mitään merkitystä, vaan niitä voitaisiin loputtomasti pidentää hakemalla laajennusta kaivospiirille. Päinvastoin 30 vuotta myöhemmin haettu laajennus kaivospiirille osoittaa toimet kaivostoimintaan ryhtymiseksi todella puutteellisiksi.

1.2) Mahdollisen laittoman luvan jatkamisen seuraukset lupaviranomaiselle. Luvan jatkaminen aiheuttaa merkittäviä vahinkoja yleisille ja yksityisille eduille mukaan lukien kiinteistö- ja vakuusarvot. Hallintokantelujen lisäksi viranomaisen laitonta luvan jatkamista voidaan tarkastella suhteessa rikoslain virkarikospykälisiin. Toisaalta perustuslain mukaan kansalaisilla on oikeus haastaa viranomaisen oikeuteen ja oikeudessa voidaan tuomita muiden rangaistuksien lisäksi vahingonkorvauksia. Lisäksi myöhemmin peruuntuva lupa voisi tarkoittaa Tukesin korvausvelvollisuutta hakijalle.

2) Raukeamisen lykkääminen olisi voitu vuonna 2018 myös hylätä, koska hakija on suorittanut vain murto-osan toiminnanaloittamisen kannalta välttämättömiä toimista, eikä tosiasiallisesti ole pyrkinyt tekemään välttämättömiä toimenpiteitä, vaikka aikaa on kulunut 28 vuotta kaivospiirin myöntämisestä ja 5 vuotta ympäristöluvan ensimmäisestä hylkäämisestä AVI:ssa. Hanke ei ole uskottava. Tarvittavat toimet ovat olleet yhtiön sekä Tukesin tiedossa.

Hakijan tarkoitus vaikuttaa olevan siirtää hanketta tulevaisuuteen toimittamalla puutteellisia selvityksiä ja laiminlyömällä töiden aloittamisen kannalta välttämättömiä selvitystöitä.

Toiminta ei osoita luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan, vaan harjoittaa yhdessä viranomaisen kanssa lakia kiertävää toimintaa.

Jatkoaikaa koskevalla sääntelyllä ei kaivoslain perusteluiden mukaan ole tarkoitettu perustaa kaivosoikeuden haltijalle oikeutta reserviesiintymien varaamiseen pitkäksi ajaksi.

2.1) Ympäristölupa on myönnetty toisen kerran joulukuussa 2019 vuonna 2011 alkaneessa prosessissa. Ympäristöluvan myöntäminen ei ole hakijan toimi. Merkillepantavaa on se, että AVI ei

myöntänyt hankkeelle toiminnanaloittamislupaa. Prosessi on venynyt, koska hakija on tehnyt kelvottomia selvityksiä. Myös myönnetystä ympäristöluvasta on valitettu ja se tulee erittäin todennäköisesti kaatumaan.

2.2) Luonnonsuojelulain perusteella kaivosluvassa tarvittavia selvityksiä puuttuu ja ne ovat oleellisesti puutteelliset, mm. viitasammakon, lummelampikorenon, liito-oravan ja lepakoiden ja muiden luontodirektiivin liitteen IV lajien selvityksiä sekä selvitykset vaikutuksista rauhoitettuihin kasveihin mm valkovuokkoon. Seurantatarvetta ei ole huomioitu erityisesti pitkien aikojen kuluessa ja kaivoksen sulkemisen jälkeen, kun purkuputken ylläpito ja vesien puhdistus on lakannut.

Toiminta uhkasi myös suoraan hävittää Natura-aluetta purkuputken alle ja vaarantaa Natura-alueen suojelua. Purkuputkea varten kaadettu metsätien varressa (10 m vyöhyke) haittaisi liito-oravan kulkuyhteyksiä.

2.21) Lupa heikentää laittomasti Pitkäperänlahden sekä kaivosalueen ja ympäristön direktiivilajien ja Natura-alueiden suojeluarvoja

Myönnetty ympäristölupa on virheellinen ja toiminta kestämatöntä. Tämä koskee myös kaivoslain mukaisia luonnonsuojelulain velvoitteita.

Perustelu

i) Rakennusvaiheessa on annettu lupa laskea laskeutettuja vesiä. Lupamääräyksessä 18 sallitaan 100 mikrog/L kuukausikeskipitoisuus ja 300 mikrog/L maksimipitoisuus.

Ympäristöluvassa kerrotaan, että alhaisin tunnettu vaikutus sammakkoeläimen kehitykseen nikkeliillä on pitoisuudella 41 mikrog/L. Jostain syystä oletetaan, että korkein mahdollinen pitoisuus sammakkoalueella on 40 mikrog/L, vaikka laskettavan veden pitoisuus on 300 mikrog/L ja sammakko voisi aivan hyvin olla jäteveden laskukohdassa järvessä. Koska paikallista viitasammakkoa ei ole tutkittu, tulee varovaisuusperusteella olettaa annetuista tiedoista olettaa, että nikkelin laskeminen on todennäköisesti suoraan haitallista. Nikkelin pitoisuus edellyttäisi ympäristölaadultaan heikentyneen sekoittumisvyöhykkeen perustamista Natura-alueelle, mikä on äärimmäisen tarkkoja Natura-selvityksiä ja kompensatioita sekä valtioneuvoston lupaa vaativa asia, mikäli ylipäätään on mahdollista.

Johtuen arseenin kertymisestä, suolasta johtuvasta metyylielohopean muodostumisesta, antimonin, koboltin ja asbestin sekä muiden ilmeisten haitta-aineiden merkittävistä pitoisuuksista on ilmeistä, että sekä viitasammakon että lummelampikorenon suojelu vaarantuisi.

ii) Sulkemisen jälkeen kaivoksen louhoksesta, sivukiven läjitysalueilta sekä pilaantuneiden pohjavesien ja maiden alueilta tulevat vedet päätyisivät Kylmänpuroon Natura-alueelle sekä direktiivillä suojellun Pitkäperän viitasammakon ja suojellun sudenkorenon alueelle.

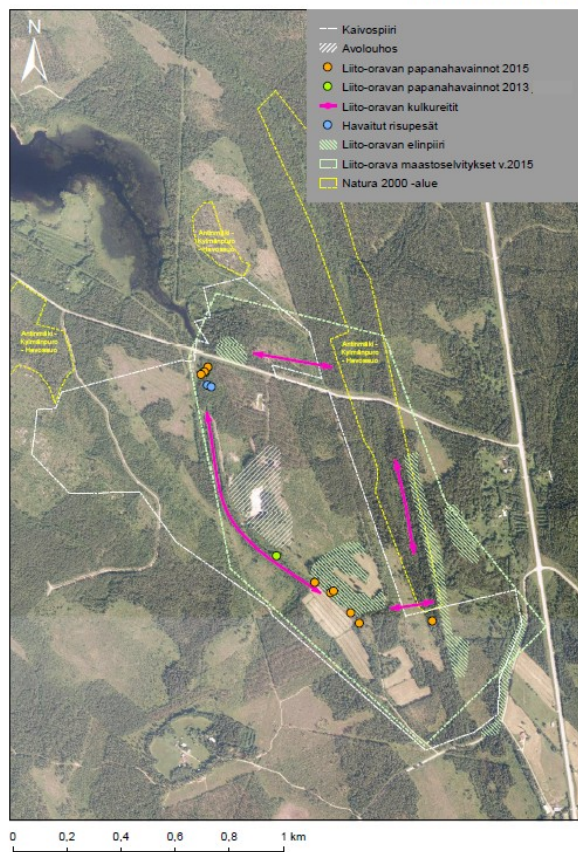
Luvassa todetaan, että ”puhdistettujen” eli kemikaalikäsiteltyjen vesien laskeminen ei ole mahdollista toiminnan aikana Pitkäperään. Luvassa on vain lyhytaikainen ja rajoitettu mahdollisuus laskea rakentamisen aikaisia laskeutettuja vesiä. Tämän vuoksi luvassa on määrätty rakentamaan 3.5. km pitkä purkuputki Mieslahdelle.

Toiminnanpäättymisen jälkeen vesiä on varauduttu käsittelemään ainakin 30 vuotta. Käsiteltävien vesien pitoisuudet ovat kohtuuttomia herkille luontoalueille ja vaarantavat direktiivilajit (ks kohta ii). Nikkelin oletetaan luvassa olevan liukoista ja suolaisessa vedessä se on myös biosaatavaa. Loppuvaiheen käsitellyt veden ovat siten selvästi kohtuuttoman saastuneita.

Tämän lisäksi 1.5 miljoonaa tonnia rikkipitoista sivukiveä tulisi rapautumaan tuhansia vuosia. On ilmeistä, että ei ole mahdollista tehdä vakuusjärjestelyä vedenkäsittelylle saati puhdistukselle. Sivukivialueen ja louhoksen sekä muiden pilaantuneiden alueiden käsittelemättömät vedet olisivat merkittävästi raskasmetalli- ja arseenipitoisempia ja todennäköisesti happamampia kuin ns. käsitellyt vedet. Perustuen oletettuun vedenkäsittelyn tehoon saastuneiden vesien vaikutus olisi suurempi kuin Natura-noro/puro sekä Pitkäperä saastuisivat kohtuuttomasti.

iii) Liito-oravan suojelussa on kiinnitetty huomioita pääasiassa vain pesä/levähdyspuihin puihin, muttei teollisen louhinnan, räjäytysten, kairauksen kivenkuljetuksen ja kippausten, peruutussignaalien, räjäytysten varoitussignaalien, rikotuksen ja murskauksen melun, pölyn ja tärinän vaikutuksia aivan keskeisillä kaivosalueella mm. Pitkänpuron alueella, lupahakemuksen liitteet pdf sivu 90. Liito-oravat elävät puissa, joissa tärinä ja paineaalto massiivisista louhosräjäytyksistä ovat erityisen voimakkaat. Liito-oravan kannalta siedettävä melutaso on myös määrittämättä.

Liite 1. Liito-oravahavainnot

2.22. Muiden kuin Natura-alueiden suojelu on puutteellinen

Soidensuojelu, rauhoitetut lajit mm. valkovuokko

2.23 Luvan Natura- ja luonnonsuojeluselvitykset ovat oleellisesti puutteellisia ja lupa on hylättävä

Edellisessä kohdassa esitetyt ongelmat osoittavat myös Natura- ja luonnonsuojeluselvitysten puutteellisuutta erityisesti kaivoksen vaikutusten suhteen.

3. Perusteltua syytä jatko aikaan ei ole esitetty

Tätä ei ole käsitelty lainkaan lupatekstissä. Vuoden 2019 hakemuksessa esitettiin sivulla 12 (/34) seuraavaa:

Hakemuksen Peruste

Perusteluiksi jatkoajalle kaivostoiminnan aloittamiseksi esitämme seuraavaa: Kaivostoiminnan aloittamista on jouduttu lykkäämään pitkittyneistä lupaprosesseista johtuen. Kaivostoimintaa ei ole voitu aloittaa ilman ympäristö- ja vesitalouslupaa. Uudistettu ja täydennetty ympäristölupahakemus on jätetty Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle syyskuussa 2015. Kaivostoiminta on tarkoitus aloittaa lupa-asioiden ratkettua.

Mainittu epävarmuus ympäristölupatilanteessa ei ole kaivoslain hallituksen esityksen mukainen.

68 §. Kaivosluvan raukeaminen hallituksen esitys Kaivosluvan haltijan olisi haettava 3 momentissa tarkoitettua lykkäystä ennen kuin kaivoslupa raukeaa 2 momentin nojalla. Hakemuksessa tulisi esittää syy lykkäykselle sekä suunnitellut toimenpiteet kaivostoiminnan aloittamiseksi tai jatkamiseksi ja niiden aikataulu. Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle olisi se, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena siten, että kaivostoiminnan aloittamiselle tai jatkamiselle on todennäköiset edellytykset. Päätöksestä ei saisi aiheutua kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. **Harkinnassa olisi merkitystä muun muassa, jos kaivosalueen tai sen lähellä olevien alueiden jatkotutkimuksissa on paikallistettu lisää malmia siten, että kaivostoiminnan kannattavuus paranisi.** Harkinnassa olisi myös mahdollista ottaa huomioon kaivosmineraalien kysynnän ja hintojen syklisyys, joka on voinut estää tai viivästyttää toiminnan aloittamista tai kaivoksen uudelleen avaamista, sekä kysyntätilanteen oleellinen parantuminen. Harkintaan voi vaikuttaa myös, jos kaivostoiminnan harjoittaja on vaihtunut ja uudella toiminnanharjoittajalla on paremmat taloudelliset ja muut edellytykset kaivostoimintaan taikka jos kaivostoiminnan harjoittaja on saanut järjestetyksi rahoituksen tai yhteistyösopimuksen vahvan

yhteistyökumppanin kanssa. Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella

4) Lupa pitää hylätä, koska ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on oleellisesti puutteellinen.

Kaivokselle on tehty YVA, mutta mineraalien kemiallisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia ei ole arvioitu. YVA:sta puuttuu keskeisimpiä haittavaikutuksia. **Kaivannaisjätteiden YVA on parasta saatavilla olevaa teknologiaa (BAT:ia)** ja YVA:ssa ei ole käsitelty kaivannaismineraalien vaikutuksia erityisestikään kaivoksen sulkemisen jälkeen.

Jo vuoden 2009 BREF dokumentissa kerrotaan, että ympäristövaikutusten arviointi (environmental impact assesement) on BATia suunnitteluvaiheessa. Kaivoksen pitää olla tässä vaiheessa valmiiksi suunniteltu. BREF 2009_Exec. summary s. xi

https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/mmr_adopted_0109.pdf

Generic BAT

BAT is to:

- apply the general principles set out in Section 4.1
- apply a life cycle management approach as described in Section 4.2.

Life cycle management covers all the phases of a site's life, including:

- the design phase (Section 4.2.1):
 - environmental baseline (Section 4.2.1.1)
 - characterisation of tailings and waste-rock (Section 4.2.1.2)
 - TMF studies and plans (Section 4.2.1.3), which cover the following aspects:
 - site selection documentation
 - environmental impact assessment
 - risk assessment
 - emergency preparedness plan
 - deposition plan
 - water balance and management plan and
 - decommissioning and closure plan
 - TMF and associated structures design (Section 4.2.1.4)
 - control and monitoring (Section 4.2.1.5)
- the construction phase (Section 4.2.2)
- the operational phase (Section 4.2.3), with the elements:
 - OSM manuals (Section 4.2.3.1)
 - auditing (Section 4.2.3.2)
- the closure and after-care phase (Section 4.2.4), with the elements:
 - long-term closure objectives (Section 4.2.4.1)
 - specific closure issues (Section 4.2.4.2) for
 - heaps
 - ponds, including
 - water covered ponds
 - dewatered ponds
 - water management facilities

5) Keskeinen ongelma on pohjavesivaikutusten selvittämättä jättäminen.

Louhoksen kuivatusvaikutusta läheisiin suojelualueisiin ei ole selvitetty. Alueella tiedetään olevan erittäin huonolaatuista vettä tehdyissä koelouhoksissa. Tämän perusteella voidaan päätellä, että avolouhos ja läjitysalueet pilaisivat alueen pinta- ja pohjavesiä laittomalla tavalla hyvin pitkiä aikoja kaivoksen sulkemisen jälkeen. KHO on hylännyt kaivosluvan tästä syystä.

KHO:n päätöksessä Juuan Dolomiittikalkin Leppikangas kaivospiiristä hallinto-oikeuden päätös asian palautuksesta pidettiin voimassa, koska Natura-arvioinnissa ei oltu riittävästi otettu huomioon toiminnan vaikutuksia pohjaveteen, luontotyyppeihin ja lajeihin. Erityisesti pohjaveden aleneminen on ongelma Natura- ja muiden suojeluarvojen kannalta.

KHO päätös 6120/2017, 27.11.2017

<https://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1511434126573.html>

6) Luvan jatkaminen aiheuttaisi kohtuuttomia haittoja yleiselle ja yksityisille eduille.

Hanke on keskellä asuttua aluetta ja estää alueen kehittämistä kaavan mukaisesti. Hanke on hävittänyt alueen kiinteistöarvot ja tämän jatkuminen ei ole kohtuullista. Perustettava kaivos pilaisi kohtuuttomasti vettä sekä toiminnan aikana että Mieslahteen laskevan joen vettä toiminnan jälkeen, kun purkuputken ylläpito olisi lakannut. Toiminnan jälkeiset haitat olisivat kohtuuttomat naapureille ja alueen luontoarvoille.

7) Toissijaisesti vaadimme, että raukeamisen lykkääminen tulee täydentää ja kuuluttaa uudelleen, koska asiassa esitetyt tiedot ja kuulutus ovat puutteelliset ja aiheuttaisivat kuulemisvirheen asiassa. On huomattava, että viivytys ei voi olla välttämättömien toimien lykkäämisen peruste. Vanhan kaivospiirin raukeamiseen liittyviä aikaisempia pidennyksiä ei ole selvitetty lupakuulutuksessa. Vanhan kaivospiirin raukeamisasiaa ei ole kuulutettu ja kerrottu hakemuksessa asiallisesti. Asiaa ei ole kuulutettu Kajaanin puolella, vaikka sen YVA:ssa kuuluu merkittävästi vaikutusalueeseen. Hakemuksessa ei ole kerrottu kaivoslupaan kuuluvista asioista, kuten maanomistajien oikeudesta louhintakorvaukseen, tai oikeuksista saada läjitykset ja rakennelmat poistettua alueita palautettaessa.

8. Ympäristölupa pitää hylätä Naapuruussuhdelain vastaisena

Räjäytysten ja lentokivien vaikutukset

Luvassa kerrotaan kiinteistöistä noin 1 km etäisyydellä louhoksesta. Hannukaisen kaivoshankkeessa tehdään ruotsalaisen käytännön perusteella kaivospiiritöimitusta 1 km säteellä louhoksesta. Se on ilmeinen kaivoksen lentokivien ja louhinnan turvaetäisyys. Kaapelinkulman kaivoksella on mahdollisesti 4 000-8 000 tonnin räjäytyksen yhteydessä lentänyt noin tonnin painoisia lohkarkeitä n. 400 metrin päähän ja pienempiä kiviä noin 1 km päähän (lisätiedot Jari Natunen).

Räjäytysten koko

Keskimääräiseksi malminlouhintamääräksi kerrotaan 100 000 vuodessa, mikä tarkoittaisi keskimäärin 50 000 sivukiveä eli yhteensä 150 000 tonnia. Räjäytysten määräksi kerrotaan 15-20 keskimäärin. Tämä tarkoittaa 7 500-10 000 tonnin irrotusta yhdellä räjäytyksellä. Nämä vastaavat suurilla kaivoksilla käytettäviä kertäräjäytyksiä ja jopa ylittävät niitä.

Vesistöhaitta

Vesistön ja kalojen laadun heikkeneminen ovat merkittäviä haittoja naapureille.

9. Lupa on kaavan vastainen toiminnan aikana sekä sulkemisen jälkeen ja siksi hylättävä.

Edellä esitetyt veden ja kalojen pilaantuminen on ristiriidassa rantakaavan ja loma-asutuksen kaavojen kanssa. Ympäristöluvassakaan ei ole suunniteltu melun- ja pölyntorjuntarakenteita ja meluvaikutukset ovat kohtuuttomat ja normien vastaiset. Maksimimelu ja asuntoihin tulevat sisämelu sekä pölyvaikutukset mukaan lukien asbesti, ovat selvittämättä suhteessa sisäministeriön asetuksen normeihin.

10) Toissijaisesti vaadimme, että jatko aika voidaan myöntää kestämään korkeintaan 5 vuotta edellisen päättämispäivästä. Tämä on selvästi lain tarkoitus, koska pidennykset voidaan myöntää vain 20 vuodeksi.

B. Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavien määräyksien tarkistaminen

Määräyksiä ei voida antaa, koska luvalla ei voi myöntää jatko aikaa eikä yleisiä ja yksityisiä etuja ei voida turvata määräyksillä.

Asiassa on myös tehty kuulutusvirhe, koska asiaa ei ole kuulutettu Tukesin sivuilla yleisten ja yksityisten etujen sivulla ja luontoarvotietoja puuttuu, erityisesti tiedot pitkäaikaisista vaikutuksista sulkemisen jälkeen

Mikäli TUKES kuitenkin antaa määräykset tulee niiden käsittää seuraavat asiat.

- 1) Toiminnan aloittamiseen ei tule antaa lupaa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.
- 2) Koska lainvoimaista ympäristö- ja vesilupaa ei ole, ei voida tietää riittävällä varmuudella niitä rakenteita ja rakennelmia, jotka on huomioitava yleisiä ja yksityisiä etuja määritettäessä ja nämä asiat on selvitettävä.
- 3) Hankkeelle tulee teettää riippumaton ympäristövaikutusten arviointi, jotta haitat yleisille ja yksityisille eduille voidaan määrittää, arviointi tarvitaan haittoja lieventäviin toimenpiteisiin sekä asianmukaisen kaivospiiritoimituksen järjestämiseen, niin että haitankärsijöiden oikeudet turvataan.
- 4) Vakuuksien tulee kattaa mm. seuraavat asiat:
 - Jätealueiden luiskaus, saostusaltaiden massojen käsittely pilaantuneina maa-aineksina, todennäköisten meluvallien luiskaus ja maisemointi, avolouhoksen penkereiden luiskaus, kairausputkien poisto ja reikien betonointi, alueen aitaus, puiden poisto jopa tuhansien vuosien ajan, kaivokselle tehtyjen teiden ja sähkölinjojen purkaminen, pumppaamojen ja muuntamoiden purkaminen, malmivarastoalueen saneeraus, polttoaineiden varastoalueiden purku ja mahdollisten polttoainejätteid poisto alueelta, ja huomioitava mahdolliset

pilaantuneiden maa-aineksien käsittely esim. kaivosautojen parkkipaikalla, jonne todennäköisesti muodostuu hydraulikka ja öljyvuojoja. Pohjois-Suomen AVI on päättänyt esimerkkinä, että kultamalmin vakuus on 100 euroa tonni (Kalevala Gold koetoimintalupa 2017-18).

-Vakuuksien tulee kattaa kuituisista mineraaleista ja asbestista johtuvat ympäristö- ja terveyshaitat. Haittoja voi tulla pitkienkin aikojen kuluttua kaivannaisjätteistä. Esiintyminen todennäköistä, koska läheisellä Reetinniemen louhoksella esiintyy merkittävästi asbestia, GTK tr_127 ja asbestia tiedetään esiintyvän Mondon muilla talkkikaivoksilla, asia on esillä Uutelan laajennuksen YVA:ssa.

Haitankärsijöille varattavat vakuudet: Toiminnasta seuraisi vakavia haittoja alueiden käytölle ja muille elinkeinoille, kuten maataloudelle, metsätaloudelle, sienestykselle, marjanpoiminnalle, villivihannesten keruulle, metsästykselle, luontokuvaukselle ja -seurannalle, myös kiinteistöarvojen aleneminen tulee korvata ja vakuus määrätä sitä varten. Toissijaisesti tulee haitoista määrätä kattavat korvaukset.

Lisäksi on huolehdittava muista turvallisuuteen liittyvistä kustannuksista, haitankärsijöiden korvauksista ja ko. rakenteiden ylläpidosta pitkienkin aikojen kuluessa

5) Vakuudet tulee määrätä riittävinä, jotta ne kattavat yleisten ja yksityisten etujen suojaamisen pitkienkin aikojen kuluttua. Vakuus on KHO:n päätöksellä asetettava kaivostoiminnan mukaan ja on merkittävästi suurempi kuin esitetty 30 000 euroa. Vakuussummia on yksilöity ja perusteltu perusteluissa.

6) Luvassa tulee käsitellä huolellisemmin luontoarvot, kuten erityistä suojelua vaativat lajit, erityisesti alueen viitasammakot, lummelampikorento, liito-oravat, lepakot sekä Natura-alueiden suojelu. Suojelusta pitää olla selvyyttä myös kaivoksen sulkemisen jälkeen erityisesti pinta- ja pohjavesivaikutusten johdosta.

7) Lupaa pitää korjata antamalla yleiset ja yksityiset edut suojaavat määräykset kohdistuen hylkäysperusteisiin (A kohdan 5-9 perusteisiin).

8) Oikeudenkäyntikulut. Koska tämä muistutuksen käsittely johtuu TUKESin ja kaivosyhtiön virheistä, tulee näiden yhteisvastuullisesti korvata valittajien oikeudenkäyntikulut asiassa. Kyseessä on kaivoslain mukainen haitta, joka on korvattava.

9) Asia on palautettava uudelleen kuulutettavaksi korjausten jälkeen kuulutus- ja kuulemisvirheistä johtuen pyydämme mahdollisuutta antaa vastine/vastineita asiassa.

PERUSTELUT

Raukeaminen on perusteltu vaatimuksien kanssa

Yleiset ja yksityiset edut

1) Toiminnan laittomat ja käytännössä korjaamattomat vaikutukset tekisivät muutoksenhaun tyhjäksi.

Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut aloittavan toiminnan pian vesiluvan saatuaan. Näiden ilmoitusten luotettavuutta ei voida tietää, nykyisellä luvalla toiminnan voi ilmeisesti aloittaa milloin hyvänsä. Toiminta olisi avolouhintaa, jonka riskit ja ympäristövaikutukset ovat suuret kohdistuen paikalliseen yhteisöön.

On ilmeistä, että toiminnassa syntyvät kaivannaisjätteet, syntyvä louhosjärvi (jota ei ole käsitelty lainkaan luvituksessa) aiheuttavat hyvin pitkäaikaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten pohjaveden pilaantumista. Nämä tekisivät muutoksenhaun tyhjäksi.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on vastaavasti keskeyttänyt malmiyhtiön kairaukset Natura-alueella. Esitetty kaivostoiminta on Natura-alueen läheisyydessä. Toiminta voi uhata merkittäviä luonnonsuojeluarvoja.

On syytä epäillä, että luvan vakuudet eivät riittäisi asianmukaiseen jälkihoitoon.

Toimintaa ei voi myöskään aloittaa, koska ympäristövaikutusten arviointia ei ole tehty ja hanke voi käsittää merkittäviä YVA-lain hankeluettelon mukaisia osahankkeita. Esimerkiksi asbestin kaivaminen edellyttää YVAa ja asbesti on todennäköinen mineraali paikallisen talkin yhteydessä.

2) Koska lainvoimaista ympäristölupaa ei ole, ei voida tietää riittävällä varmuudella niitä rakenteita ja rakennelmia, jotka on huomioitava yleisiä ja yksityisiä etuja määritettäessä.

3) YVA on välttämätön, jotta haitat yleisille ja yksityisille eduille voidaan määrittää, arviointi tarvitaan haittoja lieventäviin toimenpiteisiin sekä asianmukaisen kaivospiiritoimituksen järjestämiseen, niin että haitankärsijöiden oikeudet turvataan. Asbestin kaivaminen edellyttää YVA:a ja asbesti on todennäköinen mineraali kalkin yhteydessä. Lisäksi YVA tarvitaan ympäristöluvituksen kestävään suunnitteluun.

4) Jätealueiden luiskaus ja muut vaatimukset vakuuden piiriin määrättävistä asioista

i) Periaate, että avolouhos tulee luiskata kaltevuuteen 1:3 on tunnettu esimerkiksi Pirkanmaan ELYn lausunnosta Kaapelinkulman kaivoksen yleisten ja yksityisten päätöksestä 2018 (tukes.fi). TUKES esitti tuolloin, että sama olisi hoidettavissa sinkityllä aidalla. Kuitenkin aidalla on rajallinen käyttöikä, minkä jälkeen louhos olisi vaarallinen ja tästä syystä luiskaus on myös ollut aikaisemmin kaivospäätöksissä.

Jätealueiden luiskaamista 1:3 on eroosion ja jätealueen stabiilisuuden kannalta välttämätön määräys. Se lukee ainakin kaivoksista kokeneen Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston myöntämässä ympäristöluvissa. Perustuen muiden kaivosten suunnitelmiin läjitysalueet ovat pysyvästi metsätalouteen sekä marjastukseen ja sienestykseen soveltumattomia. Arvioitu kustannus on noin 40 000€.

Sinänsä läjitysalueiden aita voi olla alueen myrkyllisyyden takia välttämätön, hinta-arvio ensimmäisestä aidasta on noin 200 000 euroa kuten seuraavassa kohdassa,

ii) Ennen avolouhoksen aloittamista on kaivosyhtiön rakennettava meluvallit louhoksen ympärille. Toimivien meluvallien korkeus ja vallin jyrkkyys aiheuttavat muusta alueesta poikkeavan vaarallisen ja epästabiilin maastonmuodon. Alueen turvallisuuden takaamiseksi on meluvallien luiskaus ja maisemointi sisällytettävä vakuuksiin. Meluvallin toiminta edellyttää jyrkkää seinää, valmiiksi luiskattu rakenne johtaisi äänen yli vallista. Arvioitu kustannus on noin 40 000€.

Viidenmetrin penkereet avolouhoksella. Louhoksen penkereet pitää luiskata kuten esim. Raahan kaivoksen loppusijoitussuunnitelmassa. Arvioitu kustannus on noin 40 000€.

Avolouhoksen aitaus toiminnan jälkeen

Muodostuva louhosjärvi tulisi todennäköisesti sisältämään saastunutta haitallista vettä. Yhtiön antamien tietojen perusteella on todennäköistä, että alueelle tulee kaksi avolouhosta. Riistan ja ihmisten pääsyn estävän aidan tulee olla vähintään 1½ metriä korkea metalliverkko ja metallitopilla varustettu aita. Aidan pituudeksi maaston muodot huomioiden on laskennallisesti arvioitu 650 metriä. Kyseiseen vaikeakulkuiseen maastoon rakennettavan aidan kustannus on noin 150€/m jolloin kahden aidan portteineen kertakustannus on noin 200 000. Laskelma perustuu vuonna 2013 puolustusvoimien erääseen kohteeseen osin kallioiseen maastoon rakennuttaman aidan kustannuksiin (KaaPelinkulman valitus vastaavasta päätöksestä 2018). Lisäksi tulee huomioida aidan käyttöikä noin 20 vuotta ja sen vaatimat korjauskustannukset.

iii) Saostusaltaiden massojen käsittely pilaantuneina maa-aineksina on sisällytettävä vakuuksiin. Kaivostoiminnan loputtua jää alueelle hyvin todennäköisesti pilaantuneita maa-aineksia. TUKESin määräykseen on sisällytettävä vakuuden pilaantuneiden maa-ainesten asianmukaiselle käsittelylle.

Pilaantuneiden maiden käsittely seuraavilla alueilla avolouhos, selkeytysaltaat ja sivukiven läjitysalueet, sekä polttoaineiden varastoalueiden purku ja mahdollisten polttoainejätteiden poisto alueelta, ja huomioitava mahdolliset pilaantuneiden maa-aineksien käsittely esim. kaivosautojen parkkipaikalla, jonne todennäköisesti muodostuu hydrauliiikka- ja öljyvuojoja. Arvioitu kustannus on noin 450 000€. Arvio perustuu saman kokoisen pilaantuneen maan puhdistuksen kustannuksiin Säkylässä sijaitsevan pesulan paikalla.

iv) Lisäksi on tiedossa seuraavia vakuuksia edellyttäviä toimia:

-Kaivokselle tehtyjen teiden ja sähkölinjojen purkaminen 70 000 euroa

-pumppaamojen ja muuntamoiden purkaminen, 10 000 euroa

-Malmivarastoalueen saneeraus. Pohjois-Suomen AVI on päättänyt esimerkkinä, että kultamalmin vakuus on 100 euroa tonni (Kalevala Gold, koetoimintalupa 2017-18)

v) Alueella on ilmeisimmin vähintäänkin kymmeniä kairausputkia, jotka on poistettava. Päätöksessä esitetty katkaiseminen ei ole kestävä ratkaisu. Arvioitu kustannus 1 000 euroa per putki. Putkien poistamista varten tulee olla vakuus myös suunnitellulla louhosalueella, koska kaivostoiminnan käynnistymisestä ei ole varmuutta. Putket tulee poistaa ja kairareiät tukkia betonoimalla noin 20 metrin matkalla, lisäksi kairareiät tulee betonoida mahdollisten ruhjevyöhykkeiden kohdalla. Tämä on välttämätöntä alueen pohjavesien ja pintavesien suojelemiseksi. Ruostuvien maaputkien tiedetään pilaavan pohja- ja pintavesiä. Asiasta on olemassa viranomaisohjeet USA:ssa. Tarve kairareikien betonointiin on todettu myös Sakatti Mining Oy:n ympäristövaikutusten arvioinnissa. Betonointia täytyy harjoittaa pinnassa sekä kallion ruhjeiden kohdalla.

Tämä tarkoittaa myös kaivoksen louhokseen porattavia uusia malminetsinnän ja louhinnan kairareikiä, jotka käytännössä kaikki ulottuvat pohjaveteen. Ruostunut putkiromu täytyy toimittaa pois kaivosalueelta. Tarvittava vakuus, kun menettelystä ei ole kokemusta:

-työ, jätekäsittely ja dokumentointi 400 euroa putki

-betoni, betonin toimittaminen maastoon erityisesti alueen luontoarvoja varjellen, tarvikkeet yms. 50000 euroa

vi) Kaivoksen ylläpitäminen ja vedenpuhdistus mahdollisen konkurssin aikana. Kaivosviranomaisilla on esimerkiksi Hituran tapauksessa ollut pyrkimys kaivosoikeuksien ylläpitoon niiden myyntitarkoituksessa. Valtion kustannukset olivat satoja miljoonia Talvivaaran konkurssin aikana.

Korjatussa ympäristölupakäsittelyssä tulee tarkastella haitallisen happoa muodostavan sivukiven vaikutuksia ympäristölupahakemuksen määräyksiin. Esimerkiksi Lahnaslammen kaivoksella hapan kaivosvuoto on ollut ongelma.

vii) Kaivokselle jäävien rakenteiden pysyvä ylläpito. Aitojen ja ojien pysyvä ylläpito sekä puiden poisto jätealueilta eroosion estämiseksi, arvioitu kustannus 10 000 euroa vuodessa 1000 vuotta kustannus 10 miljoonaa. Vaihtoehtona on jätteiden pysyvä kiinteytys louhokseen, jonka kertaluontoinen kustannus on vastaava 10 miljoonaa, mutta muita em. kuluja voidaan säästää.

Haitankärsijöille varattavat vakuudet: Toiminnasta seuraisi vakavia haittoja alueiden käytölle ja muille elinkeinoille, kuten maataloudelle, metsätaloudelle, sienestykselle, marjanpoiminnalle, villivihannesten keruulle, metsästykselle, kalastukselle, luontokuvaukselle ja -seurannalle, myös kiinteistöarvojen aleneminen tulee korvata ja vakuus määrätä sitä varten. Toissijaisesti tulee haitoista määrätä kattavat korvaukset. Arvioitu summa on hakemuksen mukaisessa tilanteessa 10 000 euroa vuodessa, 1 000 vuotta ja yhteensä 10 000 000 euroa.

Kiinteistöarvojen ja käyttöarvojen aleneminen vaikuttaa jopa kymmenien kilometrien päähän vesistöjä pitkin ja vahingot nousevat miljooniin pienilläkin kaivoksilla

5) Vakuudet tulee määrätä riittävinä, jotta ne kattavat yleisten ja yksityisten etujen suojaamisen pitkienkin aikojen kuluttua. Edellisten perusteella vakuuden arvoksi lasketaan turvamarginaalin kanssa 30 miljoonaa euroa.

Vakuusehdotukset perustuvat kaivosyhtiön esittämiin laskelmiin, eikä TUKES ole kyseenalaistanut niitä lainkaan tai hankkinut asiantuntijalausuntoja todellisten kustannuksien suuruudesta. Ottaen huomioon alueen laajuus on ehdotettu 50 000€ vakuus aivan liian pieni. Kaivoslain perusteella kaivosyhtiö on korvausvelvollinen kaikista haitoista.

Tulevat vahingot. Toiminta tulee aiheuttamaan pitkäaikaista vahinkoa pölystä saastuvana alueena, jätealueina sekä alueelta virtaavien ojien ja jokien alueilla. Edelleen johtuen jätealueiden eroosiosta ja happoa muodostavan kiven rapautumisesta sivukivialue tulee aiheuttamaan pitkäaikaista pölyhaittaa nykyisen ympäristölupahakemuksen mukaisella vakuudella tehdyillä rakenteilla. Pohjavesihaitta tulisi nykyisellä ympäristöluvalla leviämään sivukivialueelta ja louhoksesta ympäröiviin pinta- ja pohjavesiin. Pitkäaikaisia vahinkoja arvioidaan 10 000 euroa vuodessa, 1 000 vuoden ajan eli 10 miljoonaa euroa, kuten myös alueen ylläpito 10 miljoonaan tai vaihtoehtoisesti jätealueiden pysyvät stabilointi maksaisi arviolta noin 10 miljoonaa.

Perustuen ympäristönsuojelulain kanssa sovellettavaan kaivoslakiin 2011 kaikki haitat tulee estää tai toissijaisesti ne on korvattava.

6) Luontoarvot, kuten erityistä suojelua vaativat lajit, sekä Natura-alueiden suojelu, kuuluvat erityisesti kaivoslupiin.

7) Oikeudenkäyntikulut. Koska tämän muistutuksen käsittely johtuu TUKESin ja kaivosyhtiön virheistä, ei ole kohtuullista, että valittajat joutuisivat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Lisäksi kaivoslain mukaan kaikki haitat on korvattava. TUKES ja kaivosyhtiö tulee korvata yhteisvastuullisesti valittajien oikeudenkäyntikulut, tässä vaiheessa yhteensä 600 euroa.

KHO on päättänyt vastaavassa tapauksessa velvoittaa TUKESin maksamaan valittajan oikeudenkäyntikulut, mm. johtuen puutteellisesta asian käsittelystä.
<http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1511180186124.html>

8) Asiassa esitetyt tiedot ja kuulutus ovat puutteelliset ja aiheuttaisivat kuulemisvirheen asiassa. On huomattava, että kaivosyhtiöstä ja sitä tukevasta viranomaisesta johtuva viivytys ei voi olla peruste lisäviivytyksille, jotka loukkaavat yleisiä ja yksityisiä etuja

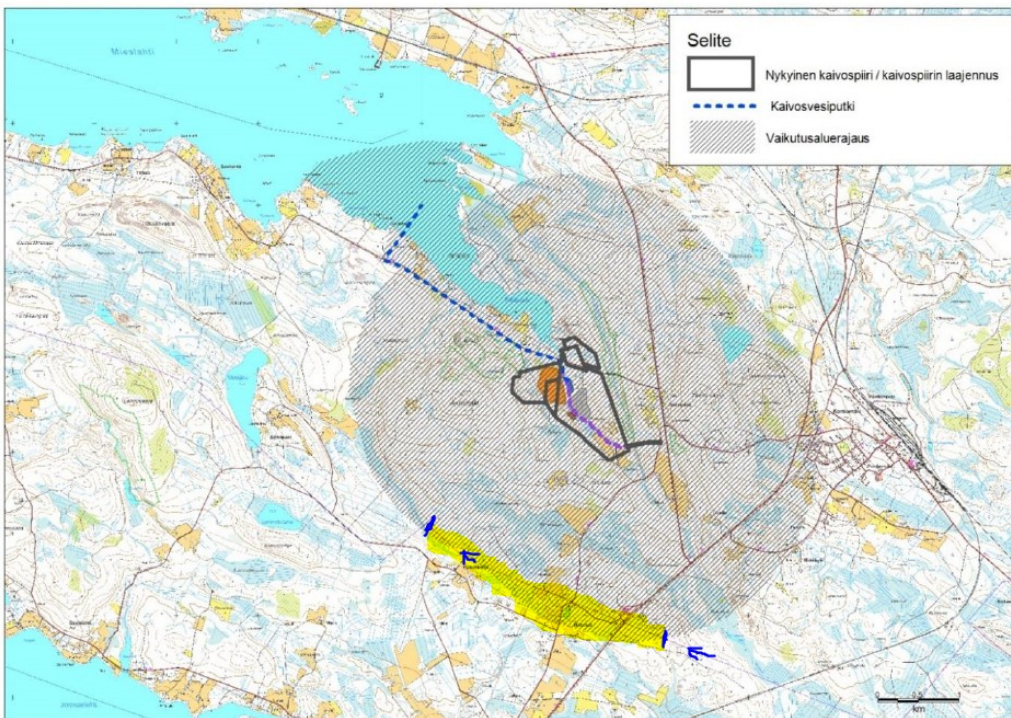
Vastineoikeus on erityisen tärkeä, koska näkemuserot ovat todennäköisesti suuret.

Lopuksi:

Viranomaisten ensisijaisena velvollisuutena on huolehtia kansalaisten elinolosuhteisiin ja ympäristöön liittyvästä turvallisuudesta, ne eivät voi olla ristiriidassa yksityisten ja yleisten etujen kanssa. Tässä kaivoshankkeessa katsomme, että viranomaisella on erityinen velvollisuus erittäin tarkasti katsoa kaivoksen lähialueen yleisten ja yksityisten etujen täyttyminen ensisijaisena luonnon ja ihmisten elinympäristön suojelemiseksi.

LIITE 1

Merkittävä osa kaivosyhtiön määrittämästä vaikutusalueesta kuuluu Kajaanin kaupunkiin keltaisella merkityllä alueella. Alueen pituus on noin 4 km ja se käsittää useita asuinrakennuksia ja tieyhteyden kaivoksella. Yhtiön hallitsemattomassa tilassa oleva ja kohtuuttomasti ympäristöön vuotava Jormua1 koelouhos (Mineraali) on alueella tai sen läheisyydessä. YVA:n mukaan Mieslahden kaivoksen sivukiveä käytettäisiin kyseisen louhoksen täyttämiseen, tämä puuttuu ympäristöluvasta.

A global specialty chemicals company

Turvallisuus- ja Kemikaalivirasto (Tukes)

PL 66

00521 Helsinki

kaivosasiat@tukes.fi

Asia Elementis Minerals B.V. Branch Finland:n vastine Mieslahden kaivospiirin (KaivNro 3030) laajennushakemuksesta jätettyihin lausuntoihin ja muistutuksiin

Yhteyshenkilö Ilari Kinnunen
Puhelin +358 50 464 9554
Sähköposti ilari.kinnunen@elementis.com

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (myöhemmin TUKES) on pyytänyt Elementis Minerals B.V. Branch Finland:lta (myöhemmin Elementis) vastinetta koskien Mieslahden kaivospiirin (Kaivnro 3030) laajennushakemuksesta jätettyjä lausuntoja ja muistutuksia.

Hakemuksen johdosta on annettu lausuntoja (3 kpl) ja muistutuksia (1kpl):

1. Paltamon kunnan lausunto
2. Kainuun ELY-keskuksen lausunto
3. Kainuun Liiton lausunto

4. Paltamon luonto ry et. al. Muistutus
5. Mieslahden kyläläisten yhteismuistutus
6. [REDACTED]

Vastineina esitämme kunnioittaen seuraavaa:

A global specialty chemicals company

1. Paltamon kunnan lausunto

Paltamon kunnan lausunnossa todetaan, että Mieslahden kaivospiirin alueella ei ole voimassa olevaa kunnallista kaavaa (yleis- /asemakaavaa). Mieslahden alueen hankkeilla voi olla vaikutusta mm. ihmisten terveydelle, yleiseen turvallisuuteen, yleiselle tai yksityiselle edulle, rakennettuun ympäristöön, luonnon- ja ympäristön suojeluun, sekä liikenteeseen. Kaivostoiminnan vaikutukset maankäyttöön tulisi ratkaista kunnallisella kaavoituksella (yleis- asemakaava). Paltamon kunta toteaa, että maakuntakaava ei ole riittävä Mieslahden kaivoshankkeen vaikutusten arvioimiseen. Lausunnossa todetaan, että Mieslahden alueen ja sen ympäristön maankäyttö on oleellisesti muuttunut, mistä johtuen kaivostoiminnan vaikutukset maankäyttöön tulee kaivoslain 47§:n mukaisesti selvittää yhteistyössä kunnan kanssa ja ratkaista asia kunnallisella kaavoitukselle.

Paltamon kunta vaatii, ettei kaivoslupaa saa myöntää ennen kuin kaivostoiminnan vaikutukset mm. ihmisten terveydelle, yleiseen turvallisuuteen, yleiselle tai yksityiselle edulle, rakennettuun ympäristöön, luonnon- ja ympäristön suojeluun sekä liikenteeseen on selvitetty maakuntakaavaa tarkemmalla kunnallisella kaavoitusmenettelyllä (yleis- /asemakaava).

Vastine

Kaivostoiminnan vaikutuksia ihmisen terveydelle, maankäyttöön, rakennettuun ympäristöön, luonnon ja ympäristön suojeluun, sekä liikenteeseen on selvitetty ympäristövaikutusten (YVA) arvioinnin aikana, sekä ympäristölupahakemuksessa.

Mieslahden alueella on voimassa Kainuun liiton maakuntavaltuuston 7.5.2007 hyväksymä ja valtioneuvoston 29.4.2009 vahvistama Kainuun maakuntakaava. Koska kaivosalueella tai suurimmalla osalla kaivosvesiputken linjaa ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa, niin kyseisillä alueilla on voimassa maakuntakaava. Kainuun liitto on tarkastellut maakuntakaavan ajantasaisuutta ja apualueiden käyttötarpeita Kainuun vaihemaakuntakaava 2030:n laatimisen yhteydessä. Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa 16.12.2019. Maakuntakaavassa hankealue Mieslahdessa on osoitettu kaivos- tai kaivostoimintaan tarkoitettuna alueena merkinnällä ek. Merkinnällä osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Suunnittelumääräyksissä on todettu, että alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.

Mieslahden kaivoshankkeen YVA-työ aloitettiin vuonna 2006 ja ympäristölupaprosessi vuonna 2011. Missään vaiheessa YVA:n, lupahakemuksen ja niihin liittyvien selvitysten ja neuvotteluiden aikana kaavoituksesta vastaavan viranomaisen tai muulta taholta ei ole tullut aloitetta yleis- tai muun kaavan laatimisesta.

A global specialty chemicals company

Alueen maankäytössä ei ole kyseisenä 15 vuoden aikajaksona tapahtunut mainittavia muutoksia eikä muutoksia myöskään ole näköpiirissä. Kunnan näkemyksen mukaan Mieslahden alueen ja sen ympäristön maankäyttö on muuttunut. KaiCell Fibers Oy:n biojalostamohanke sijaitsee kuitenkin Kylänpuron alueella Paltamon kirkonkylän lähellä noin 9 km:n päässä Mieslahden kaivospiiristä. Mieslahden kaivoksen ympäristöllinen ja maankäytöllinen vaikutusalue on eri kuin biojalostamon, jonka sijoittamiseksi Paltamoon on laadittu asemakaava. Mieslahden kaivoshankkeen ympäristössä maankäyttö ei ole lainkaan muuttunut.

Elementis Minerals ei näe perusteita Paltamon kunnan vaatimukseen, että Mieslahden kaivostoiminnan vaikutukset maankäyttöön tulisi ratkaista kaavoituksella. Hankkeen maankäytölliset vaikutukset ovat tulleet selvitettyiksi YVAN ja ympäristölupaprosessin aikana.

2. Kainuun ELY-keskuksen lausunto

Kainuun ELY-keskuksen lausunnossa todetaan, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksellään (Nro 157/2019) luvan Mieslahden kaivoksen toimintaan ja Oulujärven Mieslahteen johtavan kaivosvesien purkupuutken rakentamiseen. Ympäristölupapäätöksessä on huomioitu Kainuun ELY-keskuksen lausunnot. Kainuun ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että alueen luontoselvityksissä on havaittu luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitetun valkokuokon esiintymiä. Yhtiön 30.8.2013 toimittama poikkeamislupahakemus (KAIELY/2019/07.01/2013) on yhä vireillä Kainuun ELY-keskuksessa, sillä siinä ei ole riittävällä tarkkuudella kuvattu sitä, mitkä valkokuokkoesiintymät tai esiintymien osat tuhoutuisivat. ELY-toteaa, että kaivosyhtiötä on 23.9.2019 Pohjois-Suomen AVI:ssa järjestetyssä ennakkoneuvottelussa pyydetty toimittamaan tarkentuneita suunnitelmia vastaava, tuhoutuvien valkokuokkoesiintymien tarkat sijainnit sisältävä poikkeamislupahakemus luonnonsuojeluviranomaiselle mutta Kainuun ELY-keskukseen ei ole toistaiseksi saapunut kyseistä asiakirjaa.

ELY:n lausunnossa todetaan, ettei kaivospiirin alueella saa aloittaa toimintaa ennen kuin suojelumääräyksistä poikkeamista kokeva lupa on saanut lainvoiman. Kainuun ELY-keskus katsoo, että kaivoslain 48 § tarkoittamat huomattavat vahingolliset ympäristövaikutukset ovat vältettävissä ympäristölupamääräysten ja ELY:n lausunnossa esitetyn mukaisesti toimittaessa.

Kainuun ELY-keskus pitää tärkeänä, että Mieslahden kaivospiirille 24.6.2014 yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettu lupamääräys 1 sisällytetään myös jatkossa Mieslahden kaivospiiriä koskevaan kaivoslupaan. Määräyksen mukaisesti hakijayhtiön on ennen kaivostoiminnan aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Kainuun ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla.

A global specialty chemicals company

Vastine

Elementis Minerals ei aloita toimintaa kaivospiirin alueella ennen kuin suojelumääräyksistä poikkeamista koskeva lupa on saanut lainvoiman.

Muilta osin yhtiöllä ei ole huomautettavaa Kainuun ELY-keskuksen lausuntoon.

3. Kainuun Liiton lausunto

Kainuun liitto on tarkastellut maakuntakaavan ajantasaisuutta ja apualueiden käyttötarpeita Kainuun vaihemaakuntakaava 2030:n laatimisen yhteydessä. Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa 16.12.2019. Vaihemaakuntakaavassa Kainuun maakuntakaava 2020:n kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetun alueen kaavamerkintää on muutettu. Maakuntakaavakartalla alueena osoitettavat kaivokset tai kaivostoimintaan tarkoitetut alueet osoitetaan aluevarausmerkinnällä EK ja maakuntakaavakartalla kohteena osoitettavat kaivokset tai kaivostoimintaan tarkoitetut alueet kohdemerkinnällä ek. Maakuntakaavassa em. kaavamerkinnöillä osoitetaan kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty. Kaivos tai huomioidaan tuotannon aikana ja sen päätyttyä. Lait ja lupakäytännöt velvoittavat kaivostoimintaa minimoimaan haitalliset ympäristövaikutukset ja määrittävät toiminnan päästörajat.

Voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssä on osoitettu Mieslahden Pitkäperän ym. alueelle luonnonsuojelualueeksi SL-kohdemerkinnällä Natura 2000-verkostoon kuuluva aluekokonaisuus Antinmäki-Kylmänpuro-Hevossuo (FI1200304). Maakuntakaavassa on annettu luonnonsuojelualueille Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 tarkistettu suojelumääräys (MRL 30.2§) *Alueella saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alueen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133§:n mukaisesti alueellisen ELY-keskuksen tai vastaavan toimivaltaisen viranomaisen lausunto ja suunnittelumääräys "alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei toimenpiteillä vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta ja suojeluarvoja.*

Kainuun Liitolla ei ole huomautettavaa kaivoslupahakemukseen.

Vastine

Elementisillä ei ole huomautettavaa Kainuun Liiton lausuntoon.

4. Paltamon luonto ry:n, Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n sekä Vesiluonnon puolesta ry:n muistutus

A global specialty chemicals company

Muistuttajat vaativat, että kaivospiiri on todettava rauenneeksi vuonna 2018 ja koska kaivospiiri on rauennut sitä ei voi laajentaa. Laajennusalueen selvitysten katsotaan olevan puutteellisia. Muistutuksessa viitataan kaivoslakiin 621/2011 jossa todetaan, että lupaviranomainen voi enintään kahdesti lykätä kaivosluvan raukeamista ja että luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella. Muistuttajat katsovat että kaivospiiri/lupa on vanhentunut ja Tukesin olisi täytynyt 2018 todeta kaivospiiri vanhentuneeksi. Muistuttajat katsovat, että raukeamisen lykkääminen olisi voitu hylätä jo 2018, koska Elementis on suorittanut vain murto-osan toiminnanaloittamisen kannalta välttämättömistä toimista.

Ympäristölupaprosessin katsotaan venyneeksi kelvottomien selvitysten takia. Muistuttajat katsovat, että luonnonsuojelulain perusteella kaivosluvassa tarvittavia selvityksiä puuttuu. Myönnetyn ympäristöluvan todetaan olevan virheellinen ja toiminta on kestänyt, tämä koskee myös kaivoslain mukaisia luonnonsuojelun velvoitteita. Luvan kerrotaan heikentävän laittomasti Pitkäperänlahden, sekä kaivosalueen ja ympäristön direktiivilajien ja Natura-alueiden suojeluarvoja. Muistutuksessa todetaan myös että, muiden kuin Natura-alueiden suojelu on puutteellinen, luvan Natura- ja luonnonsuojeluselvitykset ovat puutteellisia ja lupa on hylättävä, perusteltua syytä kaivospiirin jatkoajalle ei ole esitetty. Muistuttajat vaativat, että lupa pitää hylätä koska YVA on oleellisesti puutteellinen. Louhoksen pohjavesivaikutusta ei ole selvitetty. Luvan jatkamisen katsotaan aiheuttavan kohtuutonta haittaa yleiselle ja yksityiselle edulle. Toissijaisena vaatimuksena muistuttajat vaativat, että raukeamisen lykkääminen tulee täydentää ja kuuluttaa uudelleen koska asiassa esitetyt tiedot ja kuulutus ovat puutteelliset ja aiheuttaisivat kuulemisvirheen asiassa. Muistutuksessa vaaditaan myös ympäristöluvan hylkäämistä naapuruussuhteiden vastaisena. Muistuttajat katsovat, että lupa on kaavan vastainen toiminnan aikana ja sulkemisen jälkeen ja siksi se on hylättävä. Toissijaisena vaatimuksen muistuttajat vaativat, että jatkoaika voidaan myöntää kestämään korkeintaan 5 vuotta edellisen päättymispäivästä.

Muistuttajat toteavat, ettei kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavia määräyksiä voi antaa koska luvalla ei voida myöntää jatkoaikaa, eikä yleisiä ja yksityisiä etuja voida turvata määräyksillä. Asiassa kerrotaan olevan myös kuulutusvirhe. Mikäli TUKES kuitenkin antaa määräykset tulee niiden muistuttajien mukaan käsittää seuraavat asiat. 1) Toiminnan aloittamiseen ei tule antaa lupaa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu 2) rakenteita ja rakennelmia, jotka on huomioitava yleisiä ja yksityisiä etuja määritettäessä ei voida tietää riittävällä tarkkuudella koska ympäristölupa ei ole lainvoimainen 3) hankkeelle on tehtävä riippumaton YVA 4) Muistuttajat esittävät asiat jotka vakuuksien tulee kattaa. 5) Vakuudet tulee määrätä riittävinä 6) Luvassa tulee käsitellä huolellisemmin luontoarvot, kuten erityistä suojelua vaativat lajit 7) Lupaa pitää korjata antamalla yleiset ja yksityiset edut suojaavat määräykset kohdistuen hylkäysperusteisiin 8) Koska muistutuksen käsittely johtuu TUKESin ja kaivosyhtiön virheistä tulee näiden yhteisvastuullisesti korvata valittajien oikeudenkäyntikulut asiassa. 9) asia on palautettava uudelleen kuulutettavaksi korjausten jälkeen kuulutus- ja kuulemisvirheiden takia.

A global specialty chemicals company

Perusteluissa on esitetty, että hankkeelle on tehtävä YVA, listattu vakuuden piiriin kuuluvia asioita ja laskettu vakuuden arvoksi 30 miljoonaa euroa.

Vastine

Elementis Minerals ja Mieslahden kaivoshanketta aikaisemmin tutkineet ja kehittäneet yritykset ovat tehneet alueella tutkimuksia kattavasti useiden vuosien aikana. Viimeksi koelouhintaa tehtiin vuonna 2006. Tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että Mieslahden esiintymä on korkealaatuinen talkki esiintymä, joka soveltuu hyvin yhtiön Sotkamon tehtaan raaka-aineeksi ja jonka tuotteille on laaja asiakaskunta teollisuuden piirissä.

Mieslahden kaivoshankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja valtioneuvoston asetuksen mukainen ympäristövaikutusten arviointi vuosina 2006–2008. Hankkeessa yhteysviranomaisena toiminut Kainuun ympäristökeskus on antanut arviointiselostuksesta lausuntonsa 30.1.2009. Lausunnon mukaan arviointiselostus täyttää YVA-lain riittävyuden vaatimuksen ja YVA-asetuksen sisältövaatimukset. Arviointi on tehty arviointiohjelman mukaisesti ja yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antamassa lausunnossa esitetyt asiat on keskeisiltä osin otettu huomioon.

Mieslahden kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemus on jätetty lupavirastoon tammikuussa 2011. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hylkäsi kaivoksen toimintaa koskevan lupahakemuksen päätöksellään 8.10.2013 (nro 94/2013/1) Hakija valitti päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen marraskuussa 2013. Vaasan hallinto-oikeus palautti päätöksellään 8.10.2014 (14/0303/2) hakemuksen aluehallintovirastolle käsiteltäväksi. Yhtiö päätti laatia hakemuksen kokonaisuudessaan uudelleen päivitetyn suunnitelmin ja tiedoin. Uudistettu ja täydennetty lupahakemus jätettiin lupaviranomaiselle syyskuussa 2015. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto antoi päätöksellään (Nro 157/2019) luvan Mieslahden kaivoksen toimintaan ja Oulujärven Mieslahteen johtavan kaivosvesien purkuputken rakentamiseen. Tämä päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Yhtiö katsoo, että tehdyt tutkimukset ja käynnissä olevat lupaprosessit osoittavat Elementis Minerals tähtäävän kaivostoiminnan aloittamiseen Mieslahden kaivospiirin alueella. Toimintaa ei voida kuitenkaan aloittaa ennen kuin kaikki tarvittavat luvat on myönnetty ja ne ovat lainvoimaisia. Elementis Minerals katsoo, että vaatimus kaivospiirin lakkauttamisesta 2018 on perusteeton.

Hankkeen ympäristö- ja luontovaikutuksia on selvitetty vuodesta 2006 alkaen poikkeuksellisen paljon hankkeen laajuuteen nähden johtuen siitä, että hankkeen ympäristössä on merkittäviä luontoarvoja, mm. tiukasti suojeltuja ja/tai rauhoitettuja kasvi- ja eläinlajeja ja luonnonsuojelu- ja Natura-alueita. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-vaikutusten arviointi on tehty osana ympäristövaikutusten arviointia ja sitä on täydennetty Kainuun Ely-keskuksen lausunnon perusteella ympäristölupahakemukseen ja sen käsittelyn aikana.

A global specialty chemicals company

Luontoselvitykset tehtiin myös kaivosvesiputkilinjauksen alueelta ja sen osalta laadittiin oma Natura-arviointi 20.9.2017. Kaivosvesiputki kuitenkin myöhemmin suunniteltiin Savirannantien 19089 tiealueelle, mikä käytännössä poisti mahdolliset vaikutukset Antinmäki-Kylmänpuro ja Hevossuo Natura-alueeseen (FI1200304).

Luontoselvitysten osalta Elementis Minerals viittaa Kainuun ELY-keskuksen kaivospiirin raukeamisen lykkäämistä koskevaan lausuntoon, jossa todetaan että, luontoselvitykset ovat lukuisten lisäselvitysten jälkeen kattavat ja ne antavan hyvän kokonaiskuvan alueen luonnosta. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintyminen ja vaikutukset lajeihin, sekä suojelualueisiin on selvitetty ja arvioitu perusteellisesti. Kaikki vaadittavat Natura- ja luontoselvitykset on tehty viranomaisen hyväksymällä tavalla.

Ympäristönsuojelulaki ja naapuruussuhdelaki kytkeytyvät toisiinsa. Ympäristölupaviranomainen on luvan myöntäessään katsonut, ettei toiminnasta aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa, asetetut lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, naapuruussuhdelain tarkoittamaa kohtuutonta rasitusta. Elementis katsoo, että Mieslahden kaivostoiminnan vaikutukset eivät aiheuta naapuruussuhdelaisa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureilla tai lähistöllä asuville.

Elementis katsoo, että kaivoslupa ei ole kaavan vastainen (kohta 3). Mieslahden kaivostoiminta ja sen laajennus perustuvat lainvoimaiseen kaavaan, kuten kaivoslaissa edellytetään. Kaivoksen sijoittaminen ja sen vaikutukset eivät vaikeuta Kainuun maakuntakaavan 2020 ja Oulujärven rantayleiskaavan käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen, eikä kaivosta ole sijoitettu asemakaavan vastaisesti.

Elementis on esittänyt hakemuksessaan selvityksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi ja kaivosviranomainen (TUKES) antaa päätöksessään lupamääräykset tältä osin.

Elementis toteaa vakuuksista, että ympäristöluvassa määrätään vakuus jätehuollon varmistamiseksi. Kaivoslain (621/2011) mukainen vakuus asetetaan kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Sillä turvataan kaivosalueen kunnostaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä louhittujen kaivosmineraalien ja rakennelmien ja rakennusten poistamiseen. Vakuus asetetaan tiettyjen toimenpiteiden täyttämättä jättämisen varalta. Elementis katsoo riittäväksi vakuudeksi toiminnan tässä vaiheessa 50 000 € ja että vakuuden määrää tarkistetaan tarvittaessa myöhemmin. Muistuttajan laskelmia vakuuden arvosta (30 milj, euroa) hakija pitää perusteettomina hankkeen kokoluokka, sijainti, toiminta ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen.

Muistuttajien vaatimusta juridisten kulujen korvaamisesta Elementis Minerals pitää perusteettomana.

A global specialty chemicals company

5. Mieslahden kyläläisten yhteismuistutus

Mieslahden kyläläisten yhteismuistutukseen osallistajat katsovat, että lupaviranomainen Tukes on perusteettomasti tähän kaivospiiriin laajennushakemukseen liittyen keskeyttänyt vireillä olevan Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn, keskeyttänyt perusteettomasti kaivospiirin kaivoslupaan liittyvän yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiskäsittelyn, ja kuuluttaessaan kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn sijasta uudelleen vanhan kaivospiirin laajennushakemuksen, on lupaviranomainen toiminut kuulusmenettelyssään Århusin sopimuksen, perustuslain oikeusturvatakuun, hyvän hallintotavan sekä kaivoslainsäädännön velvoitteiden vastaisesti.

Muistuttajat katsovat, että Tukes on hyvän hallintotavan sekä kaivoslain vastaisesti jättänyt kaivospiiriin laajennushakemuksen uudessa kuulusasiakirjassa selostamatta ja osoittamatta:

- oikeudelliset perusteet Mieslahden kaivospiirin raukeamisen lykkäämiskäsittelyn keskeyttämiselleen;
- Mieslahden kaivospiiriin voimassa olevan kaivoslupan lupamääräyksineen, mukaan lukien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset ja niiden lupamääräysten voimassaolon tai voimassaolon puuttumisen perusteet;
- hakijan Mieslahden alueen toiminnallisen hankekokonaisuuden;
- Mieslahden kaivospiiriin ja laajennushakualueeseen sisältyvät haitalliset mineraalit;
- oikeudelliset perustelut tulkinnalleen, että kaivospiiriin yli 8 vuotta sitten jätetyn laajennushakemuksen uusi kuulus toisi tai loisi lainvoimaisen oikeudellisen perusteen varsinaisen kaivospiirin kaivoslupan voimassaolon jatkumiselle lupamääräyksineen ilman virallisia kaivospiirin raukeamis- tai raukeamisen lykkäämisen käsittelypäätöksiä;
- hakijan Mieslahden hankkeen vaikutusalueen asianosaiset;
- yksityiskohtaista ehdotusta kaivospiiriin laajentamisaluetta koskevaksi 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiksi määräyksiksi', johon yksilöityyn ehdotukseen asianosaiset voisivat kuulemismenettelyssä lausua yksilöidyn muistutuksensa ja mielipiteensä;
- hakijan Mieslahden kaivospiiriin ja kaivospiiriin laajennuksen lopetus- ja jälkihoitosuunnitelmat, jotka ovat tarpeen asiaa koskevan vakuusvaatimuksen määrittämiseksi.

Muistuttajat katsovat asian hallintoviranomaisena toimivan Tukesin tehneen hyvän hallintotavan vastaisen menettelyvirheen jättäessään kuulusasiakirjassa selostamatta hakijan hankekokonaisuuden oleelliset seikat sekä kuuluttaessaan kaivospiiriin laajennushakemuksen riittämättömiin selvityksiin perustuen, joilla menettelyillä katsomme hallintoviranomaisen loukanneen asianosaisten ennakkollista oikeusturvaa. Edelleen muistuttajat katsovat, että lupaviranomaisen on hallintolain mukaisesti korjattava menettelyvirheeseen perustuva kuulusensa perumalla menettelyvirheeseen perustuva kuulusensa. Muistuttajat katsovat

lupaviranomaisen perustuslain oikeusturvatakuun vastaisesti jättäneen käsittelemättä aikaisemmin tekemämme aloitteen kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämisestä, jonka vuoksi muistuttajat uudistavat aloitteensa Mieslahden kaivospiirin raukeamiskäsittelyn käynnistämiseksi.

Vastine

Muistutus kohdistuu puutteisiin lupaviranomaisen toiminnassa. Väitettyihin TUKESin tekemiin menettelytapa- ja muihin virheisiin Elementis Minerals ei ota kantaa.

6. [REDACTED] muistutus

Muistuttajat katsovat, että Mieslahti (3030), Tyynelä (5490) ja Jormua 1 (806) on katsottava yhdeksi ja samaksi kaivokseksi, joiden yhteisvaikutus koskee lähiasukkaita. Kaivospiireille ei muistuttajien mukaan tule myöntää jatkuvasti lisäaikoja raukeamisen estämiseksi. Muistuttajat toteavat, että kaivospiirin rajalta Kajaanin puoleiseen Jormua kylään ja lähimpään asutukseen on vain reilu kilometri. Muistuttajat pitävät virheellisenä kaivosviranomaisen tulkintaa, että kaivospiirin laajennusta koskeva hakemus pitää kaivospiiriä voimassa. Mieslahden kaivospiiri on katsottava jo rauenneeksi eikä rauennutta kaivospiiriä voi laajentaa.

Muistutuksessa todetaan, että Oulujärvi on matalahko järvi ja sitä kuormittavat hajapäästöt yksityistalouksien osalta on rajoitettu tiukasti. Kaivoksen vaikutukset pohjavesiin on tutkimatta, muistuttajat toteavat alueella olevan arvokkaita mineraalivesivarantoja. Muistuttajat toteavat, että koska nikkelimalmit voivat sisältää myös uraania kaivokselle tarvitaan lupa myös valtioneuvostolta.

Muistutuksessa todetaan malmin kuljetuksen aiheuttavan liikenteen lisääntymistä, kaivostoiminnan laskevan lähiseudun kiinteistöjen arvoja, kaivoksen valosaasteesta aiheutuvan haittaa ja melua syntyy mm. lisääntyvästä liikenteestä ja räjäytyksistä.

Muistuttajat katsovat, että kaivokset keskellä asutusta eivät voi olla haittaamatta ihmisten jokapäiväistä elämää ja elinkeinojen harjoittamista ja siksi Mieslahden kaivosta ei tulisi sallia.

A global specialty chemicals company

Vastine

Kaivospiirin raukeamista koskevaan vaatimuksen osalta Elementis Minerals viittaa aiemmin lausumaansa. Mieslahden kaivoksen louhintatyöt voidaan toteuttaa turvallisesti myös lähellä asutusta. Tämä vaatii huolellista suunnittelua, paikallisgeologian tuntemusta ja vastuullisia työskentelytapoja. Kaivostoiminta on kausiluonteista ja jaksottaista, joten naapurikiinteistöille ei aiheudu jatkuvaa häiriötä.

Mieslahden kaivos on kokoluokaltaan varsin pieni, kaivospiirin koko on 81 ha ja avolouhoksen pinta-ala maksimissaan 5,6 ha olemassa olevan tiedon perusteella. Hankkeessa ei ole vettä käyttävää prosessia. Näin ollen kaivosalueella muodostuva ja vesistöön johdettava kaivosvesimäärä on varsin pieni, luokkaa 10 l/s. Tällainen kaivosvesimäärä ei voi vaikuttaa laajasti Oulujärvellä, vaan vaikutusalue on Mieslahden itäpäässä, kuten ympäristölupahakemuksessa on esitetty.

Mieslahden kaivospiirin lähiympäristön pohjavesistä on riittävät tiedot perustuen Geologisen tutkimuslaitoksen tekemään hydrogeologiseen selvitykseen. Vaikutuksia pohjavesiin ja lähimpiin talousvesikaiivoihin tarkkaillaan kaivoksen toimintavaiheessa.

Malmikuljetukset ajoittuvat arkipäivinä klo 06.00-22.00 väliselle ajalle kuten muukin kaivostoiminta. Louhokselta Sotkamon tehtaalle kulkevien rekka-autojen määrä riippuu louhintamäärästä; keskimäärin 1-2 autoa tunnissa ja 15-30 autoa päivässä. Polttoaine- ja räjähdysainekuljetuksia on toiminnan aikana noin kerran viikossa. Rekka-automäärä on vähäinen eikä se erotu muusta valtateiden raskaasta liikenteestä.

Kiinteistöjen arvo alueella määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan, eikä Elementis Mineralsin suunnitellulla kaivostoiminnalla ole siihen vaikutusta.

Kaivostoiminta aiheuttaa melua, mutta sitä pyritään estämään monin tavoin, mm. järjestämällä toiminta jaksolliseksi ja rauhoittamalla yöaika ja lomakausi.

Mieslahden kaivoshankkeessa louhitaan talkkimalmia, joka rikastetaan yhtiön Sotkamon tehtaalla talkki- ja nikkelikasteiksi. Mieslahden malmissa ja sivukivessä ei uraanipitoisuuden suhteen ole havaittu poikkeavuuksia. Alhainen esiintymispitoisuus ei edellytä ilmoitusta Säteilyturvakeskukselle. Hanke ei sisällä uraanin rikastamista eikä tarvitse valtioneuvoston lupaa. Kun toiminta Mieslahden kaivoksella alkaa, yhtiö tekee selvitykset luonnonsäteilyn aiheuttamasta altistuksesta.

Kaivoksen sijainti määräytyy malmion sijainnin perusteella, eikä Mieslahden kaivokselle ole vaihtoehtoista paikkaa, joka olisi yhtiölle laadultaan vastaava talkin tuotantoon. Mieslahden kaivoshanke on lupahakemuksessa määritelty kokoluokaltaan ja kestoltaan em. laajuiseksi. Hankkeen ympäristössä on

A global specialty chemicals company

luontoarvoja, asutusta ja virkistyskäyttöä, mutta suunnitellussa mittakaavassa ja suunnitelluilla toimintatavoilla kaivos on sovitettavissa suunniteltuun paikkaan.

Sotkamossa 25.6.2020

Ystävällisin terveisin

ELEMENTIS MINERALS B.V.
Branch Finland

pp. Pasi Määttä, Director of Operations, Finland

pp. Mikko Jalasto, Operations Manager, Sotkamo

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaika päättyy 30.7.2021.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.